

Australian Government

Department of Immigration and Citizenship

ඕස්ට්‍රේලියාවේ ජීවිතයක් ආරම්භ කිරීම

South Australia

වෙන සාදරයෙන් පිළිගනිමු

Sinhalese

සිංහල

2009 ජනවාරි

සංස්කරණ දිනය: 2009 ජනවාරි.

දුරකථන අංක: 1800 න් ඇරඹෙන දුරකථන අංකවලට පුද්ගලික දුරකථනයකින් කථාකරන විට ගාස්තුවක් අය නොකරන අතර ගෙවන දුරකථනයකින් කථාකරන විට ප්‍රදේශීය දුරකථන ඇමතුමකට මෙන් අයකෙරේ. දුරකථන අංක 13 හෝ 1300 න් ඇරඹෙන අංකවලට අයකරනුයේ ප්‍රදේශීය ඇමතුම් ගාස්තුව පමණි. සමහර 1300 සහ 1800 දුරකථන අංක ඇමතිය හැක්කේ ප්‍රධාන නගරයෙන් පිටත සිට පමණි. ජංගම දුරකථනවලින් ගන්නා ඇමතුම් සඳහා ජංගම දුරකථන ගාස්තු අය කෙරේ.

අංක 13, 1300 හෝ 1800 න් ආරම්භ නොවන අංක සඳහා: ඕස්ට්‍රේලියාවට පිටත සිට අමතන්නේනම්, ඕස්ට්‍රේලියාවේ අංකය වන 61 පළමුව අමතන්න, ඉන් පසුව 0 නැතිව ප්‍රදේශීය අංකය අමතන්න, අවසානයට අවශ්‍ය අංකය අමතන්න. ඕස්ට්‍රේලියාව තුළ සිට නමුත් ප්‍රාන්තයක (state) හෝ සන්තක ප්‍රදේශයක (Territory) පිටත සිට අමතන්නේ නම්, පළමුව ප්‍රදේශීය අංකය අමතා පසුව දුරකථන අංකය අමතන්න.

වගකීම බැහැර කිරීම: Department of Immigration and Citizenship (සංක්‍රමණ සහ පුරවැසි දෙපාර්තමේන්තුව) (දෙපාර්තමේන්තුව) සහ එයට දායක වන වෙනත් ආයතන මගින් මෙම පොත් පිටවෙහි ඇතුළත් කරුණු, මෙය පළකරන අවස්ථාවේ, නිවැරදි බවට වගබලාගෙන ඇති අතර මෙම පොත් පිටවෙහි ඇතුළත් කරුණු නිරතුරුව වෙනස්වීමට ඉඩ ඇත. මෙම පොත් පිටවෙහි ඇතුළත් කරුණු කෙරෙහි විශ්වාසය තැබීම නිසා යම් අයෙකු හට පාඩුවක් හෝ අලාභයක් සිදුවුවහොත් දෙපාර්තමේන්තුව හෝ එයට දායකත්වය දුරණ කිසිවකු විසින් නොසැලකිල්ල සම්බන්ධව හෝ අන්‍යකාරයකින් වගකීම භාරගනු නොලැබේ.

පටුන

හැඳින්වීම.....	5
1. ඔබ මෙහි පැමිණී විගස කළ යුතුද.....	6
A. Tax File Number සඳහා අයදුම් කිරීම.....	6
B. Medicare සමඟින් ලියාපදිංචිවී පුද්ගලික සෞඛ්‍යය රක්ෂණ ලබාගැනීමට සලකා බලන්න.....	7
C. බැංකු ගිණුමක් විවෘත කරන්න.....	7
D. Centrelink සමඟින් ලියාපදිංචි වන්න.....	8
E. Health Undertaking Service සමඟින් සම්බන්ධ වන්න.....	8
F. ඉංග්‍රීසි පාඨ සඳහා ලියාපදිංචි වන්න.....	8
G. ඔබගේ දරුවන් පාසැලකට ඇතුළත් කරන්න.....	9
H. රියදුරු බලපත්‍රයකට අයදුම් කරන්න.....	9
2. ඉංග්‍රීසි සඳහා උපකාර.....	10
Translating and interpreting services.....	10
වැඩිහිටියන් සඳහා ඉංග්‍රීසි ඉගෙනීම.....	11
3. හදිසි සේවා.....	14
Police.....	14
Ambulance.....	14
Fire Brigade.....	14
වෙනත් හදිසි දුරකථන අංක.....	14
4. උපකාර සඳහා යායුතු තැන්.....	15
Adult Migrant English Program (AMEP).....	15
Migrant Resource Centres සහ Migrant Service Agencies.....	15
චාර්මික සහ ප්‍රජා සංවිධාන.....	16
තරුණ අය සඳහා සේවා.....	18
නීති ආධාර (Legal aid).....	18
සැහැසිකම්.....	19
පාරිභෝගික අයිතීන්.....	19
පළාත් පාලන ආයතනය.....	20
The Australian Government Regional Information Service (AGRIS).....	20
හදිසි සහන.....	20
ඥාතීන් සොයා ගැනීම.....	20
දුරකථන ආපදා උපදේශක සේවා.....	21
විවාහ සහ වෙනත් සම්බන්ධතා.....	21
ශාරීරික වධ හිංසා සහ විත්තවේග උපදේශක සේවා.....	21
මුද්‍ර සේවා.....	21
බදු උපකාර.....	22
5. ඕස්ට්‍රේලියානු වාරිභූ සහ නීති.....	23
වගකීම් සහ වටිනාකම්.....	23
සමානතාවය සහ වෙනසකට ලක් නොකිරීම.....	23
අපරාධ වැරදි.....	24
රිය පැදවීම.....	26
මත් ද්‍රව්‍ය, දුම්පානය සහ මත්පැන් පානය.....	26
පරිසරය.....	27
ශබ්දය.....	27
සතුන්.....	27
මිනිසුන් හමුවීම සහ කථාබහ.....	27
ආචාරශීලී හැසිරීම.....	27
අයදුම් පැළඳුම්.....	28
පොදු ඕස්ට්‍රේලියානු යෙදුම්.....	28
6. නිවාස.....	29
පුද්ගලික නිවාසයක් හෝ නවීන නිවාසයක් කුලියට ගැනීම.....	29

කුලී නිවෙස්කරුගේ අයිතිවාසිකම් සහ වගකීම්	29
නිවෙස්කරු හෝ නවීන නිවෙස්කරු මිලට ගැනීම	30
රජයේ නිවාස.....	30
හදිසි අවස්ථා සඳහා නිවෙස්.....	30
අත්‍යවශ්‍ය ගෘහ සේවා	30
7. රැකියා	32
රැකියා සෙවීම.....	32
Job Network සේවා	32
වාඩි විස්තර.....	33
Department of Further Education, Employment, Science and Technology (වාඩිදුර අධ්‍යාපන, රැකියා, විද්‍යා සහ තාක්‍ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව).....	33
අධ්‍යාපන සුදුසුකම්.....	33
රැකියා තත්වයන් (සේවා යෝජක/සේවක අයිතීන්)	34
Superannuation	35
බදු ගෙවීම.....	35
8. සමාජ ආරක්‍ෂණ (Social security)	37
Centrelink ගෙවීම්	37
බලා සිටීමේ කාලය	37
මානව හිතවාදී පදනම යටතේ රටට ඇතුළුවන්නන් හට අරගුදු ගෙවීම් (Crisis Payment)	38
Family Assistance payments.....	38
තරුණ අය	38
Centrelink හෝ Family Assistance Office සමඟ ඔබ වෙනුවෙන් වෙනත් අයෙකු කටයුතු කිරීම.....	38
අයිතීන් සහ වගකීම්	39
Centrelink Multicultural Service Officers (බහුසංස්කෘතික සේවා නිලධාරීන්)	39
වාඩිදුර විස්තර.....	39
9. ප්‍රවාහනය.....	41
පොදු ප්‍රවාහනය	41
පුද්ගලික වාහන	41
10. අධ්‍යාපනය සහ ළමා සුරැකුම් (child care).....	43
ළමා සුරැකුම්	43
පාසැල්	43
ඉංග්‍රීසි කථා නොකරන ළමුන්	44
භාෂා පරිවර්තකයන්	45
පාසැලට ඇතුළත් කිරීම	45
වෘත්තීය අධ්‍යාපනය	45
විශ්ව විද්‍යාල.....	45
11. සෞඛ්‍ය සහ සුඛය	47
Medicare.....	47
Centrelink Health Care Card	47
පුද්ගලික සෞඛ්‍ය රක්‍ෂණය	47
වෛද්‍ය සහාය	48
Community Health Centres	49
මානසික සෞඛ්‍යය	49
සංස්කෘතික හෝ භාෂාමය වශයෙන් විවිධ පසුබිම්වලින් පැමිණෙන අය සඳහා සේවා	49
එන්නත් කිරීම	50
දන්ත සේවා	50
වයෝච්ඡේද රැකවරණ (aged care) ලබා ගැනීම	50
වාඩි විස්තර.....	51
12 විනෝද ක්‍රීයා සහ ජනමාධ්‍ය	52
එලිමහන් ක්‍රීයාකාරකම්	52
ජනමාධ්‍ය	52
ඉන්ටර්නෙට්	52
13. Department of Immigration and Citizenship	54

Resident Return Visas (නේවාසිකයන් නැවත පැමිණීමේ වීසා බලපත්‍ර)	54
ඥාතීන් බැලීමට ඔස්ට්‍රේලියාවට පැමිණීම	55
14. පළාත් පාලනය සහ ප්‍රජා සේවා	56
ප්‍රජා සේවා.....	56
බහු වාර්ෂික සේවා.....	56
ප්‍රස්තූතාල	56
වෙනත් සේවා	56
වැඩි විස්තර.....	56

හැඳින්වීම

ඔබ වෙබ් අඩවියේ සහ විදේශිකයන් සඳහා වෙබ් අඩවියේ සඳහා පිළිගනී.

විදේශිකයන්ට ප්‍රාග්ධන, සන්නිවේදන, සහ පවුලේ සාමාජිකයන් සඳහා රාජ්‍ය නොවන ආයතන එක්ව විදේශිකයන් වැඩිපුර හට ගැනීමට උත්සාහ කරයි. මෙම පොත් පිටුව මගින්, ලබාදෙන සේවා සහ ලබා ගත හැකි උපකාර සහ උපදෙස් ලබා ගැනීම සඳහා යා යුක්ත කා වෙනද යන්න සම්බන්ධයෙන් මූලික අදහස් ලබාදේ.

මෙම පොත් පිටුව අරමුණු කර ඇත්තේ මෙම රටට පැමිණීමට අපේක්ෂා කරන සහ අළුතින් පැමිණ ඇති සංක්‍රමණිකයන් හට වන අතර විදේශික අවධානය යොමුකර ඇත්තේ ස්ථිර සංක්‍රමණිකයන් සම මානව හිතවාදී ලෙස රටට ඇතුළුවන්නන් මෙන්ම ඔවුන් හට අනුග්‍රහය දැක්වන අයට මෙන්ම සේවා සපයන්නන් වෙතය. සරණාගතයන් සහ මානව හිතවාදී පදනම මත රටට ඇතුළුවන්නන් විසින් **Department of Immigration and Citizenship (DIAC)** මගින් විදේශිකයන් ඔවුන් සඳහා ලබාදෙන තොරතුරු බැලිය යුතුය.

මෙම පොත් පිටුව අරමුණු කර ඇත්තේ මෙම රටට පැමිණීමට අපේක්ෂා කරන සහ අළුතින් පැමිණ ඇති සංක්‍රමණිකයන් හට වන අතර විදේශික අවධානය යොමුකර ඇත්තේ ස්ථිර සංක්‍රමණිකයන් වෙතය. මෙය කියවන සියළුම පාඨකයන් හට සියළුම තොරතුරු අදාළ ලෙස සැකසීම දැක්වේ. ස්ථිර ලෙස පැමිණෙන සමහර සංක්‍රමණිකයන් සහ බොහෝ නාවකාලික විසා බලපත්‍ර ලාභීන් සියළුම සේවා සඳහා සුදුසුකම් නොලබනු ඇත.

කරුණාකර මෙම පොත් පිටුව කල්පනාකාරීව කියවීමට වේලාව යොදාගන්න. විදේශිකයන්ට නව ජීවිතයක් ඇරඹීමට මෙය ප්‍රයෝජනවත් වන බව අපගේ විශ්වාසයයි. ඔබ විසින් වඩාත්ම අළුත් සංස්කරණය කියවිය යුතු අතර, බොහෝ පදිංචි කිරීමේ සේවා සපයන්නන් වෙතින් සහ 'Living in Australia' වෙබ් අඩවිය වන www.immi.gov.au/living-in-australia මගින්ද මෙය ලබාගත හැක. ඔබ විසින් ප්‍රථමයෙන් පරිච්ඡේද 1-4 දක්වා කියවීම සුදුසු බව අපි යෝජනා කරමු. ඔබට ප්‍රථම සති හතර තුළ ඇතිවිය හැකි ගැටළු මෙම පරිච්ඡේද මගින් සාකච්ඡා කෙරේ.

ඔබගේ ජීවිතය විදේශිකයන්විදී ආරම්භ කිරීමේදී ඔබට මුහුණ දීමට වන ගැටළු සංකීර්ණ වන අතර එවා වෙනස්වේ. ඔබ ඉදිරියේ අභියෝගයන් ඇති අතර ඔබට ප්‍රතිචාර දැක්විය යුතුය. අවසානයේදී ඔබගේ සාර්ථකත්වය තීරණය වන්නේ ඔබගේ උත්සාහයන් මෙන්ම ඔබට උපකාර කිරීමට කැමැත්තෙන් සිටින අයගේද හොඳ හිත මතය. ඔබ වෙබ් අඩවියේ පිළිගන්නා අතරම අපි ඔබට සුභ පතමු!

1. ඔබ මෙහි පැමිණි විගස කල යුතුවේද

ඔස්ට්‍රේලියාවට පැමිණි විගස ඔබ විසින් කල යුතු වැදගත් කරුණු 8 ක් ඇතුළත් ලැයිස්තුවක් පහත දැක්වේ. ඔබ මේවා සිදුකරන අතරම සලකුණු කර ගන්න.

- හරි වැරදි බැලීමේ ලේඛණය ✓
- A. Tax File Number සඳහා අයදුම් කරන්න**
- B. Medicare සමගින් ලියාපදිංචි වන්න**
- C. බැංකු ගිණුමක් විවෘත කරන්න**
- D. Centrelink සමගින් ලියාපදිංචි වන්න**
- E. Health Undertaking Service හා සම්බන්ධ වන්න**
- F. ඉංග්‍රීසි පාඨි සඳහා ලියාපදිංචි වන්න**
- G. ඔබගේ දරුවන් පාසැලකට ඇතුළත් කරන්න**
- H. ටියුෆර් බලපත්‍රයකට අයදුම් කරන්න**

භාෂා පරිවර්තන සේවා සහ ලියකියවිලි පරිවර්තනය කිරීම සම්බන්ධ තොරතුරු සඳහා 2 වන පරිච්ඡේදයේ, *ඉංග්‍රීසි සඳහා උපකාර* බලන්න.

ඔබ හට ස්ථාපනයවීමට අදාළ ගැටළු සම්බන්ධයෙන් උපකාර කල හැකි සංවිධාන සම්බන්ධ තොරතුරු සඳහා 4 වන පරිච්ඡේදයේ, *උපකාර සඳහා යාදුනු තැන්* බලන්න.

A. Tax File Number සඳහා අයදුම් කිරීම

මෙය මුලින්ම කරන්න. ඔස්ට්‍රේලියාවේ ආදායමක් ලැබීමට ඔබට **Tax File Number (TFN)** තිබීම අවශ්‍යවේ. ආදායම යනු රැකියාවලින් ලැබෙන වැටුප් හෝ වේතන, රජයෙන් ලැබෙන දීමනා, සහ ඉතිරි කිරීමේ ගිණුම්වලින් ලැබෙන පොළී ඇතුළුව ආයෝජන වලින් ලැබෙන මුදලද ඇතුළත්වේ.

Tax file number සඳහා අයදුම් කරන ආකාරය

ඔස්ට්‍රේලියාවේදී **Australian Taxation Office (ATO)** වෙත දුරකථනයෙන් කථාකර ඔබ වෙත අයදුම් පතක් ගෙන්වා ගත හැක. එසේ නැතිනම් ATO වෙබ් අඩවිය වෙත ගොස් දිනකට පැය 24 පුරාද, සතියකට දින 7 පුරාද TFN සඳහා අයදුම් කල හැක. ATO හෝ Centrelink කාර්යාලවලින් අයදුම් පත්‍ර ලබා ගත හැක. **White Pages** දුරකථන නාමාවලියෙන් දුරකථන අංක ලබා ගත හැක.

Australian Taxation Office (ATO) හා සම්බන්ධ වන ආකාරය

- දුරකථන **13 2861**
- TFN සඳහා **online** අයදුම් කරන්න [Online individual TFN registration](#)
- පුද්ගලිකව අයදුම් කිරීම සඳහා [ATO shopfront locations](#)
- [Centrelink shopfront locations](#)
- ATO වෙබ් අඩවිය www.ato.gov.au

බදු සම්බන්ධ වැඩි විස්තර සඳහා 7 වන පරිච්ඡේදයේ, *රැකියා* බලන්න.

B. Medicare සමගින් ලියාපදිංචිවී පුද්ගලික සෞඛ්‍ය රක්ෂණ ලබාගැනීමට සලකා බලන්න

ඕස්ට්‍රේලියානු රජය විසින් Medicare නැමැති වැඩසටහනක් ඔස්සේ වෛද්‍ය වියදම් පියවා ගැනීම සඳහා උපකාර ලබාදේ. රජය මගින් Pharmaceutical Benefits Scheme (PBS) යටතේ බෙහෙත් සම්බන්ධයෙන් වන වියදම් සඳහාද සහනාධාර ලබාදේ. Medicare සහ PBS පරිපාලනය කරනු ලබන්නේ Medicare Australia මගිනි.

ඔබ Medicare හා සම්බන්ධවී සෞඛ්‍ය රැකවරණ සේවා සහ වැඩසටහන්වල ප්‍රතිලාභ භුක්තිකරු ලබා ගැනීමට සුදුසුකම් තිබිය හැක. මෙම ප්‍රතිලාභ අතර නොමිලේ ලබාගත හැකි රජයේ රෝහල් රැකවරණ, රෝහල්වලින් පිටත ලබාගන්නා රැකවරණ සඳහා සහාය සහ සහනාධාර පදනම යටතේ ලැබෙන බෙහෙත්ද ඇතුළත්ය. සියළුම සංක්‍රමණිකයන් Medicare සහාය ලබා ගැනීමට හිමිකම් නොකියන බව වැදගත් වන අතර ඔබ සුදුසුකම් ලබයිද යන්න සොයා බැලීමට Medicare හා සම්බන්ධ විය යුතුය.

Medicare සතුව Information Kit ඇති අතර මෙය භාෂා 19 කට පරිවර්තනය කර ඇත. තවද මෙය ඉංග්‍රීසි, ඩ්‍රේල් සහ සීඩී සහ කැසට් ආකාරයෙන්ද ඇත. මෙහි Medicare සහ වෙනත් රජයේ සෞඛ්‍ය සේවා විස්තර කර ඇති අතර ප්‍රතිලාභ සහ දීමනා සඳහා සුදුසුකම් ලැබීමට ඇති අවශ්‍යතාද පැහැදිලි කර දේ. ඔබගේ පළාතේ Medicare කාර්යාලය හෝ Migrant Resource Centre වෙත ගියවිට මෙය ඉල්ලා සිටින්න, නැතිනම් වෙබ් අඩවිය වෙත යන්න.

Medicare සමගින් ලියාපදිංචි වන ආකාරය

Medicare සමගින් ලියාපදිංචිවීම සඳහා ඔබ ඕස්ට්‍රේලියාවට පැමිණ දින 7 සිට 10 කට පමණ පසු Medicare කාර්යාලයක් වෙත ඔබගේ ගමන් බලපත්‍රය, ගමන් ලියකියවිලි සහ ස්ථිර වීසා බලපත්‍රය රැගෙන යායුතුය. සියළුම ලියාපදිංචිවීමේ අවශ්‍යතාවයන් සම්පූර්ණ කර ඇතිනම්, ඔබගේ Medicare කාඩ්පත සති 3 කින් පමණ ඔබට තැපෑලෙන් ලැබෙන තෙක් භාවිතා කිරීමට ඔබගේ Medicare කාඩ්පත් අංකය ඔබට ලබා දිය හැක. අතර ඔබගේ කාඩ්පත සති 3 කට පමණ පසුව ඔබට තැපෑල කර එවනු ඇත. බොහෝ අවස්ථාවල ඔබගේ වෛද්‍ය වියදම් සඳහා ඔබ විසින් ගෙවීම් කල යුතු අතර ගෙවන ලද මුදලින් කොටසක් ඔබට නැවත ලබා දෙනු ඇත. **ඔබට හදිසියේ වෛද්‍යවරයකු හමුවීමට අවශ්‍යනම්**, ඔබට දින 7 සිට 10 තෙක් බලා නොසිට Medicare සමගින් ලියාපදිංචි විය හැකි අතර තාවකාලික අංකයක් ඉල්ලා සිටිය හැක.

රජයේ රෝහල්වල 'Casualty' සහ 'Emergency' අංශවල දූෂකට පැය 24 පදනමින් හදිසි ප්‍රතිකාර ලබාගත හැක.

Medicare හා සම්බන්ධ විය හැකි ආකාර

දුරකථන

13 2011

පුද්ගලිකව

[Medicare offices](#)

Medicare Office
30 Currie Street
ADELAIDE SA 5000

Medicare Information Kit

[Information Kit](#)

(ඉංග්‍රීසි හැර වෙනත් භාෂාවලින් ලබාගත හැක)

Medicare වෙබ් අඩවිය

www.medicareaustralia.gov.au

Medicare වලට අමතරව, Medicare මගින් ආවරණය නොවන දත්, බොහෝමයක් ඇස් සහ ගිලන් රථ ප්‍රවාහනය වැනි සේවා ආවරණය කිරීම සඳහා විවිධ පුද්ගලික සෞඛ්‍ය රක්ෂණ අරමුදල් ඇත

පුද්ගලික සෞඛ්‍ය රක්ෂණ සම්බන්ධ වැඩිදුර විස්තර සඳහා 11 පරිච්ඡේදයේ, සෞඛ්‍ය ක්‍රමය බලන්න.

C. බැංකු ගිණුමක් විවෘත කරන්න

ඕස්ට්‍රේලියාවේ මිනිසුන් මුදල් තැන්පත් කරන්නේ බැංකුවක, ගොඩනැගිලි සමිති (building society) හෝ ණය සමිතියකය (credit union). වැටුප් සහ වේතන සහ රජයේ ප්‍රතිලාභ ඇතුළත් බොහෝමයක් ඉපයීම් කෙලින්ම ගිණුමකට ගෙවනු ලැබේ. බොහෝ කටයුතු සම්බන්ධයෙන් ඕස්ට්‍රේලියානුවන් උපයෝගී කර ගන්නේ බැංකු කාඩ්පත් (bankcards) හෝ ක්‍රෙඩිට් කාඩ්පත්ය (credit cards).

ඔබ රටට පැමිණ සති 6 ක් ඇතුළත බැංකු, ගොඩනැගිලි සමිති හෝ ණය සමිති ගිණුමක් විවෘත කිරීම වඩා සුදුසු වන්නේ සාමාන්‍යයෙන් මෙම කාලය ඇතුළත ඔබට හඳුනා ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය වන්නේ ගමන් බලපත්‍රය පමණක් බැවිනි. සති 6 කට පසුව ගිණුමක් ආරම්භ කිරීමට අමතර හඳුනා ගැනීමේ ලියකියවිලි අවශ්‍ය වන අතර, ඔබ සතුව ප්‍රමාණවත් ලියකියවිලි නොමැතිනම් ඔබට දුෂ්කරතාවලට මුහුණ දීමට සිදුවිය හැක. ඔබ උපයන පොළී සම්බන්ධයෙන් වඩා ඉහළ අනුපාතවලින් බදු ගෙවීමෙන් වැළකීමට ඔබගේ බැංකුව වෙත ඔබගේ Tax File Number (TFN) ලබා දෙන්න.

බැංකු ගිණුමක් විවෘත කිරීම සම්බන්ධ වැඩිදුර විස්තර සඳහා පහත වෙබ් අඩවිය වෙත යන්න.

[Smarter Banking – make the most of your money](#)

www.bankers.asn.au

D. Centrelink සමඟින් ලියාපදිංචි වන්න

Centrelink ලෙසින් හැඳින්වෙන රාජ්‍ය ආයතනය මගින් රැකියා සොයාගැනීමට උපකාර කිරීම, සමාජ ආරක්‍ෂණ ගෙවීම් කිරීම සහ වෙනත් උපකාර ලබාදේ. රැකියා සොයා ගැනීමට, විදේශයන්හි ලබාගත් කුසලතාවයන් මෙරටදී පිළිගැනීමට ලක්කර ගැනීමට සහ කේශ්‍ය පාඨමාලා සොයා ගැනීම සම්බන්ධ උපකාර ලබා ගැනීමට අදාළව මෙරටට පැමිණි අයහට **Centrelink** සමඟින් ලියාපදිංචි විය හැක. තවද **Centrelink** හි **Tax File Number** අයදුම්පත්‍රද ඇති අතර **Tax Office** වෙත ඔබගේ අයදුම්පත්‍රය යොමුකිරීමටද උපකාර ලබා ගැනීම මගින් ඔබ හට ලබා ගත හැකි යම් දීමනා ඇතොත් ප්‍රමාදයකින් තොරව ලබාගත හැකි වනු ඇත. ඔබ **Centrelink** වෙත ගිය දිනයේ සිට දීමනා ලබා ගත හැකිවනු ඇත. ඔබ ඕස්ට්‍රේලියාවට පැමිණි දින සිට දීමනා ලබා ගැනීමට නම්, ජදිනම **Centrelink** හා සම්බන්ධවිය යුතු අතර දින 14 ක් ඇතුළත ඔබගේ ඉල්ලීම යොමු කළ යුතුය.

මානව හිතවාදී පදනම යටතේ රටට ඇතුළුවන්නන් හට **Centrelink** වෙතින් **Crisis Payment** ලබා ගැනීමට සුදුසුකම් ලබයි. මෙවැනි අය ඕස්ට්‍රේලියාවට ඇතුළුවී දින 7 ක් ඇතුළත ඉල්ලීම ඉදිරිපත් කළ යුතුය නැතිනම් මෙරටට පැමිණ දින 7 ක් ඇතුළත ඉල්ලීමක් ඉදිරිපත් කිරීමේ අරමුණින් **Centrelink** හා සම්බන්ධවී දින 14 ක් ඇතුළත ඉල්ලීම ඉදිරිපත් කළ යුතුය. වැඩිදුර විස්තර සඳහා 8 වන පරිච්ඡේදයේ, *සමාජ ආරක්‍ෂණ* බලන්න.

ඔබට දරුවන් සිටිනම්, ඔවුන් හදාවඩා ගැනීම සඳහා රජය විසින් අරමුදල ලබාදෙන **Family Assistance** ගෙවීම් සඳහා ඔබ සුදුසුකම් ලැබිය හැක.

වැඩිදුර විස්තර සඳහා 2 වන පරිච්ඡේදයේ, *ඉංග්‍රීසි සඳහා උපකාර*; 3 වන පරිච්ඡේදයේ, *රැකියා*; සහ 8 වන පරිච්ඡේදයේ, *සමාජ ආරක්‍ෂණ* බලන්න.

Centrelink හා සම්බන්ධ විය හැකි ආකාර

- දුරකථන **13 1021**
- ඉංග්‍රීසි හැර වෙනත් භාෂාවලින් උපකාර සඳහා **13 1202**
- පුද්ගලිකව [Centrelink offices](#)
- Centrelink** වෙබ් අඩවිය www.centrelink.gov.au
- අළුතින් පැමිණි සංක්‍රමණිකයන් හට [Have you recently moved to Australia to settle?](#)
- වෙනත් භාෂාවලින් තොරතුරු [Centrelink assistance – we speak your language](#)

E. Health Undertaking Service සමඟින් සම්බන්ධ වන්න

Department of Immigration and Citizenship (DIAC) විදේශ කාර්යාලයක ඉල්ලීම මත ඔබ **Health Undertaking** (පෙරම 815) සඳහා අත්සන් කළේ නම්, ඔබ ඕස්ට්‍රේලියාවට පැමිණි පසු **Health Undertaking Service** ඇමතිගේ යුතුය.

ඔබ **Health Undertaking Service** ඇමතීමෙන් පසු, ඔබගේ වෛද්‍ය පරීක්‍ෂණ පසු විපරම් සඳහා ඔබට ශා හැකි ප්‍රගම ඇති **Health Authority Clinic** සම්බන්ධයෙන් ඔබට උපදෙස් ලබා දෙනු ඇත.

Health Undertaking Service **1800 811 334**
(සඳුදා සිට සිකුරාදා දක්වා පෙ.ව. 9 සිට ප.ව. 4 දක්වා)

F. ඉංග්‍රීසි පංති සඳහා ලියාපදිංචි වන්න

ඉංග්‍රීසියෙන් කථා කිරීම ඉතා වැදගත් වන අතර ඔබගේ සාර්ථකත්වයට මෙය මනෝපකාරීවේ. ඔබට ඉංග්‍රීසි කථා කිරීමට නොහැකි නම්, ඔබ මෙහි පැමිණි විගස ඉංග්‍රීසි ඉගෙනීමට අපි ඔබව දැඩි ලෙස උනන්දු කරමු.

ඕස්ට්‍රේලියාවට අළුතින් පැමිණෙන අය වෙනුවෙන් **Adult Migrant English Program (AMEP)** යටතේ ඉංග්‍රීසි භාෂා පාඨමාලා ලබාදේ. අළුතින් පැමිණි අයෙකු වශයෙන්, පැය 510 තෙක් ඉංග්‍රීසි භාෂා උපකාරක පංති සඳහා ඔබට හිමිකම් තිබිය හැක. **AMEP** මගින් ඉගෙනීමේ ආකාර ගණනාවක් ලබාදෙන බැවින් ඔබගේ රාජකාරී, පවුලේ හෝ වෙනත් වගකීම් තිබුණද, ඉංග්‍රීසිද ඉගෙන ගත හැක. වැඩිදුර විස්තර සඳහා 2 වන පරිච්ඡේදයේ, *ඉංග්‍රීසි සඳහා උපකාර* බලන්න.

G. ඔබගේ දරුවන් පාසැලකට ඇතුළත් කරන්න

ඕස්ට්‍රේලියානු නීතිය යටතේ වයස අවුරුදු 5 සහ 15 අතර ළමුන් අභිචාරයෙන් පාසැල් යා යුතුය. ඔබගේ දරුවන්ව හැකි විගස පාසැලකට ඇතුළත් කළ යුතුය. වැඩිදුර විස්තර සඳහා 10 වන පරිච්ඡේදයේ, *අධ්‍යාපනය සහ ළමා රැකවරණ* බලන්න.

H. රියදුරු බලපත්‍රයකට අයදුම් කරන්න

ඔබට නිත්‍ය වාසී වීසා බලපත්‍රයක් ඇතිනම් සහ ඉංග්‍රීසියෙන් හෝ ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙන් පරිවර්තන වෙනත් රටක දැනට වලංගු රියදුරු බලපත්‍රයක් ඇතිනම්, මෙරටට පැමිණි දින සිට මාස 3 ක් යනතෙක් රියදුරු පැදවිය හැක. ඉන් පසුව ඔබට රිය පැදවීමට අවශ්‍ය නම්, ඔබ සතුව නිසි ඕස්ට්‍රේලියානු රියදුරු බලපත්‍රයක් තිබිය යුතුය. මේ සඳහා දැනුම පරීක්ෂණයක් (knowledge test), ප්‍රායෝගික රිය පැදවීමේ පරීක්ෂණයක් (practical driving test) සහ ඇස් පරීක්ෂණයක් සමත් විය යුතුය. ඕස්ට්‍රේලියාවේ රියදුරු බලපත්‍ර නිකුත් කරන්නේ ප්‍රාන්ත සහ සන්තක ප්‍රදේශ මගිනි.

ඔබට වෙනත් රටකින් නිකුත් කළ රියදුරු බලපත්‍රයක් නැතිනම් පුහුණුවීමේ බලපත්‍රයක් (learner's permit) ලබා ගැනීම සඳහා Driver Knowledge Test සමත් විය යුතුය.

සවුන් ඕස්ට්‍රේලියාවේ රියදුරු බලපත්‍ර නිකුත් කිරීම සහ රථවාහන ලියාපදිංචි කිරීම සම්බන්ධ වගකීම ඇත්තේ [Transport SA](#) හි Customer Service Centres වෙතය. දැනීම පරීක්ෂා කිරීම සහ සවුන් ඕස්ට්‍රේලියානු මාර්ග නීති අවබෝධ කර ගැනීම සඳහා පහසුකම් ඉංග්‍රීසි භාෂාව හැර වෙනත් භාෂා 24 කින් ලබා ගත හැක.

'Transport SA' යටතේ [White Pages](#) දුරකථන නාමාවලියේ දක්වා ඇති ළඟම ඇති Customer Service Centre කාර්යාලය හා ඔබට සම්බන්ධ විය හැක.

Transport SA

13 1084

EDS Centre

108 North Terrace

ADELAIDE SA 5000

Website: www.transport.sa.gov.au

කරුණාවෙන් සලකන්න: ඕස්ට්‍රේලියාවේ රථවාහන සහ මත්ව රිය පැදවීම සම්බන්ධ දැඩි නීති ඇති අතර ඒවාට ඔබ අනුකූල විය යුතුය. වැඩිදුර විස්තර සඳහා 5 වන පරිච්ඡේදයේ, *ඕස්ට්‍රේලියානු චාරිත්‍ර සහ නීති* බලන්න.

රියදුරු බලපත්‍රයක් නිල වශයෙන් පරිවර්තනය කර ගැනීම සඳහා 2 වන පරිච්ඡේදයේ, *ඉංග්‍රීසි සඳහා උපකාර* බලන්න.

2. ඉංග්‍රීසි සඳහා උපකාර

Translating and interpreting services

භාෂා පරිවර්තනය

Translating and Interpreting Service (TIS National) මගින් භාෂා සහ ප්‍රාදේශීය භාෂා (dialects) 120 ක සඳහා දුරකථන මගින් භාෂා පරිවර්තකයන් ලබා දිය හැක. ප්‍රාදේශීය දුරකථන අංක ගාස්තුවට (ජංගම දුරකථනයකින් කථා කිරීමේදී ගාස්තු වෙන්ස් විය හැක) ඔබට TIS National වෙත කථා කල හැක. දිනකට පැය 24 ක් පුරාද, සතියකට දින 7 ක් පුරාද TIS National සේවාව ලබා ගත හැකි අතර හදිසි තත්වයන් හිදී ඕස්ට්‍රේලියාවේ ඕනෑම තැනක සිට උපකාර කල හැක.

ඔබට රජයේ ආයතනයකට කථා කිරීමට අවශ්‍ය වුවද ඉංග්‍රීසි කථා කිරීමට හෝ අවබෝධ කර ගැනීමට නොහැකි නම් රජයේ ආයතනය විසින් TIS National හා සම්බන්ධවී ඔබට එම ආයතනය සමඟ කථා කිරීමට උපකාර කරන ලෙස ඉල්ලා සිටින්න. සාමාන්‍යයෙන්, දුරකථන භාෂා පරිවර්තකයෙකුගේ සහාය ලබා දෙන අතර, අවශ්‍යතාවය අනුව පුද්ගලිකව පැමිණෙන භාෂා පරිවර්තකයෙකුගේ සහාය පිළියෙල කර දීමට රජයේ ආයතනයකට හැකිය. භාෂා පරිවර්තකයන් විශද්‍රව රජයේ ආයතනය විසින් දැරිය යුතුය. කථා කිරීමට පෙර රජයේ ආයතනයේ කාර්යාල වේලාවන් සොයා ගැනීමට වග බලා ගන්න.

රජයේ ආයතනයේ පවතින කර ඇති ස්වයංක්‍රීය දුරකථන ක්‍රමය අවබෝධ කර ගැනීමේ අපහසුතා ඇතිනම්, කෙළින්ම TIS National අමතන්න. ඔවුන් ඔබට උපකාර කරනු ඇති.

ඔබගේ වෛද්‍යවරයා හමුවන විට ඔබට භාෂා පරිවර්තකයෙකුගේ සහාය අවශ්‍ය නම්, දුරකථන භාෂා පරිවර්තකයෙකු සුදානම් කර ගැනීමට Doctor's Priority Line ඔස්සේ TIS National හා සම්බන්ධ කර දෙන ලෙස ඔබට ඉල්ලා සිටිය හැක. අවශ්‍ය නම්, වෛද්‍යවරයා හට අදාළ ස්ථානයට පැමිණෙන භාෂා පරිවර්තකයෙකුද පිළියෙල කල හැක.

Translating and Interpreting Service (TIS National)

131 450

TIS National වෙබ් අඩවිය

www.immi.gov.au/tis

ඔබට Centrelink හා කථා කිරීමට අවශ්‍යනම් සහ භාෂා පරිවර්තන සහාය අවශ්‍යනම්, ඔබ හට Centrelink වෙත පහත අංක ඔස්සේ කෙළින්ම කථා කල හැක:

Centrelink (භාෂා පරිවර්තන සහාය සමඟින්)

13 1202

Centrelink වෙබ් අඩවිය

www.centrelink.gov.au

ඉංග්‍රීසි භාෂාව හැර වෙනත් භාෂා කථා කරන ඕස්ට්‍රේලියානු ප්‍රජාවේ සාමාජිකයන් හට භාෂා පරිවර්තන සේවාවන් සපයන, ක්‍රෝන්ට්‍රාන් පදනම යටතේ භාෂා පරිවර්තකයන් ලෙස කටයුතු කිරීමට උනන්දුවක් ඇති ඕස්ට්‍රේලියානු නිත්‍ය වැසියන් සහ ඕස්ට්‍රේලියානු පුරවැසියන්ගේ විමසීම් TIS National විසින් පිළිගැනේ. ඔබට ඉංග්‍රීසි ඇතුළුව අවම වශයෙන් වෙනත් එක භාෂාවක් සම්බන්ධව මනා කුසලතාවයන් ඇතිනම්, TIS National සමඟින් කොන්ත්‍රාත් ක්‍රමයට වැඩ කරන භාෂා පරිවර්තකයකු වීමට සලකා බැලීමට අයදුම් කල හැක. භාෂා පරිවර්තකයන් බඳවා ගැනීම සහ රාජකාරී කොන්දේසි සම්බන්ධ වැඩිදුර විස්තර සඳහා අංක 1300 132 621 ඔස්සේ TIS National Contract Manager හා සම්බන්ධ විය හැක.

‘මට භාෂා පරිවර්තකයෙකු අවශ්‍යයි’ කාඩ්පත

ඉංග්‍රීසි භාෂාව කථා නොකරන භාෂා පරිවර්තකයන්ගේ සහාය අවශ්‍ය අයගේ භාවිතය සඳහා ‘මට භාෂා පරිවර්තකයෙකු අවශ්‍යයි’ කාඩ්පත TIS National මගින් සකස් කර ඇත. ජාතික භාෂා පරිවර්තකයන්ගේ සංකේතය ඇති, සාක්කුවේ දැමිය හැකි ප්‍රමාණයේ මෙම කාඩ්පත පිළියෙල කර ඇත්තේ ඉංග්‍රීසි කථා නොකරන අය රජයේ ආයතන, ප්‍රජා කණ්ඩායම් සහ ව්‍යාපාර සමඟ සම්බන්ධවීමට භාෂා පරිවර්තකයෙකුගේ සහාය ඉල්ලා සිටින විට උපකාරී වීමටය. ඉංග්‍රීසි කථා නොකරන අය විසින් තමා හට භාෂා පරිවර්තකයෙකු අවශ්‍ය බව කීමට, මෙම කාඩ්පත පෙන්වීම පමණක් ප්‍රමාණවත්වේ.

කාඩ්පතේ ඉදිරිපස ඇති පටියක ඉංග්‍රීසි කථා නොකරන අයගේ භාෂාව ලිවීමට ඉඩ සලසා ඇති අතර පසුපස TIS National හා සම්බන්ධ විය හැකි තොරතුරු ඇත. කාඩ්පත ඕස්ට්‍රේලියාවේ ඉංග්‍රීසි හැර වෙනත් භාෂාවක් කථා කරන, සන්නිවේදනය කිරීමට භාෂා පරිවර්තකයෙකුගේ සහාය ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය කරන හෝ අදහස් කරන ඕනෑම අයෙකු හට භාවිතා කල හැකිය.

TIS National මගින් මෙම කාඩ්පත ප්‍රජා මට්ටමේ සිය ඉංග්‍රීසි කථා නොකරන සේවා දායකයන් හට නොමිලේ බෙදා දීමට විවිධ රජයේ ආයතනවලට, ප්‍රජා කණ්ඩායම්වලට සහ ලාභ නොලබන ආයතනවලට ලබාදේ. මෙම කාඩ්පත TIS National සේවාදායක සම්බන්ධීකරණ සහ ප්‍රවර්ධන කණ්ඩායම (TIS Client Liaison and Promotions team) වෙත tispromo@immi.gov.au ලිපිනයට ඊමේල් කිරීම මගින් ඇණවුම් කල හැක.

සටහන: සාමාන්‍යයෙන් TIS National ක්‍රියාත්මක වන්නේ සේවා සඳහා අයකරන පදනමකින් වන අතර පරිවර්තන ගාස්තු අදාළ විය හැක.

ඔබගේ වැදගත් ලියකියවිලි පරිවර්තනය කර ගැනීම

Department of Immigration and Citizenship (DIAC) මගින් ඔබට ඕස්ට්‍රේලියාවේ පදිංචිය සඳහා අවශ්‍ය සමහර ලියකියවිලිවල සාරාංශ/උද්ධෘත ඉංග්‍රීසි භාෂාවට පරිවර්තනය නොමිලේ කර දිය හැක. මෙම ලියකියවිලි අතර උප්පැන්න සහ විවාහ සහතික, රියදුරු බලපත්‍ර, අධ්‍යාපනික සුදුසුකම් සහ රැකියා කල බවට සඳහන් ලියුම් විය හැක.

ඔබ හට පරිවර්තනයන් නොමිලේ ලබා ගැනීමට අවශ්‍යනම්, ඔබ ස්ථිර පදිංචිකරුවකු හෝ ඕස්ට්‍රේලියානු පුරවැසියෙකු විය යුතු අතර ඔබ රටට ඇතුළුවීමෙන් හෝ ඔබගේ ස්ථිර නේවාසිකත්වය ප්‍රදානය කිරීමෙන් වසර 2 ක් ඇතුළත මේ සඳහා අයදුම් කල යුතුය. පරිවර්තනය සඳහා ඔබගේ ඉල්ලීම **Adult Migrant English Program (AMEP)** සේවා සපයන්නෙකු මගින් (පහත බලන්න) ඉදිරිපත් කල යුතුය.

වෙනත් ලියකියවිලි පරිවර්තනය, ගාස්තු ගෙවීමේ පදනම යටතේ පිලිගත් පරිවර්තකයෙකු මගින් කරවා ගත හැක. ඔබගේ භෂාව සඳහා පිලිගත් පරිවර්තකයන්ගේ ලැයිස්තුවක් සඳහා **National Accreditation Authority for Translators and Interpreters (NAATI)** වෙබ් අඩවිය වෙත යන්න.

NAATI Hotline **1300 557 470**
NAATI වෙබ් අඩවිය www.naati.com.au/

වැඩිහිටියන් සඳහා ඉංග්‍රීසි ඉගෙනීම

Adult Migrant English Program (AMEP)

ඕස්ට්‍රේලියාවේ හොඳින් ස්ථාපනය වීම සහ ඔබගේ අරමුණු ඉටුකරගැනීමට ඔබ විසින් ප්‍රථමයෙන්ම සහ වැදගත්ම වශයෙන් කලයුතු වන්නේ ඉංග්‍රීසි ඉගෙනීමයි. ඔබ සුදුසුකම් ලබයිනම්, **AMEP** විසින් ඔබ හට ඒදිනෙදා සාමාජ තත්වයන්ට මුහුණ දීමට සහ රාජකාරි කටයුතු කර ගැනීමට අවශ්‍ය මූලික ඉංග්‍රීසි භාෂා ඉගෙනීමට උපකාර ලබාදේ.

ඔබ **AMEP** සඳහා හිමිකම් ලබයි නම්, ඔබට පැය 510 ක් හෝ ඔබට ක්‍රියාකාරී ඉංග්‍රීසි මට්ටමට පැමිණෙන තෙක් යන දෙකෙන් එකක් ලබා ගන්නා තෙක් ඔබට ඉංග්‍රීසි ඉගෙන ගත හැක. ඔබ ඕස්ට්‍රේලියාවට පැමිණීමට පෙර වධහිංසාවලට පත්වී සිට දුෂ්කරතාවලට මුහුණ දුන් මානව හිතවාදී පදනම යටතේ පැමිණි අයෙකු නම් හෝ ඉතාම සීමාසහිත විධිමත් පාසැල් අධ්‍යාපනයක් ලැබුවේ නම්, ඔබට වඩා වැඩි ඉංග්‍රීසි පාඩම්වලට සහභාගි වීමේ අවස්ථාව ඇත.

ඔබ **AMEP** සඳහා සුදුසුකම් ලබයිද යන්න දැන තීරණය කිරීමට, ඔබගේ ඉංග්‍රීසි කියවීම, කථා කිරීම, ලිවීම සහ සවන්දීම පරීක්ෂා කර බැලිය යුතුය. ඔබගේ සංක්‍රමණ අයදුම්පත්‍රයේ කොටසක් වශයෙන් විදේශයේදී ඔබගේ ඉංග්‍රීසි භාෂාව පරීක්ෂා කලේ නැතිනම්, ඔබ ඕස්ට්‍රේලියාවේ **AMEP** පංති සඳහා ලියාපදිංචි වන විට එය පරීක්ෂා කර බලනු ඇත.

ඔබ ඕස්ට්‍රේලියාවට පැමිණ හෝ නිත්‍ය වාසය ලැබී මාස 3 ක් ඇතුළත **AMEP** පංති සඳහා ලියාපදිංචි විය යුතුය. ඔබ අවුරුදු 1 ක් ඇතුළත පංති ආරම්භ කල යුතුය, නැතිනම් **AMEP** සමඟින් ඉංග්‍රීසි ඉගෙනීමට නොහැකි විය හැක. ඔබට පවුලේ කටයුතුවලට සහභාගි වීමට හෝ රාජකාරි හෝ වෙනත් වගකීම් ඇති නිසා පංතිවලට සහභාගිවීම අපහසු නම්, ලියාපදිංචිවීමෙන් පසුව පංති පටන් ගැනීම ප්‍රමාද කල හැක.

AMEP විසින් ඉගෙනීමට විවිධ ආකාරයේ අවස්ථාවන් ලබා දෙනු ඇත. ඔබට පුර්ණ කාලීනව හෝ අර්ධ කාලීනව, දිවා කාලයේ, හවස් කාලයේ හෝ සති අන්තයේ පංතිවලට සහභාගි විය හැක. පංති, නගරයේ සහ ගම්බද ප්‍රදේශවල පැවැත්වේ. ඔබට නිවසේ සිට දුරස්ථ ආකාරයට හෝ නිවසට පැමිණෙන ගුරුවරයෙකු මගින් හෝ ඉංග්‍රීසි ඉගෙනිය හැක. ඔබට පාසැල් යන වයසට අඩු වයසේ ළමුන් සිටිනම්, ඔබ ගේ සේවා සපයන්නා විසින් ඔබ පංතියේ සිටින අතරතුර නොමිලේ ළමා රැකවරණ පිලියෙල කර දිය හැක.

Enquiries Line **131 881**
AMEP website www.immi.gov.au/amep
Settlement Services Locator www.immi.gov.au/living-in-australia/settle-in-australia/find-help/where-to-help/index.htm

ඔබ AMEP සඳහා සුදුසුකම් ලබාදීමට යන්න සොයා බැලීමට හෝ ලියාපදිංචි වීමට කැමතිනම්, ඔබට ලගම ඇති සේවා සපයන්නා හා සම්බන්ධ වන්න (පහත දැක්වා ඇත).

TAFE SA English Language Services (ELS)

අවශ්‍යතාවයක් ඇති ඕනෑම අවස්ථාවක ප්‍රාග්ධන පුරා ඇති TAFE SA හිදී වෘත්තීය පිලියෙලවීම් වැඩසටහන් (Vocational Preparation Programs) ඔස්සේ AMEP ලබාදේ. දැනට Regency, Croyden, the Riverland, Mt Gambier සහ Murray Bridge හිදී මෙය ලබාදේ.

Adelaide CBD ප්‍රදේශය
LM Training Specialists Pty Ltd
Level 7, 68 Grenfell Street
PO Box 3641
ADELAIDE SA 5000

දුරකථන: **8100 7200**
ෆැක්ස්: (08) 8100 7299

වැඩි විස්තර සඳහා අමතන්න:
දුරකථන: 8226 6555

AMEP සහ ඔබගේ ඉංග්‍රීසි දියුණු කර ගත හැකි වෙනත් ආකාර සම්බන්ධයෙන් තොරතුරු Migrant Resource Centres/Migrant Service Agencies (4 වන පරිච්ඡේදයේ, උපකාර සඳහා යායුතු නැත් බලන්න) සහ Centrelink (7 වන පරිච්ඡේදයේ, රැකියා බලන්න) සතුවද ඇත.

ඉංග්‍රීසි ඉගෙනීමේ වෙනත් ආකාර

Department of Education, Employment and Workplace Relations (DEEWR) සහ ප්‍රාග්ධන/සත්කක ප්‍රදේශ මගින් පවත්වන, අරමුණු කර ගත් වැඩසටහන් මගින්ද ඉංග්‍රීසි භාෂා පාඨ ලබාදේ. DEEWR සතුව වැඩ කරන වයසේ (වයස අවුරුදු 15 - 64) වැඩිහිටියන් සඳහා වන රැකියා සම්බන්ධ භාෂා වැඩසටහන් 2 ක් ඇත.

පළමුවැන්න නම් **Language, Literacy and Numeracy Program (LLNP)** වන අතර මේ මගින් අඩු ලිවීමේ/කියවීමේ හෝ ඉංග්‍රීසි භාෂා නිපුණතාවය හේතුවෙන් රැකියා සොයා ගැනීමේ අපහසුතාවය ඇති අය හට පැය 800 දක්වාද භාෂා, ලිවීමේ/කියවීමේ සහ ගණිතමය හැකියාව සම්බන්ධ පුහුණුව ලබාදේ.

ඔබ දැනටමත් AMEP පාඨමාලාවක් හදාරා අවසාන නම් හෝ ඔබ AMEP සඳහා සුදුසුකම් නොලබන අවස්ථාවල ඔබ LLNP සඳහා සුදුසුකම් ලැබිය හැක. LLNP හි ඇත්තේ ඔබට රැකියාවක් සොයා ගැනීමට උපකාරී වන ඉංග්‍රීසි ලිවීම, කතා කිරීම, සවන්දීම, කියවීම, ගණිතය සහ වෘත්තීය ඉගෙනීම ආදී කරුණුය. මේ සඳහා සුදුසුකම් ලැබීමට, ඔබ Centrelink හි Job Seeker ලෙස ලියාපදිංචි විය යුතුය.

Centrelink **13 1021**

ඔබ ඉංග්‍රීසි කතා නොකරයි නම් **13 1202**

LLNP වෙබ් පිටු www.centrelink.gov.au/internet/internet.nsf/services/literacy_numeracy.htm

දෙවැන්න නම් **Workplace English Language and Literacy (WELL)** වැඩසටහන වන අතර මේ මගින් ශ්‍රමකයන්ව ඉංග්‍රීසි භාෂාව, ලිවීම/කියවීම සහ ගණිත නිපුණතාවයන් සම්බන්ධයෙන් පුහුණු කිරීම කරන සංවිධානවලට අරමුදල් සැපයේ.

WELL වැඩසටහන **1300 363 079**

වෙබ් අඩවිය www.deewr.gov.au

DEEWR මගින් **English as a Second Language for New Arrivals (ESL-NA)** වැඩසටහන යටතේ සුදුසුකම් ඇති අළුතින් පැමිණි අවුරුදු 18 ට අඩු වයසේ ශිෂ්‍යයන් හට කඩිනම් ඉංග්‍රීසි භාෂා පාඨ ලබාදේ. මෙම වැඩසටහන මගින් අරමුණු කරන්නේ ඉංග්‍රීසි කතා නොකරන පසුබිම් වලින් අළුතින් පැමිණෙන සිසුන්ගේ අධ්‍යාපනික අවස්ථාවන් වැඩි දියුණු කිරීමත් ඔවුන්ගේ ඉංග්‍රීසි භාෂා නිපුණතාවය වර්ධනය කිරීම සහ මූලික අධ්‍යාපන ක්‍රියාකාරකම්වලට සහභාගිවීම පහසු කිරීම මගින් ඔවුන්ගෙන් වඩා හොඳ ප්‍රතිඵල ලබා ගැනීමත්වේ.

ESL-NA වැඩසටහන **1300 363 079**

වෙබ් අඩවිය www.deewr.gov.au

වෙනත් අධ්‍යාපනික ආයතන සහ ප්‍රජා මධ්‍යස්ථාන මගින්ද ඉංග්‍රීසි පාඨමාලා ලබාදේ. 7 වන පරිච්ඡේදයේ, රැකියා සහ 10 වන පරිච්ඡේදයේ, අධ්‍යාපනය සහ ළමා රැකවරණ යටතේ වෘත්තීය අධ්‍යාපනය බලන්න.

3. හදිසි සේවා

හදිසියකදී පහත සේවා සඳහා, දුරකථන අංක 000 අමතන්න:

- [Police](#) (පොලීසිය)
- [Ambulance](#) (ගිලන් රථ)
- [Fire Brigade](#) (ගිනි නිවීමේ අංශය)

000 සඳහා වන ඇමතුම් සඳහා ගාස්තු නොමිලේය. ඔබගේ නම, ලිපිනය සහ දුරකථන අංකය (ඔබට අංකයක් ඇති නම්) සමඟ ඔබට කුමන සේවාව අවශ්‍යද යන්න දැක්වීමට සුදානම් කිරීමට සිටින්න.

ඔබට ඉංග්‍රීසි කථා කිරීමට නොහැකි නම්, දුරකථන ක්‍රියාකරුවන්ට හට පළමුවෙන්ම තමාට අවශ්‍ය කුමන ආකාරයේ උපකාරයක්ද යන්න (“Police”, “Ambulance” හෝ “Fire” යන්න සරලව කියන්න) දක්වා, ඉන්පසුව ඔබගේ භාෂාව කියන්න. ඔබට කෙළින්ම Translating and Interpreting Service (TIS National) වෙත සම්බන්ධ කරනු ඇත, එබැවින් දුරකථනය විසන්ධි නොකරන්න. TIS National භාෂා පරිවර්තකයා විසින් පොලීසිය, ගිලන් රථ හෝ ගිනි නිවීමේ අංශය වෙත ඔබගේ ලිපිනය සහ වෙනත් තොරතුරු ලබා ගැනීමට සහාය ලබාදේ.

Police

හදිසි අවස්ථාවකදී, දුරකථන අංක 000 අමතා “Police” ඉල්ලා සිටින්න.

හදිසි නොවන කටයුතු සඳහා, අංක 131 444 හෝ ඔබගේ පළාතේ පොලීසි ස්ථානය අමතන්න. ඔවුන්ගේ අංක White Pages දුරකථන නාමාවලියේ ‘Police stations’ යටතේ දක්වා ඇත. පොලීසි සේවා සඳහා අයකිරීමක් නොමැත.

ඕස්ට්‍රේලියාවේ පොලීසිය හමුදා බලකායන්ට අයත් නොවන අතර දේශපාලනමය කාර්ය භාරයක් ඉටු නොකරයි. ඔවුන්ගේ අරමුණ වන්නේ ප්‍රජාව තුළ ජීවිත සහ දේපළ ආරක්‍ෂා කිරීමත්, අපරාධ වැළැක්වීම සහ සොයා ගැනීමත් සහ සාමය ආරක්‍ෂා කිරීමත්ය. පොලීසිය ගෘහස්ථ ආරවුලක් හෝ ශාරීරික, ලිංගික හෝ මානසික ලෙස බලපෑම් කරන බවට සැකකරන අවස්ථාවල පවුල් කටයුතු සම්බන්ධයෙන් මැදිහත් විය හැක.

Ambulance

ඔබට ගිලන් රථයක් අවශ්‍ය නම්, දුරකථන අංක 000 අමතා “Ambulance” ඉල්ලා සිටින්න. ගිලන් රථ මගින් ඉක්මණින් රෝහල් වෙත රැගෙන යන අතර කඩිනම් වෛද්‍ය අවධානයට ලක් කරයි. ඔබ ඉංග්‍රීසි කථා කරන්නේ නැති නම්, **දුරකථනය විසන්ධි නොකරන්න**. ඔබගේ භාෂාව කී විට භාෂා පරිවර්තකයෙකු ඔබට උපකාර කරනු ඇත.

සමහර ප්‍රාන්ත සහ සන්තක ප්‍රදේශවල ඕස්ට්‍රේලියානු රජයේ විශ්‍රාම වැටුපක් ලබා ගන්නා අය හෝ Health Care Card ඇති අය (අඩු ආදායම් ඇති අය වශයෙන් තක්සේරු කර Centrelink මගින් මෙය ලබාදී ඇති අය) හට ගිලන් රථ සේවා නොමිලේ හෝ සහනදායී ගාස්තුවකට ලබා ගත හැක. ඔබට මෙම ප්‍රතිලාභ නැති නම්, මෙම සේවාව විශදම් අධික විය හැක. එබැවින් මෙම විශදම් ආවරණය වන ලෙස ඔබ හට ගිලන් රථ සාමාජිකයෙකු වීමට හෝ පෞද්ගලික සෞඛ්‍යය රක්‍ෂණ අරමුදලකට සම්බන්ධ වීමට හෝ කැමති විය හැක. 11 වන පරිච්ඡේදයේ, *සෞඛ්‍යය ක්‍රමය* බලන්න.

SA Ambulance Service

1300 136 272

Fire Brigade

හදිසි අවස්ථාවකදී, දුරකථන අංක 000 අමතා “Fire Brigade” ඉල්ලා සිටින්න. ගිනි නිවන හමුදාව විසින් ගිනිදර නිවා දැමීමත්, ගිනි ගන්නා ගොඩනැගිලිවලින් මිනිසුන් බේරා ගැනීමත්, ගෑස් හෝ රසායනික දූව්‍ය අනතුරුදායක වන අවස්ථාවලදී උපකාර කිරීමත් සිදු කරයි. හදිසි නොවන අවස්ථාවලදී, White Pages දුරකථන නාමාවලියේ ‘Fire brigades’ යටතේ දක්වා ඇති අංක භාවිතා කළ හැක.

වෙනත් හදිසි දුරකථන අංක

ඔබ පළාතේ White Pages දුරකථන නාමාවලියේ ඉදිරිපස ප්‍රයෝජනවත් හදිසි දුරකථන අංක දක්වා ඇත. ඒවා නම්:

Poisons Information Centre

13 1126

(පැය 24 පුරා ඇති දුරකථන අංකය)

[Child Abuse Prevention Services \(CAPS\)](#)

1800 688 009

(පැය 24 පුරා නොමිලේ කථා කළ හැකි ආපදා දුරකථන අංකය)

4. උපකාර සඳහා යායුතු තැන්

Settlement services for recently-arrived migrants

අළුතින් පැමිණි සංක්‍රමණිකයන් හට ස්ථාපනය වීමේ සේවා

මෑතකදී මානව හිතවාදී පදනම යටතේ රටට පැමිණි අය හටද, අඩු ඉංග්‍රීසි නිපුණතාවය ඇති පවුල් සංක්‍රමණිකයන් හටද **Settlement Grants Program (SGP)** මගින් ස්ථාපනය වීමේ සේවා සපයන අතර Department of Immigration and Citizenship (DIAC) මගින් මේ සඳහා අරමුදල් සපයයි.

විවාහ වීම අපේක්‍ෂාවෙන් පැමිණෙන කාලානුසාරී සහ සමලිංගික සබඳතා යටතේ පැමිණෙන තාවකාලික වීසා බලපත්‍රලාභීන් ඇතුළු කුසලතා සංක්‍රමණිකයන්ගේ යැපෙන්නන් සහ ප්‍රාදේශීය පළාත්වල සිටින අඩු ඉංග්‍රීසි නිපුණතාවයක් ඇති අය හටද මෙම සේවා ලබා ගත හැක.

SGP යටතේ, අළුතින් පැමිණෙන අය හට මෙහි පැමිණි විගස ස්වයංකාරිකයන් කටයුතු කරගැනීමට උපකාර කරන සහ ඔස්ට්‍රේලියානු සමාජයේ කටයුතුවලට සමානව සහභාගිවීමට උපකාර කරන ව්‍යාපෘති සපයන සංවිධානවලට අරමුදල් සපයයි. ව්‍යාපෘතිවල ක්ෂේත්‍රයන් නම්, ඔස්ට්‍රේලියානු ජීවිතයට හැකි ගැසීම, ප්‍රජාවන් සංවර්ධනය සහ ඔස්ට්‍රේලියානු සමාජය තුළට අන්තර්ග්‍රහණය වීම ආදිය වේ.

SGP මගින් අරමුදල් සපයන සංවිධානවල විස්තර ඇතුළුව SGP සම්බන්ධ වැඩි විස්තර පහත ලෙස ලබා ගත හැක:

- Settlement Grants Program (SGP)** www.immi.gov.au/living-in-australia/delivering-assistance/settlement-grants/
- Settlement Services Locator** www.immi.gov.au/living-in-australia/settle-in-australia/find-help/where-to-help/index.htm

Adult Migrant English Program (AMEP)

ඔබගේ **AMEP** ගුරුවරුන් ඔබගේ ඉංග්‍රීසි ඉගැන්වීම කරනවා මෙන්ම, ඔස්ට්‍රේලියානුවන්ගේ ජීවන රටාව සහ බැංකු කටයුතු කිරීම, සාප්පු සවාරි සාම, රැකියා සඳහා අයදුම් කිරීම සහ ප්‍රජා කටයුතුවලට සහභාගි වීම වැනි දිනපතා කරන කටයුතු අවබෝධ කර ගැනීමට උපකාර ලබාදේ. ඔබගේ පංතියේ සිටින අනිත් අයදු ඔබට සමාන තත්වයක සිටින බැවින්, ඔබ හා බෙදාහදා ගැනීමට ප්‍රයෝජනවත් තොරතුරු තිබිය හැක. AMEP සම්බන්ධ වැඩිදුර විස්තර සඳහා 2 වන පරිච්ඡේදයේ, *ඉංග්‍රීසි සඳහා උපදෙස්* බලන්න.

- Settlement Services Locator** www.immi.gov.au/living-in-australia/settle-in-australia/find-help/where-to-help/index.htm

Migrant Resource Centres සහ Migrant Service Agencies

Migrant Resource Centres (MRCs) සහ **Migrant Service Agencies (MSAs)** සතුව ඔබ ඔස්ට්‍රේලියාවට පැමිණි පසුව, විශේෂයෙන් ඔබ පැමිණෙන්නේ ඉංග්‍රීසි කථා නොකරන රටක සිට නම්, ඔබට තොරතුරු ලබාදීමටත් සහාය ලබා දීමටත් කාරුෂ මණ්ඩලයක් සිටී. ඔබව වෙනත් වැදගත් සේවා වෙත යොමු කිරීමටත් ඔවුන් හට හැක. ඔබට ප්‍රභව ඇති MRC/MSA සම්බන්ධයෙන් පහත විස්තර බලන්න. ඔබ ඔස්ට්‍රේලියාවට පැමිණීමෙන් පසුව යන ප්‍රථම ස්ථානයක් මෙය වන බවට වග බලා ගන්න. සම්බන්ධ වීමේ තොරතුරු:

The Migrant Resource Centre of South Australia Inc. (MRCSA)
59 King William St
ADELAIDE SA 5000
Tel: **8217 9500**
Fax: (08) 8217 9555
Email: admin@mrcsa.com.au
Website: www.mrcsa.com

චාර්ගික සහ ප්‍රජා සංවිධාන

ඔබට උපකාර කිරීමට හෝ ඔබට මග පෙන්විය හැකි අය වෙත යොමු කළ හැකි බොහෝ චාර්ගික සහ ප්‍රජා සංවිධාන ඇත. තවද ඔබ සම්බන්ධවීමට කැමැත්තක් දැක්විය හැකි සංගම්, සමාගම් සහ ආගමික සංවිධාන තිබිය හැක. මේවා [Yellow Pages](#) දුරකථන නාමාවලියේ 'Clubs' සහ 'Organisations' යටතේ ලැයිස්තුගත කර ඇත. ඔබගේ අවශ්‍යතාවයන්ට සහ ඔබගේ උනන්දුවට සරිලන සංගම් සහ සංවිධාන ලැයිස්තුවක් ලබාදීමට ඔබගේ Migrant Resource Centre හෝ Migrant Service Agency සතුවත් ඉදිරිපත් වනු ඇත.

පහසුවෙන් සොයා ගැනීම සඳහා පහත විස්තර බලන්න (ලියන අවස්ථාවේ නිවැරදිය):

**Aboriginal Catholic Ministry -
The Otherway Centre**
185 Pirie Street
ADELAIDE SA 5000
Tel: **8232 1001**

ඇගයන් සිට පැමිණෙන මානව හිතවාදී පදනම යටතේ ඇතුළුවන්නන් සහ මෙට්රොපොලිටන් ඇඩ්ලේඩ් හි සිටින අඩු ඉංග්‍රීසි නිපුණතාවයක් ඇති පවුල් සංක්‍රමණිකයන් හට ස්ථාපනය වීමේ සේවා සැපයීම.

**Middle Eastern Communities Council
of South Australia Inc.**
59 King William Street
ADELAIDE SA 5000
Tel: **8217 9500**

ඇඩ්ලේඩ් හි සිටින මැද පෙරදිග ප්‍රජාව සඳහා සමාජ අධ්‍යයන, තොරතුරු සැපයීම සහ හැකිතාලි වර්ධනය කිරීම.

**African Communities Council of
SA Inc.**
59 King William Street
ADELAIDE SA 5000
Tel: **8217 9500**

මෙට්රොපොලිටන් ඇඩ්ලේඩ් හි පදිංචිව සිටින සුදුසුකම් ඇති අප්‍රිකාවේ සිට ඇතුළුවන්නන් හට ස්ථාපනය වීමේ සේවා සැපයීම.

Migrant Resource Centre of SA Inc.
59 King William Street
ADELAIDE SA 5000
Tel: **8217 9500**

මානව හිතවාදී පදනම යටතේ ඇතුළුවන්නන් සහ අඩු ඉංග්‍රීසි නිපුණතාවයක් ඇති පවුල් සංක්‍රමණිකයන් හට ස්ථාපනය වීමේ සේවා සැපයීම.

Australian Refugee Association Inc.
304 Henley Beach Road
UNDERDALE SA 5032
Tel: **8354 2951**

අප්‍රිකානු කාන්තාවන් සහ සුඛාන වැසියන්ට විශේෂ සේවා ඇතුළුව මානව හිතවාදී පදනම යටතේ ඇතුළුවන්නන් සහ මෙට්රොපොලිටන් ඇඩ්ලේඩ් හි සිටින අඩු ඉංග්‍රීසි නිපුණතාවයක් ඇති පවුල් සංක්‍රමණිකයන් හට ස්ථාපනය වීමේ සේවා සැපයීම.

**Multicultural Youth South
Australia Inc.**
Shop 9, Miller's Arcade
28 Hindley Street
ADELAIDE SA 5000
Tel: **8212 0085**

මෙට්රොපොලිටන් ඇඩ්ලේඩ් හි සිටින සුදුසුකම් ඇති බහුසංස්කෘතික තරුණ අය හට ස්ථාපනය වීමේ සේවා සැපයීම.

මානව හිතවාදී පදනම යටතේ ඇතුළුවන්නන් සහ මෙට්රොපොලිටන් ඇඩ්ලේඩ් හි සිටින අඩු ඉංග්‍රීසි නිපුණතාවයක් ඇති පවුල් සංක්‍රමණිකයන් හට වාසස්ථාන සොයා ගැනීමට උපකාර කිරීම.

Baptist Community Services SA (Inc)
35-39 King William Road
UNLEY SA 5061
Tel: **8357 1755**

මානව හිතවාදී පදනම යටතේ ඇතුළුව තරුණ අයට සහනදායී පදනම යටතේ රියදුරු පාඩම්, සිය රිය පැදවීම අධීක්ෂණය කිරීමට දෙමාපියන් හෝ භාරකරුවන් නැති අයට ප්‍රමුඛතාවය ලබාදේ. ව්‍යාපෘතියට සහභාගි වන අය හට තාවකාලික බලපත්‍රය ලබා ගැනීමට අධීක්ෂණය යටතේ පැය 50 ක රියදුරු පැදවීම ලබාදේ.

Limestone Coast Multicultural Network
12 Percy Street
MOUNT GAMBIER SA 5290
Tel: **8724 7628**

සමාජ අධ්‍යයන සහ තොරතුරු ලබාදීම, ස්වේච්ඡා වැඩ කිරීම, ගෙවතු වගා, ක්‍රීඩා සහ රිය පැදවීම වැනි සෞභ්‍රවල පුහුණුව සහ මූලිකත්වය ලබා දීම මගින් ප්‍රජා වර්ධනය කරයි. මානව හිතවාදී පදනම යටතේ ඇතුළුවන්නන්, අග්නිදිග (South east) ප්‍රදේශයේ අඩු ඉංග්‍රීසි නිපුණතාවය ඇති කුසලතා සංක්‍රමණිකයන්ගේ සහ පවුල් සංක්‍රමණිකයන්ගේ යැපෙන්නන් හට ස්ථාපන සේවා ලබාදේ.

Lutheran Church of Australia - SA / NT District
Lutheran Community Care
309 Prospect Road
BLAIR ATHOL SA 5084
Tel: **8269 9300**

5 Marchand Street
MURRAY BRIDGE SA 5253
Tel: **8404 7391**

මෙට්රොපොලිටන් ඇඩ්ලේඩ් හි සිටින අඩු ඉංග්‍රීසි නිපුණතාවයක් ඇති අප්‍රිකානු සහ මැද පෙරදිග ප්‍රජාවන් හට ස්ථාපන සේවා ලබාදීම.

මානව හිතවාදී පදනමින් එන කුඩා සහ අළුත් ප්‍රජාවන් සහ ඔවුන්ගේ පවුල්වල තරුණ සහ බාල අය හට ගුවන් විදුලිය සහ ක්‍රීඩා මූලිකත්වයන් මගින් සමාජය හා එකතුවීමට සමාජ කටයුතුවල නිරත වීමට උනන්දු කෙරේ.

මරේලන්ඩ් හි සිටින මානව හිතවාදී ලෙස ඇතුළුවන්නන්, අඩු ඉංග්‍රීසි නිපුණතාවයක් ඇති පවුල් සංක්‍රමණිකයන් සහ කුසලතා සංක්‍රමණිකයන්ගේ යැපෙන්නන් හට ස්ථාපන සේවා ලබාදීම.

Muslim Women's Association of SA Inc.
Room 4, 220 Victoria Square
ADELAIDE SA 5000
Tel: **8212 0800**

මෙට්රොපොලිටන් ඇඩ්ලේඩ් හි සිටින මානව හිතවාදී පදනම යටතේ එන මුස්ලිම් කාන්තාවන් සහ අඩු ඉංග්‍රීසි නිපුණතාවයක් ඇති පවුල් සංක්‍රමණිකයන් හට ස්ථාපන සේවා ලබාදීම.

Riverland Multicultural Forum
23 Wilson Street
BERRI SA 5343
Tel: **8582 2288**

රිවර්ලන්ඩ් හි සිටින මානව හිතවාදී ලෙස ඇතුළුවන්නන්, අඩු ඉංග්‍රීසි නිපුණතාවයක් ඇති කුසලතා සහ පවුල් සංක්‍රමණිකයන්ගේ යැපෙන්නන් හට තොරතුරු, උපකාර සහ උපදේශක සේවා ලබා දීම.

Vietnamese Community in Australia SA Chapter Inc.
62 Athol Street
ATHOL PARK SA 5012
Tel: **8447 8821**

මෙට්රොපොලිටන් ඇඩ්ලේඩ් හි සිටින අඩු ඉංග්‍රීසි නිපුණතාවයක් ඇති විශ්ටිනාම පවුල් සංක්‍රමණිකයන් හට තරුණයන් සඳහා විශේෂිත වැඩ සටහන් ඇතුළුව ස්ථාපන සේවා ලබාදීම.

මානව හිතවාදී පදනම යටතේ පැමිණෙන්නන් හට මූලික ස්ථාපනයවීමේ සහාය

දෙපාර්තමේන්තුවේ **Integrated Humanitarian Settlement Strategy (IHSS)** මගින් මානව හිතවාදී පදනමක් මත අළුතින් පැමිණෙන අය හට ආරම්භයේ දැඩි අවධාරණයෙන් ලබාදෙන ස්ථාපනයවීමේ සහාය සාමාන්‍යයෙන් මාස 6 කට පමණ ලබාදේ. කෙසේ වුවද, අමතර අභියෝගයන්ට මුහුණ දෙන අය හට මෙම කාලය දික්කල හැක.

IHSS අරමුණු කරන්නේ මානව හිතවාදී පදනමක් මත පැමිණෙන අය හට අවශ්‍යතාවය මත පදනම්ව විශේෂිතව සහාය ලබාදීම මගින් හැකි විගස ඔවුන්ව ස්වයංපෝෂිත කිරීමයි. කරුණු කළමනාකරණ (**case management**) ප්‍රවේශයක් මගින්, මානව හිතවාදී පදනමක් මත පැමිණෙන අයගේ අවශ්‍යතාවයන් හඳුනාගෙන සහාය ලබාදීම සඳහා සැලැස්මක් සම්පාදනය කෙරේ.

IHSS මගින් අරමුදල් සපයන සංවිධාන ඇතුළුව IHSS සම්බන්ධ වැඩි විස්තර පහත ලෙස ලබා ගත හැක:

Integrated Humanitarian Settlement Strategy (IHSS)

www.immi.gov.au/living-in-australia/settle-in-australia/find-help/ihss

පහසුවෙන් සොයා ගැනීමට, පහත සම්බන්ධතා බලන්න:

සමුත් ඕස්ට්‍රේලියාවේ, **Migrant Resource Centre of South Australia (MRCSA)** මගින් මූලිකත්වය ගනු ලබන **South Australian Multicultural Settlement Services Consortium (SAMCSS)** හට මානව හිතවාදී පදනම යටතේ පැමිණෙන අය හට ස්ථාපන සේවා ලබා දීමට ශ්‍රී ලංකා ඇතිකර ඇත. SAMCSS විසින් ලබා දීමට ශ්‍රී ලංකා ඇතිකර ඇති සේවාවන් නම්:

- යෝජිත උපකාර ඇතුළු කටයුතු සම්බන්ධීකරණය, තොරතුරු සහ ගොමු කිරීම්
- රටට ඇතුළු වීමේදී පිළිගැනීම සහ උපකාර ලබා දීම
- වාසස්ථාන සහ ගෙදරදොර බඩු ලබාදීම ඇතුළු වාසස්ථාන සේවා
- කෙටි කාලීන වධහිංසා සහ විත්තවේග කම්පන උපදේශක සේවා
- මානව හිතවාදී පදනමින් ඇතුළුවන්නන්ගේ අවශ්‍යතා අරමුණු ඉටුකර ගැනීමට ප්‍රධාන ආයතනවලට උපකාර කිරීමේ අරමුණින් උපදේශක සේවා සහ ප්‍රජා අවබෝධය වැඩි කිරීම
- ස්වේච්ඡා සහාය

තරුණ අය සඳහා සේවා

තරුණ සේවකයන් (**Youth workers**) හට තරුණ අය සමඟ එක්ව කටයුතු කිරීමට සුදුසුකම් ඇති අතර අන්දැකීමිද ඇත. ඔවුන් වැඩ කරන්නේ **Youth Centres, Migrant Resource Centres** සහ පළාත් පාලන ආයතනවල වන අතර තරුණ අය හට ආරක්‍ෂාකාරී පරිසරයක තොරතුරු, උපකාර සහ ක්‍රියාකාරකම් සපයයි.

The Source යනු කොමන්වෙල්ත් රජයේ තරුණයන් සඳහා වන වෙබ් අඩවිය වන අතර මේ මගින් තරුණ අය හට තොරතුරු රාශියක් ලබාදේ.

Kids Helpline (පැය 24 පුරා)

1800 551 800

Kids Help වෙබ් අඩවිය

www.kidshelp.com.au

The Source

www.thesource.gov.au

හිතී ආධාර (Legal aid)

සෑම ප්‍රාන්තයකම සහ සන්නක ප්‍රදේශයකම මිනිසුන් හට සිය හෙතික අයිතිවාසිකම් සහ වගකීම් කියාදීමට සහ තමා හට අධිකරණ ක්‍රමය වෙත යාමට ඇති අවස්ථාව වැඩිකරදීමට කටයුතු කරන ප්‍රජා සංවිධාන ඇත.

[Legal Services Commission of South Australia](http://www.legalcommission.com.au)

1300 366 424

82-98 Wakefield St

ADELAIDE SA 5000

සමාජ ආරක්‍ෂණ සම්බන්ධ හිතී කරුණු උපකාර සඳහා පහත තොරතුරු බලන්න:

220 Victoria Square
ADELAIDE SA 5000

සැහැසිකම්

අපරාධ සහ නිවැසේදී සිදුවන හිංසනය (ගෘහස්ථ හිංසනය - domestic violence) ඇතුළු හිංසනවලට ගොදුරු වන අය හට උපකාර කිරීම සඳහා විවිධ සේවා ඇත. වෙනත් සේවා මගින් පිරිමින්, කාන්තාවන් සහ ඔවුන්ගේ පවුල්වල බොහෝ අවස්ථාවල ගෘහස්ථ සහ පවුල් හිංසනවලට හේතු වන මානසික ජීඩා පාලනය කිරීමට ඔවුන් හට උපකාර ලබාදේ. කරුණාකර 5 වන පරිච්ඡේදයේ, *ඕස්ට්‍රේලියානු චාරිත්‍ර සහ නීති* බලන්න.

- Child Abuse Prevention Services (CAPS)** **1800 688 009**
(පැය 24 පුරා නොමිලේ ඇති Crisis Line)
- CAPS වෙබ් අඩවිය** www.childabuseprevention.com.au
- Violence Against Women (පැය 24 පුරා ඇති Helpline)** **1800 200 526**
- Violence Against Women වෙබ් අඩවිය**
(ඉංග්‍රීසි හැර වෙනත් භාෂාවලින් විස්තර) www.australiasaysno.gov.au
- The Domestic Violence Crisis Services Inc.** **1300 782 200**
- Domestic Violence Service Inc.** **8255 3622**
- Domestic Violence Helpline** **1800 800 098**

පාරිභෝගික අයිතීන්

සෑම පුද්ගලයෙකුට සහ සන්නිවේදන ප්‍රදේශයකම පාරිභෝගික කටයුතු සහ සාධාරණ වෙළඳාම සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කරන රජයේ කාර්යාලයක් ඇත. සවුන් ඕස්ට්‍රේලියාවේ, දෝෂ සහගත නිෂ්පාදන හෝ සේවා සම්බන්ධයෙන් වෙළඳුන් සමඟ ඇතිවන අපහසුතා සම්බන්ධයෙන් [Office of Consumer and Business Affairs](http://www.acma.gov.au) මගින් පාරිභෝගිකයන් හට උපදෙස් ලබාදේ. හාණි සම්බන්ධයෙන් ලබාදෙන සහතික සහ මුදල් නැවත ලබා දීම සහ හාණිවල ආරක්ෂාව සම්බන්ධයෙන්ද ඔවුන් විසින් උපදෙස් ලබාදේ.

රජයේ ආයතන, පුද්ගලික සමාගම් සහ සමහර කර්මාන්ත සම්බන්ධ පැමිණිලි විමර්ශනය කිරීමට **Ombudsman** කාර්යාල ඇත. ඔවුන් විසින් නීති විරෝධී, අසාධාරණ හෝ වෙනසකට ලක්කරන ආකාරයට කරන සැලකිලි නැවැත්වීමට පියවර ගත හැක, නැතිනම් ඔබට වඩා සාධාරණ ප්‍රතිඵලයක් ලබාදීමට උත්සාහ කිරීමට මැදිහත් විය හැක.

Australian Communications and Media Authority (ACMA) මගින් රූපවාහිනිය, ගුවන් විදුලිය සහ ඉන්ටර්නෙට් වැනි ප්‍රචාරක සේවාවල යෝග්‍ය නොවනද පළකිරීම සම්බන්ධ පැමිණිලි විමර්ශනය කෙරේ. පළමුවෙන් පැමිණිලි කළ යුත්තේ සේවාවේ හිමිකරු වෙතය. පැමිණිලි සමථයකට පත් නොවී නම්, ඔබගේ පැමිණිලි **ACMA** වෙත යොමු කළ හැක. වැඩි විස්තර සඳහා පහත බලන්න:

- Australian Communications and Media Authority (නොමිලේ අංක)** **1800 226 667**
- TTY (ඇසීම සහ කථා කිරීම ආබාධිත අය සඳහා)** **(03) 9963 6948**
- ACMA වෙබ් අඩවිය** www.acma.gov.au

Australian Competition and Consumer Commission (ACCC) මගින් මිළ, තරගකාරී නොවන සහ අසාධාරණ වෙළඳපල ක්‍රියාකාරකම් සහ නිෂ්පාදනවල ආරක්ෂාව යන ක්ෂේත්‍රවල අසාධාරණ ව්‍යාපාර පුරුදුවලට එරෙහිව පාරිභෝගිකයන් හට යම් ආරක්ෂාවක් ලබාදේ.

ඇමතිගේ හැකි සමහර අංක නම්:

- [Australian Competition & Consumer Commission](http://www.accc.gov.au) **1300 302 502**
- [Commonwealth Ombudsman](http://www.ombudsman.gov.au) **1300 362 072**
- [Advertising Standards Bureau](http://www.advertisingstandardsbureau.gov.au) **(02) 6262 9822**
- [Banking and Financial Services Ombudsman](http://www.bankingandfinancialservicesombudsman.gov.au) **1300 780 808**

<u>Credit Union Dispute Resolution Centre</u>	1300 780 808
<u>Financial Ombudsman Service</u>	1300 780 808
<u>Insurance Ombudsman Service</u>	1300 780 808
<u>Financial Co-operative Dispute Resolution Scheme</u>	1300 780 808
<u>Private Health Insurance Ombudsman</u>	1800 640 695
<u>Superannuation Complaints Tribunal (SCT)</u>	1300 780 808
<u>Telecommunications Industry Ombudsman</u>	1800 062 058
<u>Office of Consumer and Business Affairs SA</u>	8204 9777
<u>South Australian Ombudsman</u>	8226 8699
Outside metropolitan Adelaide	1800 182 150

පළාත් පාලන ආයතනය

ඔබගේ පළාතේ සේවා සම්බන්ධ තොරතුරු සඳහා ඔබගේ නගර සභාව හෝ පළාත් පාලන ආයතන කාර්යාලය වෙත යා හැක. (14 වන පරිච්ඡේදයේ, පළාත් පාලනය බලන්න).

The Australian Government Regional Information Service (AGRIS)

Australian Government Regional Information Service යනු ඕස්ට්‍රේලියානු රජයේ සේවා සහ පළාත් සහ ප්‍රාදේශීය ඕස්ට්‍රේලියා වැඩසටහන් සම්බන්ධ තොරතුරු සේවාවකි. එ මගින් '**Australian Government Regional Information Directory**', පළ කරන අතර පහත ආකාරයට එය ලබාගත හැක:

Australian Government Regional Information Service	1800 026 222
AGRIS Regional Entry Point website	<u>www.regionalaustralia.gov.au</u>

හදිසි සහන

ඔබට හදිසියේ ආහාර, ඇඳුම්, නිවාස හෝ ගෘහභාණ්ඩ අවශ්‍ය නම්, පහත ආකාරයේ රජයේ නොව සංවිධානවලින් උපකාර ඉල්ලා සිටිය හැක:

<p>The Salvation Army Tel: 8379 9388 or 8277 0199 Website: <u>www.salvos.org.au</u></p>	<p>St Vincent de Paul Society Tel: 1300 729 202 Website: <u>www.vinnies.org.au</u></p>
<p>The Smith Family Tel: 8224 1400 Website: <u>www.smithfamily.com.au</u></p>	

උපකාර ඉල්ලා සිටීමට බිය නොවන්න. සුදුසුකම් ලැබීමට සපුරාලිය යුතු අවශ්‍යතා තිබිය හැකි අතර විවිධ තත්වයන්හි සිටින අය හට උපකාර කිරීමට ආයතන බොහෝමයක් ඇත. ඔබගේ ප්‍රදේශයේ ඇති සංවිධාන සොයා ගැනීමට **MRC** හෝ පළාත් පාලන ආයතනය හා සම්බන්ධ විය හැක. ඔබගේ පළාතේ ඇති දෑ සොයා ගැනීමට **Migrant Resource Centre**, හෝ **Australian Refugee Association**, දේවස්ථාන සංවිධාන හෝ පළාත් පාලන ආයතනය වැනි වෙනත් රජයේ නොවන ආයතන හා සම්බන්ධ විය හැක.

ඥාතීන් සොයා ගැනීම

ගුද්ධය, සිවිල් කෝලහල සහ ස්වාභාවික ව්‍යාසන හේතුවෙන් වෙන්වුණු ඥාතීන් සොයා දීමට ඔවුන් හට පහිවුඩා ගැනීමට යන සේවා සපයන සේවාවක් **Australian Red Cross** මගින් ලබාදේ.

Australian Red Cross
Red Cross House
207 – 217 Wakefield St
ADELAIDE SA 5000
Tel: **8100 4500** or **1800 246 850**
Website: www.redcross.org.au

දුරකථන ආපදා උපදේශක සේවා

දිනකට පැය 24 පුරා සහ සතියකට දින 7 පුරා නොමිලේ ආපදා උපදේශක සේවා ලබාදෙන **Lifeline** ඇතුළු විවිධ දුරකථන උපදේශක සේවා ඇත. ඔබට බලාපොරොත්තු සුන්වූ හැඟීමක් තිබිය හැකි අතර කුමන අයෙකුට හෝ කවුරුන්ටම අවශ්‍යතාවය තිබිය හැක නැතිනම්, ඔවුන්ගේ විශේෂඥ මූල්‍ය, සුදු හෝ තරුණ උපදේශක සේවා පාවිච්චි කිරීමට අවශ්‍ය විය හැක.

Lifeline (24 Hour Crisis Line) **13 1114**
Lifeline වෙබ් අඩවිය www.lifeline.org.au

විවාහ සහ වෙනත් සම්බන්ධතා

Relationships Australia මගින් තනි පුද්ගලයන්, යුවල, සහ පවුල සඳහා උපදේශක සේවා, අධ්‍යාපනය සහ මඳිහත්වීමේ සේවා ලබාදේ. ඔබගේ ආදායම් මට්ටම අනුව ඔවුන් ගාස්තු අයකරන අතර, අවශ්‍ය නම්, භාෂා පරිවර්තකයන් පිළියෙල කර දිය හැක.

Relationships Australia **1300 364 277**
Country Callers **1800 182 325**
Address **55 Hutt St**
ADELAIDE SA 5000
Relationships Australia website www.relationships.com.au

Men's Line Australia මගින් සිය පවුල ජීවිතය හෝ සිය මූලික සම්බන්ධතා හා සම්බන්ධ ගැටළු ඇති පිරිමින් හට උපදේශක සේවා, තොරතුරු ලබාදීම සහ යොමු කිරීම් සිදු කරයි. මේ මගින් සිය සහකරුවන්, ස්වාමි පුරුෂයන් හෝ පියවරුන් ගැන කණසුසලලෙන් සිටින කාන්තාවන් සහ පවුලේ අය හටද සහාය සහ තොරතුරු ලබාදේ. වැඩි විස්තර සඳහා පහත තොරතුරු බලන්න:

Men's Line Australia (පැය 24 පුරා දුරකථන සේවාව) **1300 789 978**
Men's Line Australia වෙබ් අඩවිය www.menslineaus.org.au

ශාරීරික වධ හිංසා සහ චිත්තවේග උපදේශක සේවා

Survivors of Torture and Trauma Assistance and Rehabilitation Service (STTARS) මගින් වධ හිංසා සහ චිත්තවේගයන්ට ලක්වූ අය හට උපදේශක සහ උපකාර සේවා ලබාදේ.

මෙයට දේශපාලන හෝ ආගමික සම්බන්ධතාවයක් නැති අතර සේවාව නොමිලේ වන අතර රහස්‍යභාවය, ආයතනය මගින් භාෂා පරිවර්තකයන් ලබාදේ.

STTARS **8346 5433**
වෙබ් අඩවිය www.sttars.org.au

මූල්‍ය සේවා

ඕස්ට්‍රේලියාවේ විවිධ ආකාරවල බැංකු, රක්ෂණ, **superannuation** සහ ආයෝජන සේවා ඔබට දැකිය හැකිවනු ඇත. මූල්‍ය සේවා අලෙවි කල හැක්කේ රජය මගින් බලපත්‍රණය වන පමණි. බලපත්‍රණයක් නොමැතිව මූල්‍ය සේවා අලෙවි කිරීම ඒකීයට පටහැනිය.

Understanding Money වෙබ් අඩවිය www.understandingmoney.gov.au/content/

තමා හට මුදල් ගෙවන ලෙස ඔබ රචනා ඔබගෙන් මුදල් සොරකම් කිරීමට උත්සාහ කරන අය සිටිය හැක. මුදල් තැන්පත් කිරීම, ව්‍යාපාර ණය, රක්ෂණය, **superannuation**, ආයෝජනය හෝ මූල්‍ය උපදෙස් සම්බන්ධයෙන් පැමිණිල්ලක් ඇතිනම් හෝ ආයෝජනයක් සම්බන්ධයෙන් ඔබට විශ්වාසයක් නැතිනම් හෝ සැක සහිත නම්, **Australian Securities and Investments Commission (ASIC)** හා සම්බන්ධවන්න.

බැංකු කටයුතු

බැංකු කටයුතු සපයන්නේ බැංකු, building societies සහ credit unions මගිනි. මුදල් ලබා ගැනීමට ඔබට බැංකුවකට යා හැක, නැතිනම් **ATM (Automatic Teller Machine)** මගින් මුදල් ලබා ගැනීමට ඔබගේ බැංකු කාඩ්පත සහ ඔබගේ **PIN (Personal Identification Number)** උපයෝගී කර ගත හැක. ඔබගේ PIN අංකය ඔබගේ බැංකු කාඩ්පතේ ලිවීමෙන් වළකින්න. **ඔබගේ බැංකු කාඩ්පත කවුරුන් හෝ සොරා ගතහොත් හෝ නැතිවුවහොත් – හැකි විගස බැංකුවට දැනුම් දෙන්න.**

ණය සහ ණය මුදල්

Loan or credit යනු ඔබ මුදල් ණයට ගෙන පසු දිනකදී පොළිය නමින් හැඳින්වෙන අමතර ගෙවීමක් සමඟ ගෙවීමට එකඟවීමයි. විවිධ ආකාරවල ණය වර්ග නම් පුද්ගලික ණය (personal loans), නිවාස ණය (home loans) හුඹිටි කාඩ්පත් සහ ණය අධිරාවන් (overdrafts) ය. ණයක මුළු විශදම තීරණය වන්නේ ණය වර්ගය, ණය ලබා දෙන්නා, ණය ගෙවීමට ගතවන කාලය, පොළී අනුපාතය සහ ගාස්තු ප්‍රමාණයන් මතය. **ඔබට ආපසු ගෙවීමට නොහැකි ණයක් ගැනීම හෝ හුඹිටි කාඩ්පතක් භාවිතා කිරීමෙන් වැළකී සිටීම වැදගත්වේ.**

ඔබට අසනීපවීම හෝ ඔබගේ රැකියාව අහිමිවීම නිසා ඔබගේ ණය ගෙවීමට අපහසුනම්, ඔබ ණය නැවත ගෙවන ක්‍රමය වෙනස් කිරීමට ගුරුලා සිටිය හැක. ඔබට සහාය අවශ්‍ය නම්, පහත අංකය අමතන්න:

Centrelink's Financial Information Service

13 2300

Financial counsellors විසින් නොමිලේ සහ රහසිගතව සේවා ලබාදේ. ඔබට ළඟම සිටින මූල්‍ය උපදේශකයකු සොයා ගැනීම සඳහා **Australian Securities and Investments Commission (ASIC)** හා සම්බන්ධ වන්න නැතිනම් **ASIC** වෙබ් අඩවිය බලන්න.

පාරිභෝගික අධ්‍යාපනය සහ ආදායම් සහ වියදම් උපදෙස්

සිය මුදල් කළමනාකරණය සහ කල් හිසා සැලසුම් කිරීම සම්බන්ධයෙන් **Migrant Resource Centre** සහ වෙනත් සංක්‍රමණ සේවා ආයතන ගණනාවක් සේවාදායකයන් හට උපකාර කරයි.

Department of Family and Communities මගින්ද මූල්‍ය උපදෙස් ලබා දිය හැක. ඔබ මුදල්මය වශයෙන් කරදරයක පැරලි සිටිනම්, කරුණාකර **සෞඛ්‍ය සහාය ලබා ගන්න.**

ඔබට ළඟම ඇති පවුල් සහ ප්‍රජා කාර්යාලය සඳහා, කරුණාකර අමතන්න **(08)82268800.**

රක්‍ෂණය

Insurance යනු යම් දෙයක් ඔබ සිතන ආකාරයට නොවුනහොත් සිදුවන මුදල් හානියෙන් ඔබව ආරක්‍ෂා කර ගැනීම සඳහා වාර්ෂිකව ඔබ විසින් මුදලක් ගෙවීමවේ. බොහෝ සුලබ ආකාරයේ රක්‍ෂණයන් නම් නිවාස රක්‍ෂණය, නිවාස තුළ ඇති භාණ්ඩ රක්‍ෂණය (home contents insurance) සහ වාහන රක්‍ෂණයවේ. ඔබට වාහනයක් අයිති නම්, ඔබ වෙනත් අයෙකු හට හදිසි අනතුරකදී තුවාල සිදුකළහොත් එම අයට ආවරණය කිරීමට තුන්වන පාර්ශවයේ රක්‍ෂණයක් (third party insurance) ලබා ගැනීම අත්‍යවශ්‍යවේ. වඩා පුළුල් රක්‍ෂණ ආවරණය සලසන පුරුණ වාහන රක්‍ෂණයක් (comprehensive car insurance) ලබා ගැනීමට ඔබට මනාපයක් තිබිය හැක.

බදු උපකාර

ඕස්ට්‍රේලියානු බදු වර්ෂය (හෝ 'financial year') ඇත්තේ ජූලි 1 දින සිට ජූනි 30 දක්වාය. ඕස්ට්‍රේලියානු නීතිය යටතේ බොහෝ අය සිය tax returns සැම වසරකම ජූනි 30 සහ ඔක්තෝබර් 31 අතර කාලය තුළ **Australian Tax Office** සමඟ ගොනු කළ යුතුය.

Tax Help අඩු ආදායම් ලබන්නන්, ජ්‍යෙෂ්ඨයන් (seniors), සංස්කෘතික සහ භාෂාමය වශයෙන් විවිධ පසුබිම්වලින් එන අය, Aboriginal හෝ Torres Strait Islander යන අයගෙන් පැවතෙන්නන් හෝ ආබාධිතයන් සඳහා ලබා ගත හැක. **Tax Help** යනු නොමිලේ ලබාදෙන සේවාවක් වන අතර ජූලි 1 සිට ඔක්තෝබර් 31 දක්වා ලබා ගත හැක. ඔබට හිමිකම් ඇතිද සහ ළඟම ඇති **Tax Help Centre** සොයා ගැනීම සඳහා අමතන්න:

Tax Help

13 2861

5. ඕස්ට්‍රේලියානු චාරිත්‍ර සහ නීති

ඕස්ට්‍රේලියානු චාරිත්‍ර සහ නීති දැනගැනීම සහ අවබෝධකර ගැනීම මගින් ඕස්ට්‍රේලියානු ජීවිතයට හුරුවීමට උපකාරීවේ.

ඕස්ට්‍රේලියාව, විවිධ සංස්කෘතික සහ චාරිතික පසුබිම්වලින් පැමිණෙන අයගෙන් සමන්විත ඉවසිලිවන්ත, විවිධාකාර සමාජයකි. ඕස්ට්‍රේලියානුවන් ලොව දස දෙසින් පැමිණෙයි. ඕස්ට්‍රේලියානුවන්ගෙන් සියයට 45 ක් පමණ ඔවුන් හෝ ඔවුන්ගේ දෙමාපියන් පිරිවැවල ඉපදී ඇත. ඉංග්‍රීසි ජාතික භාෂාව ඉවද, ඕස්ට්‍රේලියාව තුළ දේශීය භාෂා ඇතුළුව භාෂා 300 ක් පමණ කථා කරයි. ඕස්ට්‍රේලියානුවන් විවිධ ආකාරයේ ආගම් අදහති.

ඕස්ට්‍රේලියාවේ, නීතියේ සීමාවන් තුළ සිය සංස්කෘතික සහ ආගමික සම්ප්‍රදායන් ප්‍රකාශ කිරීමටත් පවත්වා ගෙන යාමටත් සෑම කෙනෙකුටම නිදහස ඇති අතරම ඕස්ට්‍රේලියානුවන් වශයෙන් සිටීමටද අවස්ථාව ඇත. මුලදී ඔබ හට මෙම විවිධත්වය නුපුරුදු විය හැක. කෙසේවුවද, ඔබ විවෘත නම් සහ වෙනත් මිනිසුන් සහ ඔවුන්ගේ අදහස් සහ සම්ප්‍රදායන්ට ගරු කරයි නම්, ඔබ සමාජයට හුරුවී ඔබගේ නව ජීවිතය සාර්ථකවනු ඇත.

වගකීම් සහ වටිනාකම්

අප ඕස්ට්‍රේලියාවේ භූමති විදින නිදහස සහ සමානත්වය, තම තමන් විසින් සිය යුතුකම් ඉටු කිරීම මත රඳා පවතී. ඔබ ඕස්ට්‍රේලියාවට පසුපාතී වන බවටත්, අපගේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ජීවන රටාවට සහ එහි ඇති සාරධර්මවලට සහාය දෙන බවටත්, ඕස්ට්‍රේලියාවේ පිළිගන්නා බව, සමාජය තුළ සිටින බව සහ සෑමදෙනාට සාධාරණවම යන සම්ප්‍රදායන් පවත්වා ගැනීමට උපකාර වන බවටත් අපි බලාපොරොත්තු වෙමු.

ඕස්ට්‍රේලියාවේ නිදහස සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජයට පදනම සලසන්නේ අපගේ වටිනාකම් මගිනි. මේවා අතර:

- සමාන වටිනාකම්වලට, ගෞරවනීය බවට සහ එක් එක් අයගේ නිදහසට ගරු කිරීම
- කථා කිරීමේ නිදහස
- ආගමක් ඇදහීමේ නිදහස සහ
- සමාගම් පැවැත්වීමේ නිදහස
- පාර්ලිමේන්තු ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයට සහාය දීම සහ නීතියේ ආධිපත්‍යය
- නීතිය ඉදිරියේ සමානතාවය
- පිරිමින්ගේ සහ කාන්තාවන්ගේ සමානතාවය
- අවස්ථා ලබා ගැනීමේ ඇති සමානතාවය
- සාමකාමීත්වය
- අවශ්‍ය අයට ඉවසීමේ හැකියාව, අනන්‍යතා ලෙස ගරු කිරීම සහ අනුකම්පාව වැළඳ ගැනීම පිළිබඳ සමානතාවය

සමානතාවය සහ වෙනසකට ලක් නොකිරීම

ඔබට ගරුකර ලැබීමේ අයිතිය ඇති අතර අනෙක් සියළුම අයගේ අවශ්‍යතා මෙන්ම ඔබගේ අවශ්‍යතාද සාධාරණ ලෙස සැලකිල්ලට ගැනීමේ අයිතිය ඇත. එසේම, ඔබද අනෙක් අය හට ඔවුන් ඕස්ට්‍රේලියාවේ ඉපදුනද ඔබ මෙන් සංක්‍රමණය කලද ගරු කල යුතුය.

ගොඩරළු සහ ප්‍රාන්ත/සන්තක ප්‍රදේශවල වෙනසකට ලක් නොකිරීමේ නීති (anti-discrimination laws) යටතේ යම් අයෙකුගේ වයස, ජාතිය, උපන් රට, ගැහැණු පිරිමි බව අනුව, විවාහක අවිවාහක තත්වය අනුව, ගර්භණී බව අනුව, දේශපාලන හෝ ආගමික විශ්වාස අනුව, ආබාධිත බව හෝ ගැහැණු හෝ පිරිමි අය හට ඇති මනාපය අනුව වෙනත් අයෙකුට වඩා අඩු සැලකිල්ලකට ලක් නොකල යුතුය. මෙය රැකියා, අධ්‍යාපන, වාසස්ථාන, බඩු මිලට ගැනීම, වෛද්‍යවරුන්, බැංකු සහ හෝටල් වැනි ස්ථානවල සේවා ලබා ගැනීම ඇතුළු බොහෝ ක්ෂේත්‍රයන්ට අදාලවේ. ගැහැණුන් සහ පිරිමින් නීතිය ඉදිරියේ මෙන්ම වෙනත් සෑම කරුණක් සම්බන්ධයෙන්ම සමානයි.

ඕස්ට්‍රේලියාවේ නිදහසේ කථා කිරීම සම්බන්ධ සම්ප්‍රදායක් ඇත. කෙසේවුවද, යම් පුද්ගලයෙකුගේ හෝ කණ්ඩායමක ජාතිය, ගැහැණු පිරිමි බව, විවාහක අවිවාහක තත්වය, ගර්භණී බව හෝ දේශපාලන හෝ ආගමික විශ්වාසයන් මත හින්දා කිරීම, ලැජ්ජාවට පත් කිරීම, වැරදි කරුවකු කිරීම, හෝ තර්ජනය කිරීම නීති විරෝධීවේ.

ඕස්ට්‍රේලියානු රජයේ **Living in Harmony** (සාමාකාමීව ජීවත්වීම) වැඩසටහන මගින් ඉහතින් සඳහන් කල ඕස්ට්‍රේලියානු සාරධර්ම වන අනන්‍යතා වගකීම් සහ විවිධ පසුබිම්වලින් පැමිණෙන්නන් අතර අවබෝධය වැඩි දියුණු කෙරේ. මේ මගින් තොරුස්සන බව සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කරයි. මෙය කරන්නේ පහත දේ මගිනි:

- පළාත් ප්‍රජා ව්‍යාපෘති
- ජාතික සංවිධාන සමඟ හවුල්කාරිත්වය
- මහජනයා දැනුවත් කිරීමේ උපායන්, සෑම වසරකම මාර්තු 21 දින පවත්වන Harmony Day මෙයට ඇතුළත්ය.

වැඩි විස්තර සඳහා පහත විස්තර බලන්න:

Harmony Day **1800 331 100**

Funded community projects **1800 782 002**

Living in Harmony වෙබ් අඩවිය www.harmony.gov.au

Human Rights Commission මගින් මානව හිමිකම්, වෙනසකට ලක් නොකිරීම සහ සමජ යුක්තිය යන ක්ෂේත්‍රයන්හි කොමන්වෙල්ත් නීතිය පරිපාලනය කරයි.

Australian Human Rights Commission **1300 369 711**

TTY (ඇසීමේ සහ කථා කිරීමේ ආබාධ ඇති අය සඳහා) **1800 620 241**

HREOC වෙබ් අඩවිය (ඉංග්‍රීසි හැර වෙනත් භාෂාවලින් තොරතුරු සඳහා) www.hreoc.gov.au

අපරාධ වැරදි

අපරාධය සාමාන්‍ය වශයෙන් හඳුන්වන්නේ නීතියට පටහැනි දඬුවම් ලැබිය හැකි හැසිරීමක් හෝ ක්‍රියාවක් වශයෙනි. ඕස්ට්‍රේලියාවේ සිටින සියළුම දෙනා සියළුම ඕස්ට්‍රේලියානු නීතිවලට අනුව කටයුතු කළ යුතු බවට බලාපොරොත්තුවේ. අපරාධ වැරදි සම්බන්ධ වැඩි විස්තර සඳහා සහ ඕස්ට්‍රේලියාවේ පොලීසියේ කාර්යභාරය සඳහා, www.apmab.gov.au/pubs/PoliceGuide.html වෙත යන්න (භාෂා 8 කින් ඇත).

ඔබ අපරාධයක් ඇසින් දුටුවේ නම් හෝ පොලීසිය විසින් යම් අපරාධයක් විසඳීමට අවශ්‍ය තොරතුරු ඔබ දන්නේ නම්, පහත අංකය අමතන්න:

Crime Stoppers **1800 333 000**

ආගමික සහ සංස්කෘතික ප්‍රමුඛ දැනට පවතින ඕස්ට්‍රේලියානු නීතියට අනුකූල විය යුතුය. උදාහරණ වශයෙන්, ප්‍රාන්ත සහ සන්තක ප්‍රදේශ නීති මගින් ලිංගික අවයව කපා දැමීම සහ නිවෙස්වල සිදුකරන හිංසනය තහනම් කර ඇත.

ගෘහස්ථ හෝ පවුල් හිංසනය

වෙනත් රටවල මෙන්ම ඕස්ට්‍රේලියාවේදී වෙනත් අයට එරෙහිව කරන හිංසා නීති විරෝධී වන අතර ඉතා දරුණු ලෙස සලකයි. මේ අතර නිවෙස තුළ සහ විවාහ සම්බන්ධතා තුළ සිදුවන, ගෘහස්ථ හෝ පවුල් හිංසනය ඇතුළත්වේ. පුද්ගලයෙකුගේ මෙම හැසිරීම මගින් භාණ්ඩ පත්වන්නා ආර්ථික, ලිංගික හෝ මානසික හිරිහැර සහ භාණ්ඩ අත්දැකීම හෝ ඒ සම්බන්ධ බියෙන් සිටීම, බලෙන් ලිංගික ක්‍රියාවල නිරතවීම, බලෙන් තහනම් කිරීම හෝ ආර්ථික වශයෙන් අහිමි කිරීම සිදු කෙරේ.

Violence Against Women (පැය 24 පුරා Helpline) **1800 200 526**

Violence Against Women වෙබ් අඩවිය (ඉංග්‍රීසි හැර වෙනත් භාෂාවලින් තොරතුරු සඳහා) www.australiasaysno.gov.au

The Domestic Violence Crisis Services Inc. **1300 782 200**

Men's Line Australia (පැය 24 පුරා දුරකථන) **1300 789 978**

Men's Line Australia වෙබ් අඩවිය www.menslineaus.org.au

පාසැලේදී සහ නිවසේදී ප්‍රමුඛ හට ආර්ථික, ලිංගික සහ මානසික හිරිහැර කිරීම, නොසලකා හැරීම සහ හිංසනය සම්බන්ධයෙන් ප්‍රමුඛව නීතියෙන් ආරක්‍ෂා කර තිබේ. මෙම අපරාධවලට වැරදිකරුවන් වෙත අයහට නීතියෙන් දඬුවම් ලබාදේ. ඔබ හට හෝ ඔබ දන්නා වෙනත් අයෙකු හට හිංසනයෙන් හෝ හිරිහැර වලින් ආරක්‍ෂාව අවශ්‍යනම්, ඔබ පොලීසිය හෝ **Child Abuse Prevention Service** (3 වන පර්විප්පේදයේ, *හදිසි යස්නා* බලන්න) හා සම්බන්ධ වන්න, නැතිනම් 4 වන පර්විප්පේදයේ, *උපකාර සඳහා යා යුතු නැන් හි* ඇති සංවිධානයක ආධාර ඉල්ලා සිටින්න.

The legal age of consent

කැමැත්ත දීමේ නීත්‍යානුකූල වයස

කැමැත්ත දීමේ වයස, එනම්, නීතිය විසින් ඔබ හට තව පුද්ගලයෙකු සමඟින් ලිංගික ක්‍රියාවල යෙදීමට කැමැත්ත දිය හැකියයි නීතිය සලකන වයස, ඕස්ට්‍රේලියාවේ ප්‍රාන්තයෙන් ප්‍රාන්තයට වෙනස්වේ. කැමැත්ත දීමේ වයසට අඩු අයෙකු සමඟ ලිංගික ක්‍රියාවල යෙදීම නීතියට පටහැනි වන අතර මෙම නීතිය කඩන අයහට දැඩි දඬුවම් පැමිණවිය හැක.

දකුණු ඕස්ට්‍රේලියාව තුළ ගැහැණු පිරිමි දෙපාර්ශවයටම **කැමැත්ත දීමේ වයස අවුරුදු 17 කි.** මේ මගින් අඩු වයස් අය වැරදි ක්‍රියාවල යොදවා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් නීතියේ ආරක්‍ෂාව ලබාදේ. කැමැත්ත දීමේ වයස සම්බන්ධ වැඩි විස්තර වෙබ්සවරයෙකුට කථා කිරීම මගින් හෝ ලිංගික සෞඛ්‍යය විකිත්සා, පවුල් සැලසුම් විකිත්සා හෝ පහත සඳහන් ආයතනයක් වෙතින් සොයා ගත හැක:

- Sexual Health Information Networking & Education** **8300 5300**
- Sexual Health Hotline** **1800 188 171**
- Youth Health Line** **1300 131 719**

ළමුන්ගේ අයිතිවාසිකම්

ළමුන්ගේ මානව හිමිකම් ආරක්‍ෂා කිරීම සම්බන්ධයෙන් ඕස්ට්‍රේලියාවේ දැඩි කැපකිරීමක් ඇති අතර මෙය වෙනත් සංස්කෘතීන්හි ළමුන් හදාවඩා ගැනීමේ ක්‍රමවලට වඩා වෙනස් විය හැක. ඕස්ට්‍රේලියානු නීතිය යටතේ නීති විරෝධී ලෙස දරුවන් හදාවඩා ගැනීමේ ක්‍රම අතර කලින් දරුවන් හට විවාහ වීමට බල කිරීම සහ කාන්තාවන්ගේ ලිංගිකත්වය කපා දැමීම ඇතුළත්වේ. කලින් දරුවන් හට විවාහ වීමට බල කිරීම සඳහා හෝ කාන්තාවන්ගේ ලිංගිකත්වය කපා දැමීම සඳහා දරුවකු විදේශයකට යැවීම හෝ ඒ සම්බන්ධයෙන් වෙනත් අයෙකුට සංවිධානය කිරීමද නීති විරෝධීවේ. මෙම පුරුදුවලට ප්‍රතිචාර දැක්වීමට සේවාවන් ඇත.

නිවසේදී සහ පාසැලේදී ළමුන්ව කායිකව, ලිංගිකව සහ මානසිකව අපවාදයට ලක් කිරීම, නොසලකා හැරීම සහ හිංසා කිරීමට ලක් කිරීමෙන් නීතිය මගින් ආරක්‍ෂා කරනු ලබන අතර ඔවුන්ව අධීක්‍ෂණය කිරීමට සහ රැකබලා ගැනීමට සාධාරණ ලෙස ප්‍රතිපාදන සැලසිය යුතුය. කායික ලෙසින් ළමුන්ව විනය ගරුක කිරීම සාමාන්‍ය වශයෙන් උනන්දු නොකරන අතර, මේ මගින් සැහෙන හානියක් සිදුවන්නේ නම් එය නීති විරෝධීය. මෙය පාසැලේදී සිදු කිරීමට ඉඩ නොමැත.

යම් පුහුණුවක් මගින් ළමයෙකු හෝ තරුණ අයෙකු හට හානි සිදුවන හෝ හානි සිදුවීමට හැකි අවස්ථාවක, ඔවුන්ගේ සුභසිද්ධිය සම්බන්ධයෙන් ළමා ආරක්‍ෂණ සේවා මැදිහත් විය හැක. ඔබට හෝ ඔබ දන්නා වෙනත් අයෙකු හට හිංසන හෝ අපවාරයන්ගෙන් ආරක්‍ෂාව අවශ්‍ය නම්, ඔබ විසින් පොලීසිය හෝ ළමා ආරක්‍ෂණ සේවා හා සම්බන්ධ විය යුතුය.

ළමුන් ආරක්‍ෂා කිරීම

- Child Abuse Prevention Service (CAPS) (24 Hour Freecall Crisis Line)** **1800 688 009**
- CAPS website** www.childabuseprevention.com.au

කලින් දරුවන් හට විවාහ වීමට බල කිරීම

- International Social Service (ISS) Australian Branch** **1300 657 843**
- ISS website** www.iss.org.au

කාන්තාවන්ගේ ප්‍රජනන සෞඛ්‍යය සහ අයිතිවාසිකම්

කාන්තාවන්ගේ ලිංගිකත්වය කපා දැමීමේ පුහුණුව හෝ කාන්තාවන්ගේ ලිංගිකත්වයෙන් වෙනස් කරන ආකාරයේ ඕනෑම ක්‍රියාවක් ඕස්ට්‍රේලියාවේ නීති විරෝධීවේ. තවද ළමයෙකුට මෙය සිදු කිරීමට වෙනත් රටකට යැවීම හෝ වෙනත් අයෙකු ලවා මෙය සංවිධානය

කිරීම හිනි විරෝධීවේ. මෙම පුහුණුව නිසා ඔස්ට්‍රේලියාවට පැමිණෙන කාන්තාවන් සහ ගැහැණු ළමුන් හට සෞඛ්‍යය ප්‍රශ්න තිබිය හැක. මෙම අයට උපකාර කිරීමට විශේෂ සේවාවන් ඇත.

Women’s Information Service (WIS)

1800 188 158

WIS website

www.wis.sa.gov.au

රිය පැදවීම

ඔස්ට්‍රේලියාවේ වාහනයක් පැදවීමට, ඔබට රියදුරු බලපත්‍රයක් තිබිය යුතු අතර ඔබ පදවන වාහනය රජයේ ලියාපදිංචිවී තිබිය යුතුය. රියදුරු බලපත්‍ර සහ මෝටර් වාහන ලියාපදිංචිය සම්බන්ධයෙන් 1 වන පරිච්ඡේදයේ, *මෙහි පැමිණි විගස කල යුතු යැයි* බලන්න.

මාර්ග නීතිවලට ගරු නොකිරීම හෝ කැඩීම විශාල දඩයන්ට යටත්වීමට හේතුවන අතර ඔබගේ රියදුරු බලපත්‍රය අහිමිවීම හෝ සිර දඬුවම් ලැබීම හෝ සිදුවිය හැක. රිය පදවන විට 'handsfree' කට්ටලයක් නොමැතිව ජංගම දුරකථන භාවිතය නීතියට පටහැනිය.

සියළුම කාරුවල වැඩිහිටියන් සහ වයසින් වැඩි ළමුන් හට ආසනපටි ('restraints' ලෙසින්ද හැඳින්වේ) ඇත. කුඩා ළමුන් සහ බිලිදුන් හට රජය මගින් අනුමත විශේෂ ආසන අවශ්‍යවේ. නීතියට අනුව කාරය තුළ සිටින සෑම අයෙකුම ආසන පටියක් (seatbelt) හෝ නිසි ළමා ආසනයක් (child restraint) භාවිතා කල යුතු අතර, ඔබ මාර්ග අනතුරකට ලක්වුවහොත් හැකි විගස පොලීසියට දැනුම් දිය යුතුය.

සමහර ප්‍රදේශවල ළමුන් හට ආසන පටි කුලියට ලබා ගැනීමට හැක. ඔබගේ ප්‍රදේශයේ මෙම සේවාව තිබේද යන්න සොයා බැලීම සඳහා පහත අංක හා සම්බන්ධ විය හැක:

Kidsafe SA

8161 6318

Help in languages other than English

131 450

Website

www.kidsafe.com.au

වේග සීමා සහ මත්පැන් පානයෙන් පසු රිය පැදවීම සම්බන්ධ නීතිය විශේෂයෙන්ම දැකිය. රුධිරයේ පැවතිය හැකි මත්පැන් මට්ටම ප්‍රාන්තය හෝ සන්තක ප්‍රදේශය අනුව සහ දරණ රියදුරු බලපත්‍රයේ පාඩිය අනුව වෙනස්වේ. රිය පදවන අතර මත්පැන් පානය නීති විරෝධීවේ. වැඩි විස්තර සඳහා පහත විස්තර බලන්න:

Alcohol Guidelines

1300 131 340

වෙබ් අඩවිය

<http://www.alcohol.gov.au/internet/alcohol/publishing.nsf/Content/guidelines>

[publishing.nsf/Content/guidelines](http://www.alcohol.gov.au/internet/alcohol/publishing.nsf/Content/guidelines)

මත් දූව, දුම්පානය සහ මත්පැන් පානය

මත් දූව ලෙස තබා ගැනීම සහ භාවිතා කිරීම සම්බන්ධ නීති ගණනාවක් ඇත. මත් දූව නීති කඩ කිරීම **දැඩි දඬුවම්** වලට හේතුවේ. ඔස්ට්‍රේලියාවේ මත් දූව නීතිය මත් දූව භාවිතා කරන අය සහ මත් දූව සැපයීම, නිපදවීම සහ විකිණීම ව්‍යාපාරයක් කරගෙන සිටින අය වෙතකර හඳුනා ගනියි.

රජයේ කාර්නල, සෞඛ්‍යය විකිත්සා සහ රැකියා ස්ථාන ආදී ඔස්ට්‍රේලියාවේ බොහෝ ස්ථානවල දුම් පානය තහනම් කර ඇත. බොහෝ ප්‍රාන්ත සහ සන්තක ප්‍රදේශවල හෝජන ශාලා සහ සාප්පු සංකීර්ණවල දුම්බීම තහනම්ය. දුම්බීම තහනම් ස්ථානවල බොහෝ විට 'no smoking' සලකුණ ඇති අතර හැමවිටම එසේ නොවේ.

සිල්ලර කඩවල බාල වයස් කරුවෙකුට (එනම් වයස අවුරුදු 18 කට අඩු අයෙකු) දුම්කොළ නිපයුම් විකිණීම වරදකි. බොහෝ ප්‍රාන්ත සහ සන්තක ප්‍රදේශවල බාලවයස් කරුවෙකුට දුම්වැටි සැපයීම තහනම්ය.

ඔස්ට්‍රේලියාවේ මත්පැන් පානය නීත්‍යානුකූල වන අතර මෙය සමහර ස්ථානවල සහ සමහර වේලාවලදී පමණි. ඕනෑම අයෙකු විසින් වයස අවුරුදු 18 ට අඩු අයෙකුට (බාලවයස්කාරයෙකු) මත්පැන් විකිණීම හෝ සැපයීම නීතියට පටහැනිය. පුද්ගලික නිවසක් වැනි පුද්ගලික ස්ථානයක හැර වෙන කිසිම ස්ථානයක බාලවයස්කාරවෙකු මත්පැන් පානයද නීතියට පටහැනිය. සමහර පොදු ස්ථානවල මත්පැන් ගැනීම තහනම්වේ.

Australian Drug Information Network

www.adin.com.au

(ඉංග්‍රීසි හැර වෙනත් භාෂාවලින් තොරතුරු සඳහා)

පරිසරය

පිරිසිදු පරිසරයක් සහ ස්වභාව ධරමය රැකගැනීම ඕස්ට්‍රේලියානුවන් හට වැදගත්වේ. අවසර නැතිව අපිරිසිදු කිරීම, පරිසරය දූෂණය කිරීම හෝ කුණු කසළ අතහැර දැමීම නීති විරෝධීවේ. රටට ආවේණික සතුන්, මත්ස්‍යයන්, කටුව සහිත මත්ස්‍යයන් (shellfish) සහ ගස්වැල් නීති මගින් ආරක්‍ෂා කර ඇත. ඔබට අවසර පත්‍රයක් නොමැතිව මත්ස්‍යයන් ඇල්ලීම, ගස්වැල් හෝ කටුව සහිත මත්ස්‍යයන් රැස් කිරීම නොකරන්න. මීට අමතරව, [National Parks](#) (ජාතික වනෝද්‍යාන) වැනසීමෙන් ආරක්‍ෂා කිරීම සඳහා විශේෂ නීති ඇත.

ශබ්දය

ඕස්ට්‍රේලියානුවන්ව අධික ශබ්දයෙන් ආරක්‍ෂා කිරීමට නීති ඇත. මෙම රෙගුලාසි ප්‍රාන්ත සහ සන්තක ප්‍රදේශ අනුවද, අදාළ ප්‍රදේශය වාණිජ, කාර්මික හෝ නේවාසික ලෙස කාණ්ඩ කර ඇතිද යන්න අනුව වෙනස්වේ. සාමාන්‍ය වශයෙන් අසල්වැසිත් ඉදහිට ඇතිවන ශබ්ද ඉවසන අතර නිතර සිදුවුවහොත් හෝ එසේත් නැතිනම් රාත්‍රියේදී සිදුවුවහොත්, පළාත් පාලන, ප්‍රාන්ත හෝ සන්තක ප්‍රදේශ පරිසර අධිකාරියට හෝ පොලීසියට පැමිණිලි කළ හැක.

සතුන්

ඕස්ට්‍රේලියාවේ සතුන් හට වධහිංසා කිරීම හෝ නොසලකා හැරීම සම්බන්ධයෙන් ආරක්‍ෂා කිරීමට නීති ඇත. සිය පසුපස ගෙවත්තේ සතුන් මැරීම තහනම්ය. සතුන් සහ කුරුල්ලන් හට වැරදි ලෙස සලකන අයහට දඩ නියම කිරීම හෝ සිරගත කිරීම කළ හැක. කුමන සතුන් නිවසේ ඇති කළ හැකිද යන්න සම්බන්ධව පළාතේ නීති ඇත. බල්ලන් වැනි නිවසේ ඇතිකරන සුරතල් සතුන් පළාත් පාලන ආයතනයෙහි ලියාපදිංචි කළ යුතුය. ඔබගේ [White Pages](#) දුරකථන නාමාවලියේ 'Government' කොටසේ 'Dog' යටතේ බලන්න.

සුරතලට ඇතිකරන සතෙක් ඔබට සිටිනම්, කෑම ලබාදීම සහ පිරිසිදුවට තබා ගැනීම ඇතුළුව නිසි ලෙස රැකබලා ගැනීම ඔබගේ වගකීමවේ. බොහෝ සුරතල් සතුන් හට නිතිපතා එන්නත් ලබාදීම අවශ්‍ය වන අතර අසනීප හෝ තුවාලවූ අවස්ථාවල පශු වෛද්‍යවරයෙකු වෙතින් ප්‍රතිකාර ලබා ගත යුතුය. සුරතල් සතුන් **de-sex** (නිර්ලිංග) කිරීම හෝ **micro-chip** දැමීම ඕස්ට්‍රේලියාවේදී අපේක්‍ෂා කරන අතර මෙවා සුරතල් සතුන්ගේ අයිතිකරුවන්ගේ වගකීමවේ. ඔබගේ පළාතේ පශු වෛද්‍යවරයා හෝ **Royal Society for the Prevention of Cruelty to Animals (RSPCA)** වෙතින් වැඩි විස්තර ලබා ගත හැක.

Royal Society for the Prevention of Cruelty to Animals (RSPCA) 8231 6931
RSPCA වෙබ් අඩවිය www.rspca.org.au

මිනිසුන් හමුවීම සහ කථාබහ

ශ්‍රී අයෙකු පළමු වතාවට හමුවන විට, ඕස්ට්‍රේලියානු ක්‍රමයට අනුව අනෙක් අයගේ දකුණු අතට සිය දකුණු අත දිගු කර ආචාර කිරීම සාමාන්‍ය ක්‍රමයවේ. එකිනෙකා හඳුනන්නේ නැති අවස්ථාවල හමුවීමකදී සාමාන්‍යයෙන් සිප වැළඳ ගැනීම සිදු නොකරයි.

බොහෝ ඕස්ට්‍රේලියානුවන් අන් අය සමග කථා කරන විට ඇස් දෙස බලාගෙන කථා කරන අතර, මෙය ඔවුන්ට ගරු කිරීමක් ලෙසත් තමා අන් අයට සවන් දෙන බවට කරන ඉතිහාසය ලෙසත් සැලකේ. කෙසේවුවද සමහර අය මේ මගින් අපහසුතාවයට පත්විය හැක.

අළුතින් පුද්ගලයෙකු හමුවූ විට තමාගේ වයස, විවාහය, ළමුන් හෝ මුදල් සම්බන්ධ ප්‍රශ්න අසනවාට බොහෝ ඕස්ට්‍රේලියානුවන් අකමැතිය.

තමාට ශ්‍රී අයෙකුට පළමු නමින් හඳුන්වා දී නොමැති අවස්ථාවක හෝ තමාට පළමු නමින් කථා කරන ලෙස ඉල්ලා සිට අවස්ථාවක හැර, සාමාන්‍යයෙන් පුද්ගලයාගේ පදවි නාමය සහ වාසගමින් ඇමතීම හේතුවේ (උදා. **Mr Wong, Ms Smith, Mrs Brown, Dr Lee**). රැකියා ස්ථානවල සහ මිතුරන් අතර සාමාන්‍යයෙන් ඕස්ට්‍රේලියානුවන් එකිනෙකාට කථා කරන්නේ මුල් නමිනි.

ආචාරශීලී හැසිරීම

ඕස්ට්‍රේලියානුවන් සාමාන්‍යයෙන් ශ්‍රී දෙයක් හෝ සේවාවක් ඉල්ලා සිටින විට **“please”** යන්න සඳහන් කරන අතර ශ්‍රී අයෙකු උපකාර කරන විට හෝ යමක් ලබා දුන් විට **“thank you”** යන්න සඳහන් කරයි. **Please** හෝ **thank you** යන්න සඳහන් නොකිරීම ආචාරශීලී නොවන හැසිරීමක් ලෙස දැකිය.

ඕස්ට්‍රේලියානුවන් සාමාන්‍යයෙන් ශ්‍රී අයෙකුගේ අවධානය ලබා ගැනීමට **“excuse me”** යන්න භාවිතා කරන අතර හදිසියේ අන් අයෙකුගේ ඇගේ හැපුණු විට **“sorry”** යන්න භාවිතා කරයි. ඕස්ට්‍රේලියානුවන් පොදු තැනකදී හෝ වෙනත් අයෙකුගේ නිවසකදී රාම තෙල් අරින විට (burp or belch) **“excuse me”** හෝ **“pardon me”** යන්න සඳහන් කරයි.

සෑම විටම රැස්වීම් හෝ හමුවීම් වලට යනවිට වේලාවට සා යුතුය. ඔබ ප්‍රමාද වන බව ඔබට හැඟේ නම්, අදාළ පුද්ගලයා හා සම්බන්ධවී එ බව එම පුද්ගලයාට දැනුම් දෙන උත්සාහ ගන්න. වෘත්තීය හමුවීම්වලදී ඔබ ප්‍රමාද වුවහොත් හෝ අදාළ පුද්ගලයාට කලින් දැනුම් නොදී හමුවීමට නොහිතනොත්, ඔබ ගාස්තු ගෙවීමට යටත් විය හැකි බැවින් මෙය වැදගත්වේ. සෑම විටම ප්‍රමාද වන පුද්ගලයෙකු විශ්වාස තැබිය නොහැකි අයෙකු ලෙස සැලකිය හැක.

ඔබට 'RSVP' යන අකුරු සහ දිනය සහිතව ලිඛිත ආරාධනාවක් ලැබිය හැක. මෙයින් අදහස් වන්නේ ඔබට ආරාධනාව එවන අය ඔබ එම අවස්ථාවට පැමිණෙන හෝ නොපැමිණෙන බව දැන ගැනීමට කැමති බවයි. මෙවැනි අවස්ථාවක, දුක්වා ඇති දිනට පෙර පිළිතුරු යැවීම ආවාර්ශ්‍යවේ.

බොහෝ ඕස්ට්‍රේලියානුවන් නගය සුරන්නේ ලේන්සුවකට හෝ ටිෂු කඩදාසියකට මිස ප්‍රදීක වේදිකාවට නොවේ. කෙළ ගැසීම සම්බන්ධයෙන් මෙය සත්‍යය. ඔබ කිවිසුම් යවන විට බොහෝ අය "bless you" යන්න සඳහන් කරයි - මෙහි ආගමික අදහසක් නැත.

සමහර හැසිරීම් ආවාර්ශ්‍ය නොවනවා පමණක් නොව හිතියටද පටහැනි බව දැන ගැනීම වැදගත්වේ. ප්‍රසිද්ධියේ පරාජ වචන කීම, පෝලිම්වල තල්ලු කිරීම, ප්‍රසිද්ධ හෝ පුද්ගලික වැසිකිළියක් නොවන තැනක මුත්‍රා හෝ මළ පහ කිරීම ආදිය උදාහරණවේ.

ඇඳුම් පැළඳුම්

ඕස්ට්‍රේලියාව විවාධාකාර සමාජයකි. මෙම විවිධත්වය මිනිසුන් අදින ඇඳුම්වලින් නිරූපණයවේ. බොහෝ අය සමාජ තත්වය හෝ කාලගුණය අනුව නිදහස් හෝ අවිධිමත් ආකාරයට ඇඳුම් ඇඳීමට නැඹුරුවක් ඇත. බොහෝ අය විශේෂ අවස්ථාවලදී ආගමික හෝ වාරිත්‍රානුකූල වන සම්ප්‍රදායික ඇඳුම් පැළඳීමට තෝරා ගනී.

රැකියා අවස්ථා සහ සමහර ස්ථානවල නියමිත ඇඳුම් ඇඳීමේ අවශ්‍යතාවය තිබුණද, ඇඳුම් සම්බන්ධයෙන් ඇති නීති සහ රීතින් සීමිතය. උදාහරණ ලෙස ඉදිකිරීම් කරන ස්ථානවල ආරක්‍ෂක හේතු නිසා ආරක්‍ෂක පාවහන් (safety boots) සහ ශක්තිමත් හිස්වැසුම් (hard hats) පැළඳිය යුතු අතර පොලිස්, හමුදා සහ සමහර ව්‍යාපාරවල කාර්ය මණ්ඩල විසින් නිල ඇඳුම් පැළඳිය යුතුය.

ක්‍රීඩා සමාජ (Clubs), සිනමා ශාලා සහ වෙනත් සමහර ස්ථානවලට පැමිණෙන අය ක්‍රමානුකූල, පිරිසිදු ඇඳුම් සහ නිසි පාවහන් පැළඳිය යුතුය.

සමහර ඇඳුම් විලාසිතා මතභේදයට තුඩුදෙන හෝ අපහාසාත්මක ලෙස ඔබට සිටෙනු ඇත. උදාහරණ වශයෙන්, සමහර කාන්තාවන් සිය සිරුර බොහෝමයේ නිරාවරණය කර ඇඳුම් පළඳී, ඔබ කලින් පැමිණි රටෙහි සම්මතයන්ට අනුව ඔවුන්ව විනිශ්චය නොකල යුතුය. ඕස්ට්‍රේලියාවේ කාන්තාවකගේ ඇඳුම් විලාසිතාව කුමක් වුවද, ඔවුන් හට අඩු සදාචාරාත්මක වටිනාකම් ඇති බවට හෝ පිරිමින්ගේ අවධානය ලක්කර ගැනීමට උත්සාහ කරන බවට හෝ අර්ථ නිරූපණය නොකල යුතුය.

පොදු ඕස්ට්‍රේලියානු යෙදුම්

ඕස්ට්‍රේලියාවට අද්විත පැමිණෙන අය හට බොහෝ පොදු ඕස්ට්‍රේලියානු යෙදුම් හෝ ව්‍යවහාර (slang) අමුතු ලෙස දැකිය හැක. යම් ප්‍රකාශයක අර්ථය ඔබට නොහේරේ නම්, කිසිවෙකුගෙන් හෝ ඇසිය හැක. සමහර පොදු උදාහරණ නම්:

- **Bring a plate** – ඔබට සමාජ හෝ රැකියා උත්සව අවස්ථාවකට ආරාධනා කර, "bring a plate" යන්න සඳහන් කල විට, මෙයින් අදහස් වන්නේ අතින් අය සමග බෙදාහදාගෙන කැමට ආහාර ඇතුළත් දීසියක් රැගෙන එන ලෙසයි.
- **BYO** – මෙයින් අදහස් වන්නේ 'Bring Your Own' drink නැතිනම් ඔබගේ පානය රැගෙන එන්න යන්නයි. මෙයට මත්පැන්, යුෂ වරග, සිසිල් බීම වරග හෝ වතුර ඇතුළත් විය හැක. සමහර ආපනශාලා BYO වේ. විදුරු සැපයීම සහ පිරිසිදු කිරීමට 'corkage' ලෙසින් නම් කරන ගාස්තුවක් තිබුණද, ඔබගේ බොතල්වල ඇති වයින් රැගෙන යා හැක.
- **Fortnight** – 'Fortnight' යනු සති දෙකක කාලයකි. බොහෝ ඕස්ට්‍රේලියානුවන් හට වැටුප් හෝ වේතන ලැබෙන්නේ සති දෙකකට වරක්ය.

6. නිවාස

පුද්ගලික නිවාසයක් හෝ තට්ටු නිවාසයක් කුලියට ගැනීම

නිවසක් හෝ තට්ටු නිවසක් කුලී නිවෙස් හිමියන් වෙනුවෙන් කටයුතු කරන **real estate agent** කෙනෙකු මගින් කුලියට ගැනීම සාමාන්‍ය වශයෙන් සිදුවන අතර කෙලින්ම කුලී නිවෙස් හිමියකුගෙන් හෝ කුලියට ගත හැක. කුලී නිවෙස් සම්බන්ධ දැනවීම් විශේෂයෙන් බදාදා සහ සෙනසුරාදා දිනවල පුවත්පත්වල 'To let' සහ 'Accommodation vacant' යන කොටස්වල පළකෙරේ. ඔබ හට **real estate agent** කාර්‍යාල වෙත ගස් ඔවුන්ගේ හිස්ට් ඇති කුලී නිවෙස් ලැයිස්තු ලබා දෙන ලෙස ඉල්ලා සිටිය හැක. **ඕස්ට්‍රේලියාවේ නිවාස සොයා ගැනීම දුෂ්කර විය හැකි අතර කුලිය වියදම් අධික විය හැක.**

ඕස්ට්‍රේලියාවේදී, කුලී නිවෙස් කරු සහ කුලී නිවෙස් හිමිකරු අතර කොන්දේසි ඉතා පහසුවෙන් හඳුනා ගත හැකි ලිඛිත ගිවිසුමක් තිබීම වඩා යෝග්‍යවේ. 'lease' හෝ 'residential tenancy agreement' එකක් යනු කුලී නිවෙස් කරු සහ කුලී නිවෙස් හිමිකරු අතර ඇතිකරගත් ලිඛිත ගිවිසුමක් වන අතර සාමාන්‍යයෙන් මෙය මාස 6 හෝ 12 ක් සඳහා වුවකි. කෙසේ වුවද, ඔබ ගිවිසුමට අත්සන් කිරීමට පෙර කුලී නිවෙස් හිමියා හෝ නියෝජිතයා සමග මෙම කාලය සාකච්ඡා කර තීරණය කර ගත හැක. නිශ්චිත කාලය අවසානයේදී, බද්ද නැවත අළුත් කර ගැනීමට ඔබට හැකිවනු ඇත.

එකඟව කාලයට පෙර බදු ගිවිසුමක් කඩ කලහොත් අමතර ගෙවීම් සිදුකල යුතු වැඩිත්, ඔබට සිටීමට හැකි කාලයට වඩා දිගු කාලයකට බද්දකට අත්සන් නොකරන්න. **බදු ගිවිසුමක් අත්සන් කිරීමෙන් පසු ඔබ එයට නීතියෙන් බැඳෙන නිසා, කුලී නිවෙස් පරීක්ෂා කර ලියවිල්ලේ ඇති සියළුම කොන්දේසි සම්පූර්ණ ලෙස අවබෝධ කර නොගෙන, බදු ගිවිසුමක් අත්සන් නොකරන්න.** වැඩිදුර විස්තර සඳහා, පහත ඇති **කුලී නිවෙස් කරුවන්ගේ අයිතිවාසිකම් සහ වගකීම්** බලන්න.

බදු ගිවිසුමක් ආරම්භයේදී සාමාන්‍යයෙන් ඔබට මාසයක කුලිය කල් ඇතිව ගෙවීමට සිදුවන අතර **rental bond** ද ගෙවීමට සිදුවේ. **Rental bond** යනු කුලී නිවෙස් හිමිකරු වෙත ගෙවන තැන්පතු වක් වන අතර සාමාන්‍යයෙන් මෙය මාසයක කුලියට වඩා වැඩි නොවිය යුතුය. කුලී නිවෙස් හිමිකරු හෝ නියෝජිතයා විසින් මෙම ඇපකරය **Residential Tenancies Bond Authority** වෙත තැන්පත් කල යුතුය.

ඔබ කුලී නිවෙසට පැමිණීමට පෙර, 'condition report' ලෙස හඳුන්වන ලියවිල්ලක කුලී නිවෙසේ තත්වය වාර්තා කර ඔබ සහ කුලී නිවෙස් හිමියා හෝ ඔහුගේ නියෝජිතයා විසින් සම්පූර්ණ කල යුතුය. මෙම ලියවිල්ල මගින් ඔබ කුලී නිවෙසින් ඉවත්ව යනවිට ඇතිවිය හැකි එකඟ නොවීම් මග හැර ගත හැකි වන්නේ ඔබ කුලී නිවෙසට පැමිණෙන විට තිබුණු අලාභහානි මේ වනවිටත් එහි සඳහන් කර ඇති වැඩිනි. ඔබ කුලී නිවෙසක් හැරයාමේදී, ඔබ කිසිදු කුලියක් හිඟ නොමැතිනම් සහ කුලී නිවෙස අලාභ හානි වලින් තොරව පිරිසිදුවට ඇතිනම්, ඔබ විසින් තබන ලද ඇප මුදල නැවත ලබා ගත හැක.

ඔබගේ කුලී ඇපකරය සහ පළමු මස කුලිය කල් ඇතිව ගෙවීම සම්බන්ධයෙන් මුදල් උපකාර ලබා ගැනීමට ඔබ හට හිමිකම් තිබිය හැක. ඔබගේ කුලිය ගෙවීම සඳහා **Rent Assistance** සඳහාද ඔබ සුදුසුකම් ලැබිය හැක. මෙම ගෙවීම් සම්බන්ධ තොරතුරු [Centrelink](#) වෙතින් ලබා ගත හැක.

කුලී නිවෙස්කරුගේ අයිතිවාසිකම් සහ වගකීම්

ඔබ නිවසක් කුලියට ගන්නා විට, ඔබගේ නිවෙස් හිමියාට නිවස පරීක්ෂා කල හැකි අවස්ථා, කුලිය වැඩි කල හැකි අවස්ථා, ඔබ නිවසින් පිටවිය යුතු යැයි කීම සහ වෙනත් කරුණු රාශියක් සම්බන්ධයෙන් ඔබට අයිතිවාසිකම් ඇත.

ඔබ දැනගත යුතු සමහර වගකීම්ද ඇත.

පුද්ගලික වාසස්ථාන කුලියට ගැනීමේදී කුලී නිවෙස් කරුවන් හට ඇති අයිතිවාසිකම් සහ වගකීම් සම්බන්ධ තොරතුරු සහ උපදෙස් සඳහා පහත ලෙස සම්බන්ධ වන්න:

Office of Consumer and Business Affairs - Tenancies
Level 1
91-97 Grenfell St
ADELAIDE SA 5000
Tel: 8204 9544
Website: www.ocba.sa.gov.au/tenancies

ඔබ සිටින්නේ ඇඩ්ලේඩ්වලින් පිටත නම්, ඔබට ළඟම ඇති ප්‍රාදේශීය කාර්‍යාලය සොයා ගැනීම සඳහා අංක **13 1882** අමතන්න.

නිවෙසක් හෝ තට්ටු නිවෙසක් මිලට ගැනීම

විකිණීමට ඇති නිවාස සහ තට්ටු නිවාස සම්බන්ධ දැන්වීම් සාමාන්‍යයෙන් ප්‍රචන් පත්වල පළකරන අතර අන්තර්ජාලයේද පළකරනු ඇත. Real estate agency මගින් විකිණීමට ඇති නිවාස සම්බන්ධයෙන් ලැයිස්තු ඔවුන්ගෙන්ද ලබා ගත හැක. ඔබ ඕස්ට්‍රේලියාවේදී නිවසක් ප්‍රථම වතාවට මිලට ගන්නේ නම්, 'First Home Owner Grant' යන ඕස්ට්‍රේලියානු රජය මගින් ලබාදෙන ප්‍රදානයකට හිමිකම් කිව හැක.

ඔබට නිවෙසක් මිලට ගැනීමට මුදල් ණයට ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය නම්, ඔබගේ බැංකුව හෝ වෙනත් මූල්‍ය ආයතනය හා සම්බන්ධවන්න. ඕස්ට්‍රේලියාවේදී නිවසක් මිලට ගන්නා විට, ඔප්පු පරීක්ෂා කර ගැනීමට සහ ලියවිලි පිළියෙල කර ගැනීමට සාමාන්‍යයෙන් සොලිසිටර්වරයෙකු හෝ නොතාරිස්වරයෙකු (conveyancer) ගේ සහාය ලබා ගනී. **සියළුම කොන්දේසි හෙළිවී ඇවෑමට පෙර නොගෙන කිසිම ගිවිසුමකට අත්සන් නොකරන්න.**

රජයේ නිවාස

ඔබ දීමනා ලබා ගන්නේ නම් හෝ අඩු ආදායමක් ලබන අයෙකු නම්, ඔබට රජයේ නිවාස කුලියට ලබා ගැනීමට අයදුම් කළ හැක. රජයේ නිවාස සඳහා බලා සිටීමේ කාලය ඔබ ජීවත්වීමට කැමති ප්‍රදේශය, ඔබගේ නිවසේ සිටින සංඛ්‍යාව සහ ඔබගේ නිවාස අවශ්‍යතාවයේ හදිසි බව අනුව තීරණයවේ.

Housing SA සේවා

Housing SA මගින් නිවාස උපකාර අවශ්‍ය අය හට නිවාස සේවා රාශියක් ඇති අතර ප්‍රාන්තය පුරා ප්‍රාදේශීය කාර්යාල ගණනාවක් ඇත. ඔබට ප්‍රභව ඇති Housing SA කාර්යාලය සොයා ගැනීමට, අංක 131 299 ඔස්සේ Customer Service Centre අමතන්න.

Private Rental Assistance Program (PRAP) (පුද්ගලික කුලී උපකාර වැඩ සටහන)

සවුන් ඕස්ට්‍රේලියාවේ පුද්ගලික කුලී නිවෙසක් ලබා ගැනීම සඳහා ඇපයක් ගෙවිය යුතු අතර සති දෙකක කුලියද කලින් ගෙවිය යුතුය. ඔබට සුදුසුකම් ඇතිනම්, Housing SA මගින් නිවාස හිමිකරුට (හෝ නියෝජිතයාට) කුලී ඇපකරය ගෙවිය හැක. සමහර අවස්ථාවලදී හිමි කුලී සම්බන්ධයෙන්ද මූල්‍ය සහාය ලබාදිය හැක. නමුත් ගෑස්, විදුලිය, දුරකථන, ආහාර, ඇඳුම් හෝ ගෘහ භාණ්ඩ සම්බන්ධ මූල්‍ය සහාය ලබා නොදේ.

ඔබට පුද්ගලික වාසස්ථාන සොයා ගැනීමට අපහසුතාවයක් ඇතිනම්, Private Rental Liaison Service ඔස්සේ උපකාර ලබා ගැනීමට සුදුසුකම් තිබිය හැක.

For more information about Private Rental Assistance Program හෝ Private Rental Liaison Service සම්බන්ධ වැඩිදුර විස්තර අවශ්‍ය නම්, අංක 131 299 ඔස්සේ Customer Service Centre අමතන්න නැතිනම් www.housing.sa.gov.au වෙත යන්න.

නිවෙසක් කුලියට ගැනීම

Housing SA මගින් සවුන් ඕස්ට්‍රේලියාවේ මෙට්‍රොපොලිටන් ප්‍රදේශ සහ පිට පළාත් බොහෝමයක අඩු ආදායම් ලබන අය හට කුලී නිවාස ලබාදේ. ඔබ කුලී නිවාස සඳහා අයදුම් කරයිනම්, ඔබව පොරොත්තු ලේඛණයේ තැබීමට පෙර සුදුසුකම් පරීක්ෂණය සමත් විය යුතුය. ඔබගේ ආදායම, වත්කම, නිවාස අවශ්‍යතා සහ අනෙක් අවස්ථානුගත කරුණු මත ඔබ පොරොත්තු ලේඛණයේ කොතැනක තබාදිය යුතු තීරණය කෙරේ. සාමාන්‍යයෙන් අයදුම් කළ දිනය අනුව නිවාස ලබාදෙන අතර නිවාස සඳහා සැලකිය යුතු බලා සිටීමේ කාලයක් ඇත. කෙසේ වුවද, ඔබ ජීවත් වීමට කැමති තැන, ඔබගේ නිවසේ සිටින සංඛ්‍යාව සහ ඔබගේ අවශ්‍යතාවයේ හදිසි බව අනුව බලා සිටීමේ කාලය තීරණයවේ. වඩාත් හදිසියේ නිවෙසක් අවශ්‍ය ලෙස තක්සේරු කරන අයට මුලින්ම නිවාස ලබාදේ.

හදිසි අවස්ථා සඳහා නිවෙස

ඔබට ඉතා හදිසියේ නිවසක් අවශ්‍ය ලෙස විශ්වාස කරයි නම්, Housing SA මගින් මූලික සහාය සම්බන්ධ උපකාර කළ හැකි අතර shelters වැනි වෙනත් යෝග්‍ය සේවා වෙත යොමු කිරීම් කළ හැක. ඔබට ඉතා හදිසියේ නිවාස ලබා ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය ඇතිනම්, කරුණාකර අංක 131 299 ඔස්සේ Customer Service Centre අමතන්න නැතිනම් අංක 13 1611 ඔස්සේ Crisis Care Help Line අමතන්න.

අත්‍යවශ්‍ය ගෘහ සේවා

ඔබ නිවෙසක් කුලියට ගත්තද මිලට ගත්තද, ඔබගේ නිවෙසට සම්බන්ධ කළ යුතු ගෘහ සේවා රාශියක් ඇත. ඔබ අළුත් නිවෙසකට ගමන් දින කිහිපයකට පෙර මෙම සේවා සපයන්නන් හට දැනුම් දීමට උත්සාහ ගන්න.

ගෘහ සේවා සම්බන්ධ ගිවිසුම්වලට අත්සන් කිරීමට පෙර, ඔබගේ ජීවන රටාවට එම සේවාවන් අවශ්‍යයද යන්න සොයා බලන්න. සමහර අවස්ථාවල නමුත් තාවකාලික නිවාසවල ජීවත්වුවද, විදුලි බලය ලබා ගැනීම සඳහා වසර 3 ක ගිවිසුම්වලට ඇතුළුව අවස්ථා

ඇත. ගෘහ සේවා සඳහා සේවා සපයන්නන් සමඟ ගිවිසුම් අත්සන් කිරීමට පෙර එකඟතාවයේ ඇති කොන්දේසි අවබෝධ කර ගැනීම වැදගත්වේ.

සමුච්ඡේදයේ විදුලි සහ ගෘහ බෙදාහැරින්නන් ගණනාවක් ඇත. කරුණාකර 'Electricity distributors' සහ 'Gas suppliers' යටතේ 'Yellow Pages' බලන්න.

සමහර ප්‍රධාන සේවා සපයන්නන් නම්:

විදුලිබලය, ගෘහ සහ වතුර

<u>TRUenergy</u>	13 34 66
<u>Origin Energy</u>	13 24 61
<u>Energy Australia</u>	13 88 08
<u>AGL</u>	13 12 45
<u>United Water</u>	
Service Difficulties	1300 883 121
Account Enquiries	1300 650 950

දුරකථන

රජයට අර්ධ වශයෙන් අයත් [Telstra](#) ඇතුළු දුරකථන සමාගම් [Yellow Pages](#) දුරකථන නාමාවලියේ 'Mobile telephones and accessories' සහ 'Telephones – long distance' යටතේ ලැයිස්තු ගත කර ඇත.

මේවායින් සමහරක් සේවා සඳහා සම්බන්ධ කිරීමේ ගාස්තුවක් අවශ්‍ය විය හැක. ඔවුන්ගේ ගිවිසුම අත්සන් කිරීමට පෙර කරුණාකර සේවා සපයන්නන්ගෙන් විස්තර සොයා දැනගන්න. ඔවුන්ගේ සේවා සඳහා යන විශදම් දක්වා තිබීමට ඔබ හට බිල්පතක් එවනු ඇත. ඔබ ගෙවිය යුතු මුදල නිසි දිනට ගෙවිය නොහැකි නම් හෝ දිගු කාල පරතර වලින් ලැබෙන ගණන් වැඩි බිල්පත් වලට වඩා කෙටි කාල පරතර වලින් ලැබෙන ගණන් අඩු බිල්පත් ලැබීමට ඔබ කැමති නම්, කෙළින්ම ඔවුන් සමඟ කථා කරන්න. වෙනත් රටවලට ගන්නා දුරකථන ඇමතුම් ඉතා විශදම් අධික විය හැකි අතර බිල ඉක්මණින් ඉහල යාමට හේතු විය හැක. ඔබගේ විදේශ දුරකථන ඇමතුම් ප්‍රවේශයෙන් බැලිය යුතුය නැතිනම් කලින් ගෙවිය හැකි ඇමතුම් කාඩ්පත් (pre-paid call card) (නිවිසි ඵපත්සි මගින් ලබා ගත හැක) භාවිතා කළ යුතුය.

ඕස්ට්‍රේලියාවේ සිටින බොහෝ අය සතුව ජංගම දුරකථනයක් ඇත. කෙසේ වුවද, ජංගම දුරකථනවලින් ලබා ගන්නා ඇමතුම් ඉතා විශදම් අධික විය හැක. ජංගම දුරකථන භාවිතාකර ප්‍රාන්ත අතර සහ ජාත්‍යන්තරව ලබා ගන්නා ඇමතුම් ඇතුළු දුරකථන ඇමතුම් සඳහා සාමාන්‍යයෙන් මිනිත්තු හෝ තත්පර 30 ඒකක ලෙස ගණන් ගැනේ. **ඔබ ජංගම දුරකථනයක් මිලට ගැනීමට තීරණය කිරීමට පෙර මූල්‍යමය සහ තීරණය වශයෙන් ඇති වගකීම් අවබෝධ කර ගැනීමට සැලකිලිමත් විය යුතුය.**

Telecommunications Industry Ombudsman විසින් පාරිභෝගික ගැටළු ගණනාවක් ඇතුළත් තොරතුරු පත්‍රිකා ගණනාවක් සකස් කර ඇති අතර ඒවා ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙන් සහ වෙනත් භාෂා ගණනාවකින් ලබා ගත හැක. වැඩි විස්තර සඳහා වෙබ් අඩවිය වෙත යන්න නැතිනම් පහත ආකාරයට සම්බන්ධවන්න:

Telecommunications Industry Ombudsman **1800 062 058**
 වෙබ් අඩවිය www.tio.com.au/publications/FactSheets.htm

7. රැකියා

රැකියා සෙවීම

ඕස්ට්‍රේලියාවේ රැකියා වෙළඳපොළ ඉතාම තරඟකාරී විය හැකිය. අළුතින් පැමිණෙන අයෙකු හට කොතරම් ඉක්මණින් රැකියාවක් සොයා ගත හැකිද යන්න තීරණය වන්නේ, ආර්ථික සාධක, සොයන රැකියාවේ ආකාරය, රටේ විවිධ පළාත්වල නිශ්චිත ආකාරයේ රැකියා සම්බන්ධයෙන් බලපාන නොයෙකුත් කරුණු ආදිය මතය.

දිනපතා පුවත් පත් වල, විශේෂයෙන් සෙනසුරාදා දිනවල 'Job vacancies' (නැතිනම් 'Positions vacant') පළකෙරේ. රැකියා ඇබැරතු අන්තර් ජාලයෙන්ද සොයාගත හැක. [Yellow Pages](#) දුරකථන නාමාවලියේ සහ අන්තර් ජාල රැකියා පුවරුවල ලැයිස්තුගත කර ඇති පුද්ගලික රැකියා ඵප්පසිද ඇත.

ඕනෑම ඕස්ට්‍රේලියානු වැසියෙකුට රැකියාවක් සොයා ගැනීමට උපකාර ලබා ගැනීම සඳහා **Centrelink** සහ **Job Network** සමඟ ලියාපදිංචි විය හැක. ලියාපදිංචිවීමෙන් පසුව, පුද්ගලික, පුරා සහ රජයේ සංවිධානවලින් සැදුම්ලත් **Job Network** වෙත ඔබව යොමු කල හැක. මෙය මිනිසුන් හට රැකියා සොයා දීම සඳහා ඕස්ට්‍රේලියානු රජයේ යොදවා ඇත.

අළුතින් පැමිණි අයෙකු වශයෙන්, පළපුරුදු රැකියා උපදේශකයකු හෝ **Centrelink Career Information Centre** සමඟ කථා කිරීම වඩා යෝග්‍ය වන අතර මේ මගින් විශේෂයෙන් ඔබට සම්මුඛ පරීක්ෂණයක් ලබා ගැනීමේ අපහසුව ඇතිනම්, ඔබ රැකියා සොයන ආකාරය යෝග්‍ය බවට තහවුරුවක් ලබා ගත හැක.

Centrelink හා සම්බන්ධවීමේ විස්තර

Job Search Information Line	13 6268
ඉංග්‍රීසි හැර වෙනත් භාෂා සඳහා උපකාර	13 1202
පුද්ගලිකව	Office locations
වෙනත් භාෂාවලින් තොරතුරු	Centrelink assistance – we speak your language
වෙබ් අඩවිය	www.centrelink.gov.au

Job Network සේවා

Job Network යටතේ රැකියා සේවා ගණනාවක් ඇත. මේවා අතර:

- **Job Search Support Services** – Centrelink සමඟ හෝ Job Network සාමාජිකයෙකු සමඟ ලියාපදිංචිවූ විගස සුදුසුකම් ඇති රැකියා සොයන්නන් හට මෙම සේවා ලබා ගත හැක. මේ මගින් රැකියා සොයන්නන් හට හැකි විගස රැකියා සොයා ගැනීමට උපකාර කෙරේ.
- **Intensive Support Services** – සම්මුඛ පරීක්ෂණ කුසලතා දියුණු කර ගැනීමට පුහුණුව සහ අනාගත සේවායෝජකයන් ඉදිරියේ හොඳින් පෙනී සිටීම ආදී කරුණු සඳහා රැකියා සොයන්නන් හට තවදුරටත් සහාය ලබාදීම.
- **Intensive Support – Job Search Training** – රැකියා සෙවීමේ කුසලතා දියුණු කිරීම සහ **Job Search Networks** පුළුල් කිරීම වැනි (ක්‍රියාකාරකම් අතර **resumes** සහ රැකියා අයදුම් පත් සැකසීමට සහාය) කරුණු ඇතුළත් එක් එක් රැකියා සොයන්නන් හට ගැලපෙන ආකාරයේ සහාය ලබාදීම.
- **Intensive Support – customised assistance** – සුදුසුකම් ඇති රැකියා සොයන්නන් හට තනි තනිව සහාය ලබා දීම සහ මෙයට රැකියා සොයන්නන් හට රැකියා සඳහා ඇති බාධා සැලකිල්ලට ගැනීම සහ රැකියා සොයන්නන් විසින් ගනු ලබන උත්සාහයන්ද සැලකිල්ලට ගනු ලැබේ.
- **New Enterprise Incentive Scheme (NEIS)** – රැකියා නැති අයහට සිය ව්‍යාපාර ආරම්භකර පවත්වාගෙන යාමට උපකාර කිරීම. සහභාගිවන්නන් හට සහාය ලබාගත හැකි අතර මේ මගින් පළමු වසරේදී කුඩා ව්‍යාපාර පුහුණුව, ආදායම් සහාය සහ උපදෙස් ලබාදේ.
- **Assessment Fee Subsidy for Overseas Trained Australian Residents** – විභාග සහ ඇගයීම් කිරීමේ වියදම් සම්බන්ධ උපකාර මේ මගින් ලබාදේ.

Job Network සේවා සපයන්නකු සමඟ ලියාපදිංචිවූ පමණින් රැකියාවක් ලැබෙන බවට තහවුරුවක් නැති බව මතක තබා ගැනීම වැදගත්වේ. ඔබට රැකියාවක් සොයා ගැනීමේ අවස්ථාව වැඩිකර ගැනීමට ක්‍රියාකාරීව රැකියා සෙවිය යුතුය.

Centrelink හි ඇති නොමිලේ ලබාදෙන **Job Network Access** පහසුකම සියළුම රැකියා සොයන්නන් විසින් භාවිතා කළ හැක. Job Network සාමාජික ඒජන්සි ගණනාවක් විසින් දුරකථන, ෆොටෝ කොපි, ෆැක්ස්, ටව් ස්ක්‍රීන් සහ පරිගණක (දුන්ටනෙට් ඇතුළුව) භාවිතා කිරීමේ පහසුකම ලබාදේ. කුමන අයට මේ සඳහා හිමිකම් ඇතිද යන්න ඇතුළුව සේවා සඳහා පහත විස්තර බලන්න:

Job Seeker Hotline **13 6268**
Job Network වෙබ් අඩවිය www.jobnetwork.gov.au

Centrelink මගින් සේවා දායකයන්ව විදේශීය කුසලතා පිළිගැනීමේ සේවාව (overseas skills recognition) වෙත යොමු කරන අතර ප්‍රාදේශීය වශයෙන් ඇති වෙනත් රැකියා සේවා සම්බන්ධ උපදෙස් ලබාදේ.

Centrelink කාර්යාල ප්‍රධාන නගර මධ්‍යස්ථානවල මෙන්ම පළාත්බදවද පිහිටා ඇත. ඔවුන්ගේ කාර්යාලවල පිහිටීම **White Pages** දුරකථන නාමාවලියේ 'Centrelink' යටතේද, Centrelink වෙබ් අඩවියේද දක්වා ඇත.

Job Network සාමාජිකයන් සඳුන් ඕස්ට්‍රේලියානු බොහෝ තැන්වල සිටින අතර ඔබට රැකියා සොයා ගැනීමට උපකාර කළ හැක. සංස්කෘතිකමය සහ භාෂාමය වශයෙන් විවිධ පසුබිම් වලින් පැමිණෙන අය හට සේවා සැපයීමට කොමන්වෙල්ත රජය මගින් Kilkenny හි ARA Jobs සමග විශේෂිත ගිවිසුමකට එළඹ ඇත.

ARA Jobs **(08) 8268 4444**

වැඩි විස්තර

- Australian Apprenticeships** **13 3873**
වෙබ් අඩවිය www.australianapprenticeships.gov.au
- Workplace** වෙබ් අඩවිය www.workplace.gov.au
- Australian Jobsearch** වෙබ් අඩවිය www.jobsearch.gov.au
- Skilled Migrant Job Seeker** වෙබ් අඩවිය <https://skilledmigrant.gov.au>
- Jobguide** වෙබ් අඩවිය www.jobguide.deewr.gov.au

Department of Further Education, Employment, Science and Technology (වැඩිදුර අධ්‍යාපන, රැකියා, විද්‍යා සහ තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව)

ප්‍රාන්ත රජය මගින් රැකියා සොයන්නන් හට රැකියා සොයා ගැනීමට රැකියා වැඩ සටහන් ගණනාවක් ලබාදේ. වැඩි විස්තර සඳහා අමතන්න:

South Australia Works **8463 5577**
Website www.saworks.sa.gov.au

අධ්‍යාපන සුදුසුකම්

ඔබගේ අධ්‍යාපන සුදුසුකම් විධිමත් ලෙස පිළිගැනීමට ලක්කර ගැනීම වඩා යෝග්‍යවේ. මේ මගින් ඔබ සුදුසුකම් ලත් වෘත්තීයවේ වැඩ කිරීමේ අවස්ථා වැඩිවනු ඇත.

වෘත්තීය සුදුසුකම් (Trades qualifications)

දුරපිනෙරු, ඉදිකිරීම්, වාහන වැඩ (metalwork), විදුලි හෝ ආහාරපාන සැපයීම (catering) වැනි ක්ෂේත්‍රයක වෘත්තීය සුදුසුකමක් ඔබ හට ඇතිනම්, ඔබගේ සුදුසුකම් ඕස්ට්‍රේලියාවේදී පිළිගැනීමට ලක්කර ගන්නේ කෙසේද යන්න උපදෙස් දීමට පහත ආයතනයට හැකිවේ. ඔබ ජීවත්වන්නේ සඳුන් ඕස්ට්‍රේලියා හි නම්, පහත ආකාරයට සම්බන්ධවන්න:

[Trades Recognition Australia](http://www.tradesrecognition.gov.au) **1300 360 992**

විදේශයක සිට කරන විමසීම් පහත ආකාරයට කරන්න:

Trades Recognition Australia
GPO Box 9879
CANBERRA ACT 2601
AUSTRALIA
Tel: **+612 6121 7456**
Fax: +612 6121 7768
E-mail: traenquiries@dewr.gov.au
Website: www.workplace.gov.au/tra

තෘතීය අධ්‍යාපන සුදුසුකම්

ඔබ යම්කිසි නිශ්චිත වෘත්තීය රැකියාවක බලාපොරොත්තුවන්නේ නම්, Australian Skills Recognition Information වෙබ් අඩවියේ දක්වා ඇති ලියාපදිංචි වීමේ, බලපත්‍ර ලබා දීමේ හෝ වෘත්තීය ආයතනය හා සම්බන්ධ වන්න.

ප්‍රාන්ත සහ සන්තක ප්‍රදේශ **Overseas Qualifications Units (OQU)** මගින් සංක්‍රමණිකයන් හට තමන් විදේශවලදී ලබා ගත් කුසලතා සහ සුදුසුකම් පිළිගැනීමට ලක්කර ගැනීමට උපකාරවේ. වැඩි විස්තර සඳහා බලන්න:

Skills Recognition website www.immi.gov.au/asri/os-qual-units.htm

Department of Education, Employment and Workplace Relations (DEEWR) විසින්, **Australian Education International - National Office of Overseas Skills Recognition (AEI-NOOSR)**

මගින් විදේශයන්හි ලබාගත් සුදුසුකම් ඔස්ට්‍රේලියාවේදී කෙසේ සංසන්දනය කරන්නේ කෙසේද යන්න තොරතුරු සහ උපදෙස් මුදලකට ලබාදේ. වැඩි විස්තර සඳහා පහත විස්තර බලන්න:

AEI-NOOSR Hotline **1300 363 079**

AEI-NOOSR වෙබ් අඩවිය aei.dest.gov.au/AEI/QualificationsRecognition

සටහන: AEI-NOOSR හා සම්බන්ධවීමට පෙර කරුණාකර Overseas Qualifications Unit (OQU) හා සම්බන්ධ වන්න; අවශ්‍ය නම් OQU විසින් ඔබව හොඳු කරනු ඇත.

සමහර අවස්ථාවලදී, ඔස්ට්‍රේලියානු පුරවැසිභාවය හෝ ඔස්ට්‍රේලියානු නිත්‍ය වාසය ඇති විදේශයන්හි පුහුණුවලත් වෘත්තීයයන් හට ඔස්ට්‍රේලියාවේ පිළිගැනීම ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය අධ්‍යයන කටයුතු කිරීම සඳහා අර්ධ හෝ පුරාණ වශයෙන් ගාස්තු ගෙවීමට අවශ්‍ය මුදල FEE-HELP assistance මගින් ලබා ගැනීමට හිමිකම් තිබිය හැක.

FEE-HELP **1800 020 108**

Going to Uni website www.goingtouni.gov.au

වැඩසටහන් සුදුසුකම් සපුරාලන සමහර වෘත්තීන්හි විදේශයන්හි පුහුණුවලත් වෘත්තීයයන් හට සුදුසුකම් ඇගයීමට සහ විභාග සඳහා අවශ්‍ය වියදම ආවරණය කර ගැනීමට ASDOT මගින් මුදල් ආධාර ලබාදේ.

ASDOT Hotline **1300 363 079**

ASDOT website aei.gov.au/AEI/QualificationsRecognitionInformation/Asdot

ඔබගේ අධ්‍යාපන සුදුසුකම් පෙන්නුම් ලියකියවිලි ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙන් නැතිනම්, ඒවා පරිවර්තනය කර ගත යුතුය. 2 වන පරිච්ඡේදයේ, *ඉංග්‍රීසි සඳහා උපකාර* බලන්න.

රැකියා තත්වයන් (සේවා යෝජක/සේවක අයිතීන්)

ඔස්ට්‍රේලියාවේ සේවකයන් හට අයිතිවාසිකම් ඇති අතර අදාළ ගෙඩරල් සහ ප්‍රාන්ත/සන්තක ප්‍රදේශ නීති යටතේ ආරක්‍ෂාව ඇත. මෙම නීති මගින් සේවකයන්ගේ අවම වේතන සහ අවම රැකියා තත්වයන් සම්බන්ධ රීතීන් සපයයි.

Workplace Authority යනු ඕස්ට්‍රේලියාවේ සේවකයන්ගේ සහ සේවකයන්ගේ රැකියා ස්ථාන සබඳතා ක්‍රමය (workplace relations system) සම්බන්ධ නොමිලේ උපදෙස් සහ තොරතුරු ලබාදෙන ප්‍රධාන ස්ථානයයි. Workplace Authority මගින් රැකියා ස්ථාන ගිවිසුම් (workplace agreements) භාරගන්නා අතර ඒවා සාධාරණද යන්න ඇගයීමක් කරයි. Workplace Authority සෑම ප්‍රධාන නගරයකම ඇති අතර Translation and Interpreting Service ඔස්සේ දුරකථනයෙන් සම්බන්ධ විය හැක.

ඔබගේ රැකියා ස්ථානයේ නීති ක්‍රියාත්මකවීම සම්බන්ධයෙන් ඔබට ගැටළු ඇතිනම්, **Workplace Ombudsman** විසින් පැමිණිලි හෝ රැකියා ස්ථාන සම්බන්ධ ගෙඩරල් නීති උල්ලංඝනයවීම් විමර්ශනය කළ හැක; ගෙඩරල් රැකියා ස්ථාන නීතියට පටහැනි ක්‍රියාවක් හෝ පුරුද්දක් සොයා බැලීම; ගෙඩරල් රැකියා ස්ථාන නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අධිකරණ කටයුතු ඇරඹීම; සහ **Workplace Relations Act 1996** යටතේ නඩු කටයුත්තකට පාර්ශවකරුවකු වන හෝ විය හැකි සේවකයන් නියෝජනය කිරීම කළ හැක.

ඕස්ට්‍රේලියානු රැකියා ස්ථාන සබඳතා ක්‍රමය සම්බන්ධ වැඩිදුර විස්තර සඳහා ඔබට Workplace Infoline ඇමතිගේ හැක නැතිනම් ඕස්ට්‍රේලියානු රජයේ රැකියා ස්ථාන වෙබ් අඩවිය වෙත යා හැක.

Wageline	1300 365 255
ඉංග්‍රීසි හැර වෙනත් භාෂාවලින් සහාය සඳහා	13 14 50
Workplace Ombudsman Helpline	1300 724 200
Workplace Infoline	1300 363 264
Workplace Ombudsman වෙබ් අඩවිය	www.wo.gov.au
Workplace වෙබ් අඩවිය	www.workplace.gov.au

රැකියා ස්ථාන සම්බන්ධතා පහත යටතේ සියළුම සේවකයන් හට වෘත්තීය සම්බන්ධතා වැඩිවීමේ හෝ වැඩි නොසිටීමේ අයිතිය ඇත. සේවකයන්ගේ විසින් සේවකයන්ගේ වෘත්තීය සම්බන්ධතා අයත්වීම හෝ අයත් නොවීම නිසා සේවකයන් ඉවත් කළ නොහැක. වැඩි විස්තර සඳහා පහත ආකාරයට **Australian Council of Trade Unions (ACTU)** හා සම්බන්ධ වන්න.

ACTU Helpline	1300 362 223
ACTU වෙබ් අඩවිය	www.actu.asn.au

Superannuation

Superannuation යනු ඔබගේ විශ්‍රාම කාලය සඳහා වශේෂයෙන් සැලසුම් කළ දීර්ඝ කාලීන ආයෝජනයකි. Superannuation ලොව පුරා 'retirement savings' නැතිනම් 'pension income' වශයෙන් හඳුන්වයි. ඔබ රැකියාව කරන කාලයේ superannuation හි ආයෝජනය කිරීම මගින් ඔබගේ විශ්‍රාම සමය සඳහා මුදලක් ඉතිරි කර තැබීමට උපකාර කිරීමට සැලසුම් කර ඇත. ඕස්ට්‍රේලියාවේ රැකියාවක නිරතව සිටින සෑම අයෙකුම වාගේ superannuation අරමුදලක සාමාජිකත්වය රැගෙන ඇත.

ඕස්ට්‍රේලියාවේ Superannuation යන්න පොදුවේ 'Super' ලෙස හඳුන්වයි.

බොහෝ අවස්ථාවල ඔබ උපයන මුදලින් සියයට නවයක් (9%) ඔබ තෝරාගත් superannuation අරමුදලකට යැවීමට ඔබගේ සේවකයන්ගේ නීතියෙන් නියම කරයි. ඔබගේ Super අරමුදලට වැඩිපුර අරමුදල් යැවීමටද ඔබට හැකියාව ඇත. ඔබගේ සේවකයන්ගේ ඔබ හට නියමිත මුදල ගෙවන්නේද යන්න සොයා බැලීමට, ඔබගේ superannuation අරමුදල කළමනාකරණය කරන අයගෙන් විමසිය යුතුය. වැඩි විස්තර සඳහා පහත තොරතුරු බලන්න:

ATO Superannuation Infoline	13 1020
ATO වෙබ් අඩවිය	www.ato.gov.au/super
Australian Securities & Investments Commission (ASIC)	1300 300 630
ASIC වෙබ් අඩවිය	www.fido.asic.gov.au

බදු ගෙවීම

Tax File Number (TFN) යනු **Australian Taxation Office (ATO)** මගින් පුද්ගලයන් හෝ ආයතන වෙත නිකුත් කරන අද්විතීය අංකයක් වන අතර සියළුම ආකාරයේ ආදායම් ඉපයීම්වලට මෙය අවශ්‍යවේ. මූලික ප්‍රමුඛතාවයක් ලෙස ඔබගේ TFN සඳහා අයදුම් කරන්න. අද්විතීය අයවෙත සිය TFN ලබාගත හැකි කඩිනම්ම ආකාරය වන්නේ අන්තර්ජාලය ඔස්සේය. **Online TFN registration** දිනකට පැය 24 ක් පුරාත්, සතියකට දින 7 ක් පුරාත් සිදුකළ හැකි අතර, අවශ්‍ය වන්නේ ඔබගේ

ගමන් බලපත්‍ර විස්තර සහ ඔබගේ ඕස්ට්‍රේලියාවේ ලිපිනයයි. දින 10 කට පමණ පසුව ඔබගේ නව TFN තැපෑලෙන් ඔබට ලැබෙනු ඇත. ඔබ ඔබගේ TFN ආරක්ෂා කර ගත යුතු අතර, ඔබගේ පසුබිබිය හෝ ජංගම දුරකථනය වැනි නැතිවිය හැකි තැන්වල ලියා තබා නොගත යුතුය.

අයදුම් පත් [Centrelink offices](#), ATO වෙබ් අඩවියෙන් මුද්‍රණය කර ගැනීමෙන් හෝ TFN Helpline ඇමතීමෙන් හෝ ලබා ගත හැක. TFN නිකුත් කිරීමට ගතවන කාලය දින 28 කි.

ඔබ රැකියාවක් කිරීම ඇරඹීමෙන් පසු, ඔබගේ සේව්‍යෝජකයා විසින් ඔබට ප්‍රකාශ කිරීමේ පෝරමයක් (TFN Declaration form) පිරවීමට ලබාදෙන අතර එහි ඔබගේ TFN පිරවිය යුතුය. ඔබට TFN නැතිනම්, TFN නිකුත් කිරීමට ගතවන සම්මත කාලය ඉකුත් වන තෙක් සාමාන්‍ය බදු ප්‍රමාණයට වඩා වැඩි බදු ප්‍රමාණයක් අය කිරීමට ඔබගේ සේව්‍යෝජකයා හට නොහැක.

ඔබ මුදල් වර්ෂයක් තුළ (ජූලි 1 සහ ජූනි 30 දක්වා කාලය අතර) කිසියම් මුදලක් උපයයි නම්, වෙනත් ආකාරයක වැඩපිළිවෙලක් නැතිනම්, එම වසරේ ඔක්තෝබර් 31 දිනට පෙර ඔබගේ **Income Tax Return** ගොනුකළ යුතුය. ඕස්ට්‍රේලියානු වැසියෙකු හැටියට, ඔබගේ income tax return පුරවන අවස්ථාවේ ඕස්ට්‍රේලියාව තුළ සහ ඉන් පිටත ලද සියළුම ආදායම් සාමාන්‍යය වශයෙන් හෙළිදරව් කළ යුතුය.

ඕස්ට්‍රේලියාවේ බොහෝ දේ සම්බන්ධයෙන් සියයට 10 ක් වන **Goods and Services Tax (GST)** (භාණ්ඩ සහ සේවා බද්දක්) ඇත. ඔබට ගෙවීමට නියම කරන මුදලේ GST ඇතුළත්ය. මූලික ආහාර, බොහෝ අධ්‍යාපන සහ සෞඛ්‍යය සේවා, සුදුසුකම් ලත් ප්‍රමා රැකවරණ සහ සාන්තු නිවාස GST ගෙවීමෙන් නිදහස්ය.

ඔබ ව්‍යාපාරයක් කරන්නේ නම්, ඔබට Australian Taxation Office සහ වෙනත් ව්‍යාපාර සමඟ කටයුතු කිරීමට Australian Business Number (ABN) (ඕස්ට්‍රේලියානු ව්‍යාපාර අංකයක්) අවශ්‍යය. වැඩි විස්තර සඳහා පහත ආකාරයට Australian Taxation Office හා සම්බන්ධ වන්න.

Australian Taxation Office (ATO) හා සම්බන්ධවීමේ විස්තර

Tax File Number Helpline	13 2861
Business and GST enquiries	13 2866
Personal Tax Information Line	13 2861
TFN online registration	www.ato.gov.au/individuals
Tax Office වෙබ් අඩවිය	www.ato.gov.au

විදේශ වත්කම්, ආයෝජන සහ ආදායම

ඕස්ට්‍රේලියානුවාසීන් හට සිය ලොව පුරා ඇති ආදායම සම්බන්ධයෙන් බදු පනවන අතර සිය income tax return මගින් සියළුම විදේශ ආදායම් හෙළිදරව් කළ යුතුය. තමා බදු අරමුණ සම්බන්ධයෙන් ඕස්ට්‍රේලියානු වැසියෙකුද යන්න එක් එක් අයගේ තත්වයන් අනුව තීරණය කළ යුතුය. ඔබගේ බදු වගකීම් සම්බන්ධයෙන් ඔබට අවබෝධයක් ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය තොරතුරු, Australian Taxation Office (ATO) මගින් සිය වෙබ් අඩවියේ දක්වා ඇත.

පහත සඳහන් ආදායම කුමන ආකාරයට සැලකිය යුතුද යන්න විස්තර ATO මගින් ලබා දිය හැක:

- ව්‍යාපාර වස්තු (securities) සහ කුලී නිවෙස් වැනි ආයෝජනයන්
- පොලී සහ හිමිකම්භාගය (royalties)
- විදේශවල ඇති ව්‍යාපාර ක්‍රියාකාරකම්
- විදේශයකදී විශ්‍රාම වැටුප් ලැබීම

ඔබ විදේශයකදී මුදල් උපයන ඔබ විසින් විදේශයකදී බදු ගෙවන ආදායමක් සම්බන්ධයෙන් ඉවදි, ඔබ විදේශයකදී උපයන මුදල් සම්බන්ධයෙන් හෙළිදරව් කළ යුතුය. ඔබගේ විදේශ ආදායම ඕස්ට්‍රේලියාවේදී බදුවලට යටත් නම් සහ ඔබ විදේශයේදී එ සඳහා බදු ගෙවා ඇතිනම්, ඔබ විදේශ බදු ණයවරයකට (foreign tax credit) හිමිකම් ලැබිය හැක. ණයවර ලබා ගැනීමට හිමිකම් ඇති බදු, ණයවර ලබා ගත හැකි බදු (creditable taxes) ලෙස හැඳින්වේ.

ඕස්ට්‍රේලියානු බදුවලින් නිදහස් කරන විදේශ ආදායම ඔබ විසින් පෙන්විය යුතුය. ඔබගේ ආදායම මත ඔබ විසින් ගෙවිය යුතු බදු ප්‍රමාණය තීරණය කිරීමේදී, ඕස්ට්‍රේලියානු සහ විදේශ මූලාශ්‍ර මගින් ඔබට ලැබෙන ශුද්ධ ආදායම සැලකිල්ලට ගනු ලැබේ.

ඔබගේ මූල්‍යමය කටයුතු සංකීර්ණ නම් ඔබ විසින් බදු නියෝජිතයකුගේ සහාය හෝ Australian Taxation Office හි උපදෙස් ලබා ගැනීම හොඳ අදහසකි.

ATO International Tax Essentials

www.ato.gov.au/individuals/pathway.asp?pc=001/002/012

8. සමාජ ආරක්‍ෂණ (Social security)

ඕස්ට්‍රේලියානු රජය මගින් මිනිසුන් හට ස්වයංපෝෂිත වීමට සහාය දීම සහ අවශ්‍ය අයට උපකාර කිරීම සඳහා වන සේවා ලබාදීම මගින් සමාජ හා ආර්ථික ප්‍රවීණතාව දැක්වීමට දායකවේ. **Centrelink** ලෙස හඳුන්වන රජයේ ආයතනය මගින් ප්‍රධාන වශයෙන් සමාජ ආරක්‍ෂණ සපයයි. **Family Assistance Office** මගින් පවුල්වලට උපකාර ලබාදේ.

ඔබගේ පළාතේ **White Pages** දුරකථන නාමාවලිය මගින් [Centrelink office locations](#) සහ [Family Assistance Office locations](#) සොයාගත හැක.

Centrelink ගෙවීම්

ආදායම් උපකාර ගෙවීම් සඳහා හිමිකම් ලැබෙන්නේ ඔබගේ ආදායම සහ වත්කම් ඇතුළුව ඔබගේ වීසා කාණ්ඩය සහ ඔබගේ අවස්ථානුගත තත්වයන් අනුවය. ඔබ ඕස්ට්‍රේලියාවේ නිත්‍ය පුරවැසියෙකු වුවද, ගෙවීම් සඳහා බලා සිටීමේ කාලයක් අදාළ විය හැක (පහත බලන්න).

ඔබ ඉංග්‍රීසි කථා නොකරන්නේ, ඔබගේ හමුවීමේ අවස්ථාව සඳහා භාෂා පරිවර්තකයකු ලබා දීමට **Centrelink** හට හැකිවේ. ඔබට ඔබගේ භාෂාවෙන් **Centrelink** ඇමතිගේ හැක:

Centrelink (බහු භාෂා සේවාව) **13 1202**
Centrelink වෙබ් අඩවිය www.centrelink.gov.au

ඔබ ගෙවීම් සඳහා **Centrelink** වෙත අයදුම් කරන විට හඳුනා ගැනීමේ ලියකියවිලි (ගමන් බලපත්‍රය සහ ගමන් කිරීමේ ලියකියවිලි, බැංකු ගිණුම් විස්තර සහ වාසස්ථාන විස්තර) ලබා දිය යුතුය. හඳුනා ගැනීමේ ලියකියවිලි සම්බන්ධ වැඩි විස්තර ඉහත අංකය මගින් හෝ **Centrelink** වෙබ් අඩවියේ ඇති [Proving your identity to Centrelink](#) විස්තර පත්‍රිකාවෙන්ද ලබා ගත හැක.

ආදායම් උපකාර ගෙවීම් ලබා ගැනීම සඳහා ඔබ හට **Tax File Number (TFN)** තිබිය යුතුය. ඔබට **Australian Taxation Office** වෙත ගොනු කිරීමට **TFN** අයදුම්පත්‍රයක් **Centrelink** වෙතින් ලබා ගත හැක.

බලා සිටීමේ කාලය

රැකියා විරහිත සහ අසනීප ප්‍රතිලාභ, ශිෂ්‍ය දීමනා සහ වෙනත් ගෙවීම් ගණනාවක් ඇතුළු බොහෝමයක් සමාජ ආරක්‍ෂණ ගෙවීම් ලබා ගැනීම සඳහා සාමාන්‍යයෙන් අළුතින් පැමිණෙන සංක්‍රමණිකයන් ඕස්ට්‍රේලියාවේ නිත්‍ය වාසීන් වශයෙන් අවුරුදු දෙකක් ජීවත්විය යුතුය. බලා සිටීමේ කාලයට ඇතුළත් වන්නේ ඕස්ට්‍රේලියාව තුළ නිත්‍යවාසීන් වශයෙන් සිටි කාලය පමණි. වයස් සහ ආබාධිත විශ්‍රාම දීමනා ලබා ගැනීම සඳහා සාමාන්‍ය වශයෙන් ඕස්ට්‍රේලියාවේ වසර 10 ක් ජීවත්විය යුතුය.

බලා සිටීමේ කාලයෙන් නිදහස් වන අවස්ථා

සරණාගතයන් සහ මානව හිතවාදී පදනම යටතේ රටට ඇතුළුවන්නන් වසර දෙකක බලා සිටීමේ කාලයෙන් නිදහස්වේ. සරණාගතයන් සහ මානව හිතවාදී පදනම යටතේ රටට ඇතුළුවන්නන් හට ඕස්ට්‍රේලියාවට ඇතුළු වන විට සම්බන්ධතාවයක් තිබුණිනම්, මෙය ඔවුන්ගේ හවුල්කාරයන් සහ යැපෙන දරුවන් හටද අදාළවේ.

එසේම, ඕස්ට්‍රේලියානු පුරවැසියන් සහ අවම වශයෙන් වසර දෙකක නිත්‍ය වාසය ඇති අයගේ හවුල්කාරයන් සහ යැපෙන දරුවන් හටද බලා සිටීමේ කාලයෙන් නිදහස්වීම අදාළවේ. අදාළවන වෙනත් නිදහස්වීම්ද තිබිය හැක.

බොහෝ ගෙවීම් ලබා ගත හැකි වන්නේ, ඕස්ට්‍රේලියාවේ ජීවත්වන මෙහි ස්ථිරව සිටීමට අවසර තිබෙන අය හට පමණි. ඔබගේ පාලනයෙන් බැහැර ඔබගේ තත්වයේ සැලකිය යුතු මට්ටමේ වෙනසක් සිදුව ඇති අවස්ථාවක **Special Benefit** ලෙසින් හැඳින්වෙන ගෙවීමක්, බලා සිටීමේ කාලයේදී ලබා ගත හැකිවනු ඇත. මෙම ගෙවීම ලබාගත හැකිවනුයේ ඉතාම සීමිත අවස්ථාවලදී පමණි. **Special Benefit** සඳහා සුදුසුකම් ලැබීමට රැකියාවක් සොයා ගැනීමට නොහැකිවීම හෝ මුදල් අවසන් වීම ප්‍රමාණවත් හේතු නොවේ. ඔබ සංක්‍රමණය කලේ, සහාය ලබා දෙන බවට තහවුරුවක් (**Assurance of Support**) ඇතිව නම්, ඔබ වෙනුවෙන් තහවුරුව ලබා දුන් අය ඔබට ලබාදුන් ගෙවීම නැවත ගෙවීමට වගකීමෙන් බැඳී සිටී.

ඔබ ඕස්ට්‍රේලියානු නිත්‍යවාසියෙකු හට රැකවරණය ලබා දෙන්නේ නම්, බලා සිටීමේ කාලයේදී ඔබ හට **Carer Payment** ලබා ගත හැකි අතර ඔබ නිරතුරුවම රැකවරණය ලබා දෙන්නේ නම්ද බලා සිටීමේ කාලයේදී ඔබ හට **Carer Payment** ලබා ගත හැකි විය හැක.

ඔබ ඕස්ට්‍රේලියානු වැසියකු වීමට පසු වැන්දඹුවුවහොත්, ආබාධිත වුවහොත් හෝ තනි මවක් හෝ තනි පියෙක් වුවහොත්, ඔබට දීමනාවකට හෝ විශ්‍රාම වැටුපකට හිමිකම් තිබිය හැක. ඔබ ජාත්‍යන්තර සමාජ ආරක්‍ෂණ ගිවිසුමකින් ආවරණය වන්නේ නම්, වසර 10 ක් ඕස්ට්‍රේලියාවේ ජීවත්ව සිටීමේ අවශ්‍යතාවයකින් තොරව විශ්‍රාම වැටුපක් ලබා ගැනීමට හිමිකම් තිබිය හැක. 2008 ජනවාරි මාසය වනවිට ඕස්ට්‍රේලියාව රටවල් 19 ක් සමඟ සමාජ ආරක්‍ෂණ ගිවිසුම් ඇතිකරගෙන ඇත.

මානව හිතවාදී පදනම යටතේ රටට ඇතුළුවන්නන් හට අරඳුද ගෙවීම් (Crisis Payment)

2008 ජනවාරි 1 දින සිට, පහත විෂය කාණ්ඩයක් යටතේ ප්‍රථම වරට 2008 ජනවාරි 1 වන දින හෝ ඉන්පසු මානව හිතවාදී පදනම යටතේ ඕස්ට්‍රේලියාවට ඇතුළුවූ අය හට ලබාදුන් **Crisis Payment** ලබාදීම දීර්ඝ කර ඇත:

- විෂය කාණ්ඩ 200 – Refugee
- විෂය කාණ්ඩ 201 – In-country Special Humanitarian
- විෂය කාණ්ඩ 202 – Global Special Humanitarian
- විෂය කාණ්ඩ 203 – Emergency Rescue, and
- විෂය කාණ්ඩ 204 – Woman at Risk

යම් අයෙකු ගෙවීමට හිමිකම් ලැබීමට නම්, Centrelink විශ්‍රාම වැටුපකට හෝ ප්‍රතිලාභයකට හිමිකම් තිබිය යුතු අතර මුදල් දුෂ්කරතා තිබිය යුතුය. අදාළ පුද්ගලයා ඕස්ට්‍රේලියාවට පැමිණ දින 7 ක් ඇතුළත ඉල්ලීම ඉදිරිපත් කළ යුතුය නැතිනම්, ඉල්ලීමක් ගොනු කිරීමේ අරමුණ ඇතිව ඕස්ට්‍රේලියාවට පැමිණ දින 7 ක් ඇතුළත Centrelink හා සම්බන්ධ විය යුතු අතර ඒදින සිට දින 14 ක් ඇතුළත ඉල්ලීම ගොනු කළ යුතුය.

මානව හිතවාදී පදනම යටතේ අළුතින් රටට පැමිණි අය සඳහා ගෙවන Crisis Payment එක් වරක් පමණක් කරන ගෙවීමක් වන අතර මෙය සුදුසුකම් ඇති අයට ආරම්භයේදී ස්ථාපනය වීමට කරන අමතර මුදල් ආධාරයකි. Crisis Payment ලෙසින් ගෙවන මුදල එම පුද්ගලයාගේ සහිතයක Centrelink විසින් ගෙවන මූලික ගෙවීම හා සමානවේ (කුලී උපකාර සහ ඖෂධ දීමනා වැනි අමතර ගෙවීම් හැර).

Family Assistance payments

ඔබගෙන් යැපෙන දරුවන් සිටිනම්, සිය රාජකාරි සහ පවුල් වගකීම් සම්බන්ධයෙන් උපකාර කිරීම සඳහා පවුල් වෙත ඕස්ට්‍රේලියානු රජය මගින් **Family Assistance Office** ඔස්සේ විවිධ ආකාරයේ ගෙවීම් සිදු කරයි. ප්‍රධාන Family Assistance payment අතර Family Tax Benefit, Baby Bonus, Child Care Benefit, Child Care Tax Rebate, Baby Bonus සහ Maternity Immunisation Allowance ඇතුළත්වේ.

සුදුසුකම් ලැබීමට සාමාන්‍යයෙන් ස්ථිර විෂය බලපත්‍රයක් තිබිය යුතු අතර මෙයට සමහර නිදහස් කිරීම් ඇත. මෙම ගෙවීම් සඳහා බලා සිටීමේ කාලයක් නැත. Family Assistance payments ආදායමට අතිරේකයක් වන අතර එ මත ජීවත්වීමට ප්‍රමාණවත් නොවන බව අවබෝධ කර ගැනීම වැදගත්වේ. Family Assistance payments ආදායම් පරීක්ෂාවකට යටත්ය.

Family Assistance Offices පිහිටා ඇත්තේ Centrelink, Medicare සහ Australian Taxation Office තුළය. Family Assistance payments සම්බන්ධ වැඩි විස්තර හෝ ඔබට හිමිකම් ඇත්තේ කුමක් ලබා ගැනීම සඳහාද යන්න උපදෙස් ලබා ගැනීමට, Family Assistance Office හා සම්බන්ධවන්න.

Family Assistance Office හා සම්බන්ධවීමේ විස්තර

දුරකථන	13 6150
ඉංග්‍රීසි හැර වෙනත් භාෂා	13 1202
TTY (ඇසීමේ හා කථා කිරීමේ ආහාර ඇති අය)	1800 810 586
Family Assistance වෙබ් අඩවිය	www.familyassist.gov.au

තරුණ අය

ඔබට වයස අවුරුදු 16 ට වැඩි දරුවන් සිටිනම්, Youth Allowance හෝ Austudy වැනි සමාජ ආරක්ෂණ ගෙවීම්වලට ඔවුන් හට සුදුසුකම් තිබිය හැක. වැඩි විස්තර සඳහා www.centrelink.gov.au වෙත යන්න නැතිනම් අමතන්න:

Youth and Student Services	13 2490
ඉංග්‍රීසි හැර වෙනත් භාෂා සඳහා	13 1202

Centrelink හෝ Family Assistance Office සමඟ ඔබ වෙනුවෙන් වෙනත් අයෙකු කටයුතු කිරීම

Centrelink හෝ/සහ Family Assistance Office සමඟ ඔබගේ කටයුතුවලදී ඔබ වෙනුවෙන් කටයුතු කිරීමට, 'nominee' ලෙසින් හැඳින්වෙන පුද්ගලයෙකු හෝ සංවිධානයක් ඔබ විසින් නම් කළ හැක.

අයිතීන් සහ වගකීම්

ඔබ හට ගෙවීම් ලබා ගැනීමට ඔබ විසින් සපුරාලිය යුතු රීති සහ කොන්දේසි කිහිපයක් ඇත. ඔබ ඒවා සපුරන්නේ නැතිනම්, ඔබගේ ගෙවීම් වලට බලපෑ හැකි අතර ගෙවීම් නතරවීම ඉවදි විය හැක.

Centrelink

ඔබට ආදායමක් ලැබුණහොත්, ඔබට ලැබිය යුතු නියම ගණන ලැබෙන බවට වග බලා ගැනීමට, ඔබගේ තත්වයේ වෙනස්වීම් Centrelink වෙත දැනුම් දිය යුතුය. මේවා අතර:

- ඔබගේ ආදායමේ වෙනස්කම්
- ඔබගේ ජීවත්වන ආකාරයේ වෙනස්කම්
- ඔබ විවාහවූණිද, වෙන්වූණිද යන්න
- ඔබ ඉගෙනීම ඇරඹුවාද, නැවැත්වුවාද යන්න
- ඔබ වැඩ කිරීම ඇරඹුවාද, නැවැත්වුවාද යන්න.

ඔබට Centrelink වෙතින් ලැබෙන සියළු ලිපි කියවිය යුතු අතර අවශ්‍ය නම්, පිළිතුරු ලබා දිය යුතුය.

Centrelink සිය සේවාදායකයන් හට සවන් දෙන අතර, මේ මගින් Centrelink වෙත සිය සේවා වර්ධනය කර ගැනීමට උපකාරීවේ. ඔබහට පැහැදිලිව, සේවාවක් හෝ පැමිණිල්ලක් ඇතිනම්, අමතන්න:

Centrelink’s Customer Relations Unit (නොමිලේ ඇමතුම) 1800 050 004
ඉංග්‍රීසි භාෂා වෙතත් භාෂාවලින් 13 1202

ඔබගේ තොරතුරුවල පුද්ගලිකතාවය — ඔබගේ පුද්ගලික තොරතුරු ලබාදිය හැක්කේ, ඒවිට අවසරය ඇති අවස්ථාවක් හෝ අවසර ලබා දුන් අවස්ථාවක් Centrelink හෝ Family Assistance Office වෙතින් පමණි.

Family Assistance Office

ඔබට ගෙවීමක් ලැබී, ඔබගේ හිමිකම්වලට බලපෑ හැකි පවුලේ තත්වය වෙනස් වීමක් ඉවහොත් Family Assistance Office වෙත දැනුම් දීමට ඔබට සිදුවේ. ඔබගේ [rights and responsibilities](#) සම්බන්ධ වැඩි විස්තර සඳහා Family Assistance වෙබ් අඩවිය වෙත යන්න.

Centrelink Multicultural Service Officers (බහුසංස්කෘතික සේවා නිලධාරීන්)

Multicultural Services Officers (MSOs) යනු සංක්‍රමණ සහ සරණාගත ප්‍රජාවට Centrelink හි ඇති පුරුකයි. ඔවුන් විසින් සේවාදායකයන් සහ ප්‍රජාවන් හට වැඩිසටහන් සහ සේවා සම්බන්ධ තොරතුරු ලබාදෙන අතර Centrelink හට සිය සේවා වර්ධනය කර ගැනීමේ අරමුණින් පුළුල් ලෙස මිනිසුන්ගෙන් විමසීම් සිදු කරයි.

වැඩිදුර විස්තර

Centrelink

සිය සේවා සහ ගෙවීම් සම්බන්ධ තොරතුරු සමුදායක් Centrelink සතුව ඇත. අළුතින් පැමිණි සංක්‍රමණිකයන් සහ සිය ඉංග්‍රීසි පළමු භාෂාව නොවන ඕනෑම අයෙකු හට **‘Welcome to Centrelink’** යන සාමාන්‍ය මාර්ගෝපදේශය ඇතුළු පරිවර්තනය කළ තොරතුරු රාශියක් ඇත. මෙහි පිටපතක් සහ වෙනත් පරිවර්තනය කරන ලද තොරතුරු සඳහා, අංක 13 1202 අමතන්න නැතිනම් www.centrelink.gov.au වෙබ් අඩවිය වෙත ගොස් පළමු පිටුවේ **‘We speak your language’** තෝරන්න.

Centrelink ගෙවීම් සහ සේවා සම්බන්ධ වැඩි විස්තර ලබා ගැනීම සඳහා Centrelink මුල් පිටුවේ **‘individuals’** වෙත ගොස් **‘Moved to Australia’** තෝරා ගන්න. වෙනත් විස්තර ලබා ගැනීමට පහත අංක අමතන්න:

Centrelink multilingual (ඉංග්‍රීසි භාෂා වෙතත් භාෂා සඳහා උපකාර)	13 1202
හමු වීම් සහ විවෘතව තබන වේලාවන්	13 1021
Employment Services, Newstart, Special Benefit	13 2850
Age Pensions සහ Pensioner Concession Cards	13 2300
දෛමාපියන් හෝ භාරකරුවන්	13 6150

Youth Allowance සහ Student Services	13 2490
Disability, Sickness and Carers	13 2717
Centrelink International Services (overseas pensions)	13 1673
New Apprenticeship Line	13 3633
Customer feedback	1800 050 004
Centrelink TTY (ඇසීම සහ කථාකිරීම ආබාධිත අය සඳහා)	1800 810 586
Customer feedback TTY	1800 000 567
විදේශයක සිට කථා කරන්නේ නම්	+613 6222 3455

Family Assistance Office

Family Assistance Office මගින් සිය සේවා සහ ගෙවීම් සම්බන්ධ තොරතුරු ලබාදේ. අළුතින් පැමිණි සංක්‍රමණිකයන් සහ සිය ඉංග්‍රීසි පළමු භාෂාව නොවන ඕනෑම අයෙකු හට, පවුල් සහාය සම්බන්ධ පරිවර්තනය කල තොරතුරු රාශියක් ඇත. පවුල් උපකාර ගෙවීම් සම්බන්ධ තොරතුරු පත්‍රිකාවේ පරිවර්තනය කල පිටපතක් සඳහා, අංක 13 1202 අමතන්න, නැතිනම් Family Assistance වෙබ් අඩවිය වෙත ගොස් [Multilingual Services](#) තෝරන්න.

9. ප්‍රවාහනය

පොදු ප්‍රවාහනය

සමූහ ඕස්ට්‍රේලියානු රජයට අයත් පොදු ප්‍රවාහන ක්‍රමය ([Adelaide Metro](#)) තුළ බස්, ට්‍රැම් සහ දුම්රිය ඇත. සේවා ලබා දෙන්නේ එකාකාර ප්‍රවේශ පත්‍ර සහ කාල සටහන් තොරතුරු ලබා දෙන සමාගම් පහක් මගිනි.

ඇඩ්ලේඩ්හි King William සහ Currie Streets කොන් ඇති Adelaide Metro Infocentre සහ Adelaide Metro Information Line මගින් තොරතුරු, කාල සටහන් සහ ප්‍රවේශ පත්‍ර ලබා ගත හැක.

Adelaide Metro Infoline

8210 1000

වෙබ් අඩවිය

www.adelaidemetro.com.au

නගරයේ සහ පිට පළාත්වල තැපැල් කාර්යාල, පුවත්පත් නියෝජිතයන් සහ තෝරාගත් පිසින ආහාර විකුණන අවසන්හල් වෙතින්ද ප්‍රවේශ පත්‍ර ලබා ගත හැක. බස් රථ සම්බන්ධ තොරතුරු බොහෝ අවස්ථාවල රියදුරු මහතාගෙන් හෝ බස් රථ සමාගමට දුරකථනයෙන් කථා කිරීම මගින් හෝ ලබා ගත හැක. බස් රථ සමාගම්, [Yellow Pages](#) දුරකථන නාමාවලියේ 'Bus and coach scheduled services' යටතේ ලැයිස්තු ගත කර ඇත.

ඔබ **Travel Concession Card** සඳහාද සුදුසුකම් ලැබිය හැක.

Department of Family and Communities (DFC) මගින් සුදුසුකම් ලබාදීමට යන්න ඇගයීමක් කරන අතර ඔවුන්ගේ කාර්යාලවලදී ඔබගේ ආදායම සනාථ කළ යුතුය. ඔබට කාඩ් පතක් ලැබුණහොත්, බස් රථයේ දුම්රියේ හෝ ට්‍රැම් රථයේ ඔබ එය රැගෙන යා යැතුය. ප්‍රභව ඇති DFC සොයා ගැනීම සඳහා අමතන්න:

Department for Families & Communities (DFC)

සහන ගාස්තු අංකය 1800 307 758

වෙබ් අඩවිය

www.familiesandcommunities.sa.gov.au

ටැක්සි සේවා

ඕස්ට්‍රේලියාවේ බොහෝ පළාත්වල ටැක්සි රථ දිනකට පැය 24 පදනමින් ක්‍රියාත්මකවේ. ටැක්සි රථයේ පාලක පුවරුවේ සවිකර ඇති මීටරයේ ගාස්තුව පෙන්වයි. ටැක්සි රථ සමාගම් [Yellow Pages](#) දුරකථන නාමාවලියේ යටතේ 'Taxi cabs' ලැයිස්තු ගත කර ඇත. රෝද පුටු භාවිතා කරන අය සඳහා බොහෝ නගරවල විශේෂ ටැක්සි රථ ඇත.

ඇඩ්ලේඩ් හි රෝදපුටු භාවිතා කරන අය හට විශේෂ ටැක්සි සේවාවක් සැම විටම ඇත. අමතන්න:

[ACCESSIBLE Public Transport](#)

1300 360 940

පුද්ගලික වාහන

පුවත්පත් සහ සහරාවල අළුත් සහ පාවිච්චි කළ වාහන විකිණීම සඳහා දැන්වීම් පළ කරන අතර අළුත් වාහන පුද්ගලිකව සහ පරණ වාහන අංගනවලද වාහන අලෙවිය සඳහා ඇත. වාහනයක මිලට ගන්නා මුදලට සාමාන්‍යයෙන් ලියාපදිංචි කිරීමේ ගාස්තු, මුද්දර ගාස්තු හෝ අනිවාර්ය රඳවා ගාස්තු ඇතුළත් නොවේ. මෙම විෂය සාමාන්‍ය වශයෙන් මිලට ගන්නා අය විසින් වෙනමම ගෙවිය යුතුය.

වෙස්ටර්න ඕස්ට්‍රේලියා සහ නස්මේනියා හැර වෙනත් ප්‍රාන්ත හෝ සන්තක ප්‍රදේශවල ලියාපදිංචි කළ වාහනයක කලින් අයිතිකරු විසින් යම්කිසි මුදලක් ගෙවීමට ඇතිද යන්න සොයා බැලීම සඳහා පහත ආකාරයට සම්බන්ධ වන්න:

[Transport SA](#)

13 10 84

වාහනයක් මිලට ගැනීමට මුදලක් ආයෝජනය කිරීම සම්බන්ධ තොරතුරු සඳහා, ඔබගේ බැංකුව හෝ මුද්‍රණ සමාගම හා සම්බන්ධ වන්න. **කුමන ආකාරයක හෝ මුද්‍රණ ගිවිසුමකට අත්සන් කිරීමට පෙර එහි ඇති සියළුම කොන්දේසි ඔබ විසින් හොඳින් අවබෝධ කර ගත් බවට වග බලා ගන්න.**

සෑම ප්‍රාන්ත සහ සන්තක ප්‍රදේශයකම **motorists' associations** ඇති අතර මේවා මගින් පාවිච්චි කළ වාහන මිලට ගන්නා අය හට වාහන පරීක්ෂාව, ගමන් කිරීමේ තොරතුරු, රඳවා ගත හැකි මාර්ග සේවා (ඔබගේ වාහනය කැඩුණු අවස්ථාවක) ඇතුළත් සේවා ලබාදේ. මෙම බොහෝ සේවා සාමාජිකයන් හට මෙන්ම සාමාජිකයන් නොවන අය හටද ලබා ගත හැකි අතර, වෙනත් ප්‍රාන්ත සහ සන්තක ප්‍රදේශවල තිබෙන සහෝදර සංවිධාන ඔස්සේ එවැනි සිටින සාමාජිකයන් හටද ආවරණය ලබාදේ.

සමුත් ඕස්ට්‍රේලියා හි පහත ආකාරයට සම්බන්ධ වන්න:

Royal Automobile Association (RAA)

55 Hindmarsh Square

ADELAIDE SA 5000

Tel: 8202 4600

Website: www.raa.net

ඕස්ට්‍රේලියාවේ රිය පැදවීමට දැනට වලංගු රියදුරු බලපත්‍රයක් තිබිය යුතුය. රියදුරු බලපත්‍රයක් ලබාගැනීම සම්බන්ධ විස්තර සඳහා 1 වන පරිච්ඡේදයේ, *මෙහි පැමිණි විගස කල යුතු දේ* බලන්න.

කරුණාවෙන් සලකන්න: ඕස්ට්‍රේලියානු මාර්ග නීති ඉතා දැඩිය. 5 වන පරිච්ඡේදයේ, *ඕස්ට්‍රේලියානු චාරිත්‍ර සහ නීතිය* බලන්න.

10. අධ්‍යාපනය සහ ප්‍රථම සුරැකුම් (child care)

ප්‍රථම සුරැකුම්

පාසැල් යාමට කුඩා ළමුන් සහ පාසැල් වේලාවෙන් පිටත ළමුන් සඳහා විවිධ ආකාරයේ පුරුණ කාලීන සහ අර්ධ කාලීන ප්‍රථම සුරැකුම් සේවා රැසක් ඇත. [Yellow Pages](#) දුරකථන නාමාවලියේ ප්‍රථම සුරැකුම් ආකාර ගණනාවක් ඇති බවට ඔබට පෙනෙනු ඇත. මේවා අතර, ළමුන්ව පාසැල් වලට පිළියෙල කරන **preschool** සහ **kindergarten** ද, කුඩා ළමුන් බලා ගන්නා **child care** සහ **day care** මධ්‍යස්ථානද, සිය පවුලේ අය සමඟින්ම වෙනත් ළමුන් දෙමාපියයකු විසින් ළමුන් බලා ගන්නා **family day care** ද වේ.

ශ්‍රේණි හට එක්ව කටයුතු කිරීමට ඉගෙනීමට සහ ඔවුන්ගේ දෙමාපියන් හට කථා කරන අතර තොරතුරු බෙදාහදා ගැනීමට අවස්ථාව ලැබෙන **playgroup** ද ඇත.

[Playgroup SA](#)

1800 171 882

Adult Migrant English Program (AMEP) පංතිවලට ඔබ සහභාගි වන අතරම, ඔබගේ පෙර පාසැල් වයසේ ළමුන් සඳහා නොමිලේ ලබා දෙන ප්‍රථම රැකවරණ සඳහා ඔබට හිමිකම් තිබිය හැක. ඔබගේ AMEP පාඨමාලාව අවසාන කිරීමෙන් අනතුරුව වෙනත් අධ්‍යාපන වැඩසටහනක් ඔබ විසින් ආරම්භ කළහොත්, ඔබගේ ප්‍රථම සුරැකුම් දීමනා සම්බන්ධයෙන් සොයා බැලිය යුතු වන්නේ වෙනත් වැඩසටහන් සඳහා මෙම හිමිකම් නොමැති විය හැකි බැවිනි.

පහත සඳහන් සේවා සම්බන්ධයෙන් රජයෙන් ලබාදෙන තොරතුරු සඳහා:

- ඔබ ප්‍රදේශයේ ප්‍රථම සුරැකුම් සේවා
- ඉඩ පහසුකම් ඇති ප්‍රථම සුරැකුම් ආකාර සහ තිබෙන පුරප්පාඩු
- සුරැකුම් සම්බන්ධයෙන් යන විශද්‍රම සම්බන්ධව රජය මගින් ලබාදෙන උපකාර
- විශේෂ අවශ්‍යතාවයන් ඇති ළමුන් සඳහා සේවා
- විවිධ සංස්කෘතික පසුබිම් වලින් පැමිණෙන ළමුන් සඳහා සේවා

Child Care Access Hotline තොරතුරු සේවාව හා සම්බන්ධ වන්න:

Child Care Access Hotline (සඳුදා සිට සිකුරාදා තෙක් පෙ.ව. 8 ප.ව. 9 දක්වා) 1800 670 305

TTY (ඇසීමේ සහ කථා කිරීමේ ආබාධ ඇති අය සඳහා) 1800 639 327

Inclusive Directions මගින් සංස්කෘතිකමය සහ භාෂාමය වශයෙන් විවිධ පවුල් සහ ඔවුන්ගේ දරුවන් ප්‍රථම රැකවරණ වලට ඇතුළත් කිරීමට සහාය ලබාදේ.

ද්විභාෂා සංස්කෘතික උපකාර සේවකයන් සිටී.

[Inclusive Directions](#)

8165 2900

ප්‍රථම සුරැකුම් සහ වෙනත් විශද්‍රම සම්බන්ධයෙන් උපකාර කිරීමට ඇති **Child Care Benefit** සහ **Family Assistance** දීමනා සඳහා ඔබ හට හිමිකම් තිබිය හැකි බව මතක තබා ගන්න. 8 වන පරිච්ඡේදයේ, *සමාජ ආරක්‍ෂණ* බලන්න.

පාසැල්

වයස අවුරුදු 4 සිට 5 දක්වා ළමුන් සඳහා **Preschool** ඇත. **Preschool** මගින් පාසැලට යාමට පෙර වසරේදී ළමුන්ගේ කායික, මානසික සහ සාමාජීය වර්ධනය සම්බන්ධයෙන් ඔවුන් හට උපකාර කරයි.

වයස අවුරුදු 6 සහ 16 අතර ළමුන් පාසැල් යැවීම අනිවාර්යයවේ. ළමුන් සාමාන්‍යයෙන් පාසැල් යාම අරඹන්නේ ඔවුන් වයස 5 දී වන අතර වයස අවුරුදු 17 හෝ 18 තෙක් පාසැල් යාම සිදු කරයි. මේ වයසේදී විශ්ව විද්‍යාල හෝ වෙනත් වැඩිදුර අධ්‍යාපනයට සූදානම්වේ. සාමාන්‍යයෙන්, වයස අවුරුදු 12 හෝ 13 ට අඩු ළමුන් **primary school** වෙත යන අතර වඩා වයසින් වැඩි ළමුන් **high school** (හෝ 'secondary school') වෙත යයි. සමහර **colleges** (senior secondary schools) මගින් අවසාන විභාගයට සූදානම් වන වයසින් වැඩිම ළමුන් පමණක් ගනී.

ඔබට ඔබගේ දරුවා වර්ෂයේ පාසැලකට හෝ වර්ෂයේ නොවන පාසැලකට යැවිය හැක. ඔබගේ ප්‍රදේශයේ ඇති පාසැල් සොයා ගැනීම සඳහා [White Pages](#) දුරකථන නාමාවලියේ 'Schools' යටතේ බලන්න, නැතිනම් අමතන්න:

රජයේ පාසැල් මගින් නොමිලේ අධ්‍යාපනය ලබාදේ. කෙසේ වුවද, පාසැලේ අධ්‍යාපනික සහ ක්‍රීඩා වැඩසටහන් වැඩිදියුණු කිරීමට බොහෝ පාසැල් මගින් සවිවිච්ඡාවෙන් කරන මුදල් දායකත්වයක් ඉල්ලා සිටී. ගෙවීම කිරීම සම්බන්ධ තීරණය දෙමාපියන් විසින් ගත යුතුය. දෙමාපියන් විසින් තව අමතර අධ්‍යාපනික උපකරණ හෝ සේවා ලබාදීම හෝ ඒවා ලබාදීම සඳහා පාසැලට ගෙවීම අපේක්ෂා කළ හැක. සිය ළමුන් හට පැන්සල්, පෑන්, ලියන පොත් සහ පාසැල් නිල ඇඳුම් (අවශ්‍ය අවස්ථාවලදී) ලබාදීමට දෙමාපියන් හට සිදු වනු ඇත.

සටහන: නාවකාලික විසා බලපත්‍ර ඇති සිසුන් විසින් සම්පූර්ණ පාසැල් ගාස්තු ගෙවීමට සිදුවිය හැකිය. විස්තර සඳහා එක් එක් පාසැලින් විමසන්න.

වැඩි විස්තර සඳහා අමතන්න:

Department of Education and Children's Services

8226 1000

Freecall 1800 088 158

රජයේ නොවන පාසැල් විසින් ගාස්තු අය කරන අතර, ඒවා ආගම්වලට සබඳතා තිබීම හෝ විශේෂ අධ්‍යාපනික දර්ශනයක් තිබිය හැක. පුද්ගලික අධ්‍යාපනය සම්බන්ධයෙන් වැඩිදුර විස්තර අවශ්‍ය දෙමාපියන් විසින් අදාළ රජයේ නොවන අධ්‍යාපන අධිකාරිය හෝ තෝරාගත් පාසැල හෝ සමග කෙළින්ම සම්බන්ධ විය යුතුය.

වැඩි විස්තර සඳහා අමතන්න:

Association of Independent Schools of South Australia

8179 1400

Before and after school care (පෙර සහ පසු පාසැල් රැකවරණ) හෝ පාසැල් වයසේ ළමුන් සඳහා **school holiday programs** (පාසැල් නිවාඩු වැඩසටහන්) සම්බන්ධයෙන් ඔබගේ පාසැලෙන් විමසන්න.

ඉංග්‍රීසි කථා නොකරන ළමුන්

ඉංග්‍රීසි කථා නොකරන අළුතින් පැමිණි ළමුන් හට ළමුන් අරමුණු කර ගත් **කඩිනම් ඉංග්‍රීසි වැඩ සටහන්** ඇති **New Arrivals Program (NAP)** පාසැල් සහ මධ්‍යස්ථානවලට ඇතුළත් කළ හැක. **Primary School New Arrival programs** හයක් සහ **Secondary School New Arrivals Programs** දෙකක් ඇත.

Bellevue Heights Primary	8278 7182
Clovelly Park Primary	8276 5366
Cowandilla Primary	8443 7800
East Torrens Primary	8337 1411
Elizabeth Vale Primary	8225 1307
Gilles Street Primary	8223 5184
Ingle Farm Primary	8262 4864
Mansfield Park Primary	8445 1594
Murray Bridge North Primary	8532 3055
Pennington Junior Primary	8345 4072
Pennington Primary	8447 1933
Richmond Primary	8293 1863
Salisbury North R-7 School	8258 1519
The Pines R-7 School	8281 2199
Adelaide Secondary School of English	8340 3733

අඩු හෝ කිසිදු ඉංග්‍රීසි දැනුමක් නැති වැඩිහිටියන් හට පහත ආයතනයට ඇතුළත් විය හැක:

භාෂා පරිවර්තකයන්

සීමිත ලෙස ඉංග්‍රීසි කථා කරන හෝ ඉංග්‍රීසි කථා නොකරන දෙමාපියන් සහ රැකවරණ කරුවන්, සිය දරුවන් සම්බන්ධයෙන් කරුණු සාකච්ඡා කිරීමේදී භාෂා පරිවර්තකයෙකුගේ සහාය ලබාදෙන ලෙස පාසැලෙන් ඉල්ලා සිටිය හැක. තවද **Translating and Interpreting Service (TIS National)** අමතා පාසැල හා සම්බන්ධ වෙන ලෙසද ඉල්ලා සිටිය හැක.

Translating and Interpreting Service (TIS National)

13 1450

TIS National වෙබ් අඩවිය

www.immi.gov.au/tis

පාසැලට ඇතුළත් කිරීම

ඔබගේ දරුවා පාසැලකට ඇතුළත් කර ගැනීම සඳහා, පාසැලට දුරකථනයෙන් අමතන්න නැතිනම් පාසැල වෙත යන්න. ඔබ රැගෙන යා යුතු ලියකියවිලි වන්නේ, ඔබගේ ඒකාබද්ධතාවය හෝ ඔස්ට්‍රේලියාවට පැමිණීමේ දේශන, ඔබගේ දරුවාගේ උපන් දිනය සනාථ කරන දේශන සහ ඔවුන්ගේ කලින් අධ්‍යාපනය සම්බන්ධ වාර්තා ඇතුළු වෙනත් ලියකියවිලිය. එන්නත් කිරීම සම්බන්ධ ලියකියවිලිද රැගෙන යාම අවශ්‍ය විය හැක.

වෘත්තීය අධ්‍යාපනය

VET (Vocational Education and Training) සහ **TAFE (Technical and Further Education)** පාඨමාලා සැලසුම් කර ඇත්තේ, වෘත්තීය, තාක්ෂණික හෝ ශිල්පීය නිපුණතාවයන් අවශ්‍ය සිසුන් සඳහාය. විවිධ පාඨමාලා මගින් තොරතුරු තාක්ෂණය, වෙළඳ සේවා, කලා සහ ජනමාධ්‍ය, සංචාරක ව්‍යාපාරය සහ ආගන්තුක සත්කාර සේවා, ඉදිකිරීම් සහ ප්‍රවාහනය, ග්‍රාමීය සහ පතල් කැණීම්, භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය, සහ ඉංජිනේරු විද්‍යාව ඇතුළු වෘත්තීය පුහුණු ක්‍ෂේත්‍රයන් ආවරණය කරයි. VET සහ TAFE විද්‍යාල ගාස්තු අය කරන අතර සාමාන්‍යයෙන් සිසුන් විසින් සිය පොත් පත් මිලට ගත යුතුය. සමහර පාඨමාලා සඳහා සුදුසුකම් ලැබීමට සිසුන් ද්විතීයික පාසැල අවසන් කර තිබිය යුතුය. වැඩිදුර විස්තර සඳහා පහත ලෙස සම්බන්ධ වන්න:

TAFE SA (General Enquiries)

1800 882 661

TAFE SA website

www.tafe.sa.edu.au

විශ්ව විද්‍යාල

ලෝකයේ තිබෙන විශ්ව විද්‍යාල අතර ඔස්ට්‍රේලියානු විශ්ව විද්‍යාල ඉතාම හොඳ විශ්ව විද්‍යාලවේ. සාමාන්‍ය ප්‍රථම උපාධි පාඨමාලාවක් සඳහා වසර 3 ක් ගතවන අතර, ද්විත්ව උපාධි (double-degree) සහ පශ්චාත් උපාධි අධ්‍යයනයන් (post-graduate studies) අවසන් කිරීමට වඩා දිගු කාලයක් ගතවේ. සමහර පාඨමාලා සම්බන්ධයෙන් දුරස්ථ ලෙස සහ අර්ධ කාලීන ලෙස ඉගෙනීමේ අවස්ථා ඇත. විශ්ව විද්‍යාල මගින් වඩා කෙටිකාලීන වෘත්තීය සංවර්ධන පාඨමාලාද ලබාදේ.

ඇතුළුවීම සහ පාඨමාලා සම්බන්ධ විස්තර සඳහා, එක් එක් විශ්ව විද්‍යාලය හා සම්බන්ධ වන්න, නැතිනම් **going to university** වෙබ් අඩවිය වෙත යන්න.

Study in Australia වෙබ් අඩවියේ ඔස්ට්‍රේලියාවේ ඉගෙන ගැනීම සම්බන්ධ වැදගත් විස්තර භාෂා 12 කින් ඇත.

Study in Australia වෙබ් අඩවිය

studyinaustralia.gov.au

Going to Uni වෙබ් අඩවිය

www.goingtouni.gov.au

වැඩි විස්තර සඳහා අමතන්න:

University of Adelaide

8303 4455

Flinders University

8201 3911

University of South Australia

8302 6611

විශ්ව විද්‍යාලවල පාඨමාලා ගාස්තුවලට ඉගෙනීමේ ගාස්තු, අමතර ගාස්තු, පොත්, වාසස්ථාන සහ සාමාන්‍ය ජීවත්වීමේ වියදම් ඇතුළත් විය හැක. ඔබට ලබාගත හැකි උපකාර සම්බන්ධ වැඩිදුර විස්තර සඳහා පහත විස්තර බලන්න:

Going to Uni Student Enquiry Line

1800 020 108

Youth Allowance (වයස අවුරුදු 16-24 දක්වා අය) සහ **Austudy** දීමනා (වයස අවුරුදු 25 ට වඩා වැඩි අය) මගින් අනුමත පාඨමාලා පුරුණ කාලීනව හදාරන සිසුන් හට මුදල් උපකාර ලබාදේ. දීමනා දෙකම තීරණය වන්නේ යම් සීමාවන් තුළ ඇති ආදායම් සහ සහ වත්කම් මතය. අළුතින් පැමිණෙන අය හට සාමාන්‍යයෙන් වසර දෙකක බලා සිටීමේ කාලයක් අදාලවේ. මෙම මුදල් ආධාර වැඩසටහන් සම්බන්ධ වැඩි විස්තර සඳහා, **Centrelink** හා සම්බන්ධවන්න (8 වන පරිච්ඡේදයේ, *සමාජ ආරක්‍ෂණ* බලන්න).

11. සෞඛ්‍යය ක්‍රමය

Medicare

Medicare නමින් හඳුන්වන වැඩසටහනක් මගින් වෛද්‍ය විශදුම් සහ රෝහල් රැකවරණය සඳහා ඕස්ට්‍රේලියානු රජය මගින් උපකාර ලබාදේ. Medicare මගින් වෛද්‍යවරුන් හමුවට යාම, එක්ස් රේ, ලේ පරීක්ෂා, රජයේ රෝහල්වල රැකවරණ සහ වෙනත් නිශ්චිත සේවාවන් සඳහා යන වියදම්වලින් බොහෝමයක් ලබාදේ.

ඔබ Medicare හා ලියාපදිංචිවීමට හිමිකම් ඇතිද යන්න සොයා බැලීමට, ඔබගේ ගමන් බලපත්‍රය, ගමන් ලියකියවිලි සහ ස්ථිර වීසා බලපත්‍රය රැගෙන Medicare කාර්යාලයකට යායුතුය.

Medicare මගින් ගිලන් රථ ගාස්තු, දත්ත සේවා, භෞත චිකිත්සාව (physiotherapy), ඇස් කන්ගාඩ්, පාද චිකිත්සාව (podiatry), හන්දි චිකිත්සා සේවා (chiropractic services) සහ පුද්ගලික රෝහල්වල නැවතීමට ගෙවීම් නොකරයි.

Medicare සම්බන්ධ තොරතුරු සඳහා, 1 වන පරිච්ඡේදයේ, *මෙහි පැමිණි විගස කල යුතු දේ* බලන්න.

Medicare වෙබ් අඩවිය

www.medicareaustralia.gov.au

Centrelink Health Care Card

ඔබ **Centrelink** දීමනාවක් ලබා ගන්නේ නම් හෝ ඔබගේ ආදායම අඩුනම්, ඔබ රජයේ **Health Care Card** පතකට හිමිකම් කිව හැක. මෙම කාඩ්පත මගින් බෙහෙත් වියදම්, සහ සෞඛ්‍යය සේවා: වෛද්‍යවරයා, දත්ත වෛද්‍ය වරයා සහ ගිලන් රථ ඇතුළු විවිධ ආකාරවල සහන ගාස්තු සඳහා ඔබ හට හිමිකම් කිව හැක. **Centrelink** සම්බන්ධ වැඩි විස්තර සඳහා, 8 වන පරිච්ඡේදයේ, *සමාජ ආරක්ෂණ* බලන්න.

ඔබට Health Care Card පතක් තිබුණද, සියළුම මූලික රෝහල් සහ වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර සඳහා ඔබගේ Medicare කාඩ්පත සමඟින් Health Care Card පත ඉදිරිපත් කල යුතුය.

පුද්ගලික සෞඛ්‍යය රක්ෂණය

බොහෝ ඕස්ට්‍රේලියානුවන් පුද්ගලික සෞඛ්‍යය රක්ෂණ අරමුදල හා සම්බන්ධවීම තෝරා ගනී. මේ මගින් පුද්ගලික හෝ රජයේ රෝහල්වල පුද්ගලික රෝගියකු ලෙස ඔබට ප්‍රතිකාර කිරීමට ආවරණයක් ලැබෙන අතර දත්ත රැකවරණ බොහෝ ඇස් රැකවරණ සහ ගිලන් රථ වැනි Medicare මගින් ආවරණය නොකරන වෙනත් සේවාවල මෙම ආවරණයට ඇතුළත් විය හැක. ආවරණයේ ආකාරය සහ වියදම බොහෝමයක් වෙනස් වන බැවින්, ඔබ පුද්ගලික සෞඛ්‍යය ආරක්ෂණයක් ලබා ගැනීමට තීරණය කලහොත්, ඔබ **රක්ෂණ ආවරණය ලබා ගැනීමට පෙර විස්තර පරීක්ෂණ කියවා බැලීම** ඉතා වැදගත්වේ.

දිරි දීමනා

මිනිසුන් හට පුද්ගලික සෞඛ්‍යය රක්ෂණ ලබා ගැනීමට උනන්දු කිරීම අරමුණු කරගෙන රජය විසින් මුද්‍රා දිරි දීමනා ලබාදේ. ඔබ පුද්ගලික සෞඛ්‍යය ආරක්ෂණයක් ලබා ගැනීමට තීරණය කලහොත්, පහත කරුණු සම්බන්ධයෙන් අවබෝධයෙන් සිටිය යුතුය:

1. **සියයට 30 වට්ටම** - සියළුම ඕස්ට්‍රේලියානුවන් Medicare සඳහා සුදුසුකම් ලබයි නම් සහ රෝහල් ප්‍රතිකාර, සාමාන්‍ය ප්‍රතිකාර (උපකාර සහ අමතර) ආවරණය සහ මෙම ආවරණ දෙකම සපයන අනුකූල සෞඛ්‍යය රක්ෂණ ආවරණයක් ඇති නම් සියයට 30 වට්ටම ලබා ගැනීමට සුදුසුකම් ලබයි (වයස අවුරුදු 65-69 දක්වා අය හට වට්ටම සියයට 35 ක් වන අතර වයස අවුරුදු 70 හෝ වැඩි අයට වට්ටම සියයට 40 කි).
2. **Medicare බදු අධිකාරය (Medicare Levy Surcharge)** බදු ගෙවන වැඩිපුර ඕස්ට්‍රේලියානුවන් සංඛ්‍යාවකට තමන් විසින් ගෙවන බදු ප්‍රමාණයෙහි Medicare බද්දක් ඇතුළත්වී ඇත. බදු අධිකාරය යනු යම්කිසි මුදලකට වඩා ආදායමක් ලබන රෝහල් ආරක්ෂණ ආවරණය නැති අය මත පනවා ඇති අමතර සියයට 1 ක මුදලකි. දැනට ඇති ආදායම් සීමාව වසරකට තනි අයෙකු වෙනුවෙන් AUD70,000 වන අතර යුවලක් හෝ පවුලක් වෙනුවෙන් AUD140,000 කි.
3. **ජීවිතකාල සෞඛ්‍යය ආවරණය** - මෙම වැඩසටහන මගින් අඩු වයසින් රෝහල් රක්ෂණ ආවරණය ගැනීමට මිනිසුන් උනන්දු කෙරේ. සිය 31 වන උපන්දිනය අවසන් වීමට පසු එළඹෙන ප්‍රථම ජූලි 1 වන දිනට පසුව රෝහල් රක්ෂණ ආවරණය ගන්නා අය විසින් සිය 31 වන උපන් දිනය අවසාන වීමට පසුව එළඹෙන ප්‍රථම ජූලි 1 වන දිනට පෙර රෝහල් රක්ෂණ ආවරණය ගන්නා අය විසින් ගෙවන මුදලට වඩා වැඩි මුදලක් ගෙවයි. රෝහල් රක්ෂණ ආවරණය ලබා ගැනීමට ප්‍රමාද කරන සෑම වසරකටම වියදම සියයට 2 කින් වැඩිවේ.

සිය 31 වන උපන් දිනයට පසුව එළඹෙන පුල 1 වන දිනට පසුව ඔස්ට්‍රේලියාවට පැමිණෙන නව සංක්‍රමණිකයන් සඳහා විශේෂ කොන්දේසි අදාළවේ. සිය රෝහල් රක්ෂණ ආවරණය Medicare සඳහා සුදුසුකම් ලැබූ ලෙස ලියාපදිංචි වන දිනයේ සිට මාස 12 ක් ඇතුළත ලබා ගන්නේ නම්, සංක්‍රමණිකයන් විසින් වැඩිපුර මුදලක් නොගෙවයි.

ඔබ Medicare සඳහා ලියාපදිංචිවී මාස 12ක් ඇතුළත රෝහල් රක්ෂණ ආවරණය ලබා ගැනීමට සලකා බැලීම වැදගත්වේ. ඔබ Medicare සඳහා ලියාපදිංචිවී මාස 12 කට වඩා සිටීමට තීරණය කළහොත්, වයස අවුරුදු 30 ට පසුව ප්‍රමාද කරන සෑම වසරක් සඳහාම Lifetime Health Cover සියයට 2 ක අධිභාරයක් ඔබගේ රෝහල් රක්ෂණ ආවරණය ලබා ගන්නා තෙක් අමතරව ගෙවීමට සිදුවනු ඇත.

වැඩි විස්තර

පුද්ගලික සෞඛ්‍යය රක්ෂණය සම්බන්ධ වැඩි විස්තර www.privatehealth.gov.au හෝ www.phiac.gov.au වෙබ් අඩවි වෙත යාමෙන් හෝ පහත ආකාරයට ලබා ගත හැක:

Private Health Insurance Ombudsman **1800 640 695**
Private Health Insurance Ombudsman වෙබ් අඩවිය www.phio.org.au

වෛද්‍ය සහාය

Emergencies (හදිසි අවස්ථා)

Emergency ප්‍රතිකාර සමහර වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථානවලින් හෝ රෝහල්වල emergency අංශ වලින් ලබාගත හැක. රජයේ සහ පුද්ගලික රෝහල්, [White Pages](#) දුරකථන නාමාවලියේ 'Hospitals' යටතේ ලැයිස්තුගත කර ඇත. ආතුර රථ සම්බන්ධ තොරතුරු 3 වන පරිච්ඡේදයේ, *හදිසි සේවා* යටතේ ඇත.

ඔබ රෝහලට යනවිට, ඔබ දැනට පාවිච්චි කරන බෙහෙත්, ඔබගේ Medicare කාඩ්පත, පුද්ගලික සෞඛ්‍යය රක්ෂණ සාමාජික කාඩ්පත, Health Benefits නැතිනම් Pension Concession Card පත රැගෙන යාමට මතක තබා ගන්න.

රජයේ රෝහල්වල 'Casualty' හෝ 'Emergency' අංශවල දිනකට පැය 24 පදනම මත හදිසි ප්‍රතිකාර ලබා ගත හැක.

ඔබගේ තත්වය හදිසි අවස්ථාවක් නොවේනම්, general practitioner (සාමාන්‍ය වෛද්‍යවරයෙකු) ගෙන් ප්‍රතිකාර ලබා ගත යුතුය.

General practitioners (GPs)

හදිසි අවස්ථාවක් නොවේනම්, ප්‍රථමයෙන් ඔබ යායුත්තේ පවුලේ වෛද්‍යවරයෙකු ('general practitioner' හෝ GP ලෙසින් හැඳින්වේ) හෝ වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථානයක් වෙතය. ඔබ යායුතු වෛද්‍යවරයා හෝ වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථානය කුමක්ද යන්න ඔබට තීරණය කළ හැක. [Yellow Pages](#) දුරකථන නාමාවලියේ 'Medical practitioners' යටතේ එවා ලැයිස්තුගතකර ඇත.

ඔබගේ වෛද්‍යවරයා හට **bulk bill** කළ හැක. මෙයින් අදහස් වන්නේ, ඔබට Medicare පෝරමයක් අත්සන් කිරීමට දී, වෛද්‍යවරයා විසින් මෙය Medicare වෙත යවා, ඔවුන් විසින් එම ගාස්තුව ගෙවීමයි. එසේ නැතිනම්, වෛද්‍යවරයා ඔබගෙන් ගාස්තුව අයකර, ඉන්පසුව Medicare හෝ පුද්ගලික සෞඛ්‍යය රක්ෂණ අරමුදල වෙතින් (ඔබට හිමිකම් ඇතිනම්) මෙම මුදල ඔබට නැවත ලබා ගැනීමට ඉල්ලා සිටිය හැක. මෙම අවස්ථා දෙකේදීම, ඔබගේ Medicare කාඩ්පත (ඔබට Health Care Card පතක් ඇතිනම් එසේ) රැගෙන යා යුතුය.

භාෂා පරිවර්තන

ඔබගේ වෛද්‍ය හමුවේදී භාෂා පරිවර්තන සේවාව ලබා ගැනීම සඳහා වෛද්‍යවරයන් හට ප්‍රමුඛතාව ඇති දුරකථන සේවාවක් හා සම්බන්ධවිය හැක. ඔබ ස්ථිර පදිංචිකරුවෙකු හෝ ඔස්ට්‍රේලියානු පුරවැසියෙකු නම් සහ වෛද්‍ය හමුව Medicare මගින් ආවරණය වන්නේ නම්, මේ සඳහා ඔබට හෝ ඔබගේ වෛද්‍යවරයාට විශද්‍රමක් දැරීමට සිදු නොවේ. අවශ්‍ය නම්, වෛද්‍යවරයා හට එතැනට පැමිණෙන පරිවර්තකයෙකු සුදානම් කළ හැක.

TIS National Doctors Priority Line (පැය 24 පුරා) **1300 131 450**
TIS National වෙබ් අඩවිය www.immi.gov.au/tis

Specialists (වෛද්‍ය විශේෂඥයන්)

ප්‍රථමයෙන් GP වරයෙකු හමු නොවී ඔබට වෛද්‍ය විශේෂඥයකු හමුවිය නොහැක. වෛද්‍යවරයා විසින් ඔබව වැඩිදුර ප්‍රතිකාර සඳහා වෛද්‍ය හෝ වෙනත් විශේෂඥයන් වෙත යොමු කළ හැක.

බෙහෙත්

ඔබට බෙහෙත් අවශ්‍ය බවට ඔබගේ වෛද්‍යවරයා විශ්වාස කරයි නම්, ඔබට බෙහෙත් ලබා ගැනීමට **chemist** (හෝ **pharmacy**) වෙත යාමට තුණ්ඩුවක් (**prescription**) ලියා දෙනු ඇත. ප්‍රතිජීවක ඇතුළු බොහෝ බෙහෙත් වර්ග ලබා ගත හැක්කේ වෛද්‍යවරයකු විසින් ලබා දුන් තුණ්ඩුවක් ඇතිනම් පමණි. **Centrelink** මගින් ලබාදුන් **Health Care Card** හෝ **Pension Concession Card** ඇතිනම්, සමහර බෙහෙත් අඩු වියදමට ගැනීමට ඔබට හැකිවනු ඇත. ඔබ **chemist** වෙතින් බෙහෙත් ලබා ගැනීමේදී **Medicare** කාඩ්පත රැගෙන යා යුතුය.

බෙහෙත්වල ඇති ලේබල් සහ උපදෙස් පරිස්සමින් කියවිය යුතු අතර අපැහැදිලි නම් ප්‍රශ්න ඇසිය යුතුය. බෙහෙත් සම්බන්ධ උපකාර හෝ උපදෙස් සඳහා, **pharmacist** වරයෙකු හා කථා කරන්න නැතිනම් පහත තොරතුරු බලන්න:

Medicines Line **1300 888 763**
(සඳුදා සිට සිකුරාදා දක්වා, පෙ.ව. 9 සිට ප.ව.6 තෙක්)

වෙබ් අඩවිය www.nps.org.au

Community Health Centres

Community Health Centres මගින් සියළුම වයස්වල අයට අඩු වියදමකට සෞඛ්‍යය සේවා ලබාදේ. සෑම මධ්‍යස්ථානයක් මගින්ම එකම ආකාරයේ සේවා ලබා නොදේ. කෙසේ වුවද, සාත්තු සේවා, සෞඛ්‍යය අධ්‍යාපනය සහ ප්‍රවර්ධනය, භෞත චිකිත්සාව, දත්ත, වෛද්‍ය, උපදේශක සහ සමාජ සුභසාධන ඇතුළු සේවා බොහෝවිට ලබා ගත හැක.

මේවා [White Pages](#) දුරකථන නාමාවලියේ 'Community Health Services' හෝ 'Health' යටතේ දක්වා ඇත.

මානසික සෞඛ්‍යය

මානසික සෞඛ්‍යය ගැටළු සහ මානසික අසනීප සඳහා උපකාර අවශ්‍ය අයට සේවා ගණනාවක් ඇත. බොහෝ අවස්ථාවල මානසික සෞඛ්‍යය අපහසුතා ඇති අය සිය **general practitioner** හෝ **Community Health Centre** වෙත යා යුතුය.

Survivors of Torture and Trauma Assistance and Rehabilitation Service (STTARS) මගින් වධ හිංසා සහ චිත්තවේගයන්ට ලක්වූවන් හට උපදේශක සේවා සහ උපකාර ලබාදේ. මෙයට දේශපාලන සහ ආගමික සම්බන්ධතා නැති අතර සේවාව නොමිලේ සහ රහස්‍යව පවත්වා ගත හැක. භාෂා පරිවර්තකයන් ආයතනය මගින් ලබාදේ.

STTARS **8346 5433**
වෙබ් අඩවිය www.sttars.org.au

සංස්කෘතික හෝ භාෂාමය වශයෙන් විවිධ පසුබිම්වලින් පැමිණෙන අය සඳහා සේවා

ප්‍රාදේශීය සංක්‍රමණ ප්‍රජාවන් සඳහා සේවා සපයන බොහෝ රෝහල් සහ විශාල සෞඛ්‍යය මධ්‍යස්ථාන සතුව සෞඛ්‍යය වෘත්තීය කණ්ඩායම් ඇත. මෙම සේවා අතර උපදේශක සේවා, අවවාද ලබාදීම, යොමු කිරීම් සහ සෞඛ්‍යය තොරතුරු ඇතුළත්වේ. ඔබගේ භාෂා කණ්ඩායම සඳහා **Multicultural Health Worker** කෙනෙකු ඇතිද යන්න සොයා බැලීමට ඔබ පළාතේ රෝහල හෝ **Community Health Centre** අමතන්න.

Migrant Health Service යනු අළුතින් පැමිණි අය හට සෞඛ්‍යය උපකාර සහ යොමු කිරීම් ලබාදීමට අරමුදල ලබාදෙන ආයතන ගණනාවකින් එක් ආයතනයකි.

Migrant Health Service
21 Market St
ADELAIDE
Tel: **8237 3900**

ප්‍රමුත්තේ ආරක්‍ෂාව සහ හදිසි අනතුරු වැළැක්වීම

Kidsafe, Child Accident Prevention Foundation of Australia යනු ඕස්ට්‍රේලියාවේ දෙමාපියන් සහ ප්‍රජාවන් හට ප්‍රමුත්තේ ආරක්‍ෂාව සහ හදිසි අනතුරු වැළැක්වීම සම්බන්ධ තොරතුරු සහ සේවා ලබා දෙන රාජ්‍ය නෙවන සංවිධානයකි. **Kidsafe** වෙබ් අඩවියේ **Western Australia** සහ **Victoria** කොටස්වල සමහර පරිවර්තිත විස්තර පත්‍රිකා ඇත.

Kidsafe SA **8161 6318**

එන්නත් කිරීම

එන්නත් කිරීම මගින් ළමුන්ව (සහ වැඩිහිටියන්ව) හානිකර ලෙස රෝගවලින් ආරක්ෂා කරදේ. එන්නත් කිරීම අනිවාර්ය නොවුවද, සියළුම ළමුන් සඳහා නිර්දේශ කෙරේ. සමහර ප්‍රාන්තයන් සහ සන්තක ප්‍රදේශවල (NSW, VIC, TAS සහ ACT) ළමුන් **day care** හෝ පාසැලට යාම ආරම්භ කරන විට ළමුන්ගේ එන්නත් වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කිරීම අවශ්‍යවේ. මේ මගින් කුමන ළමුන් හට එන්නත් ලබා දී නොමැතිද යන්න **child care centre** හෝ පාසැල දැනගනී. එන්නත් සිය පවුලේ වෛද්‍යවරයාගෙන් හෝ **Community Health Centre** වෙතින් ලබා ගත හැක.

ඔබගේ **Community Health Centre** හෝ පළාත් පාලන ආයතනයෙන් එන්නත් ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය නම්, ඔවුන් හා සම්බන්ධවී කුමන එන්නත් තිබේද යන්නත්, කුමන දිනවල එවා ලබා ගත හැකිද යන්නත් සොයා ගත යුතුය.

ඔබට ප්‍රමා රැකවරණ ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීමට ඔබගේ දරුවා වැනි සියලුම ප්‍රතිශක්තිකරණය කර තිබිය යුතුය නැතිනම් එයින් දරුවා වූ ද්‍රව්‍ය ඇති බවට සහතිකයක් තිබිය යුතුය.

National Immunisation Infoline	1800 671 811
Australian Childhood Immunisation Register	1800 653 809
National Immunisation වෙබ් අඩවිය	http://immunise.health.gov.au

දන්ත සේවා

ඔබගේ පළාතේ ගාස්තු අයකර සේවා සපයන දන්ත වෛද්‍යවරුන් සිටී. දන්ත සේවා සඳහා ගෙවීම් කිරීමට උපකාර කරන පුද්ගලික සෞඛ්‍යය රක්ෂණ ලබා ගැනීමට ඔබ කැමැත්තක් දැක්විය හැක.

සුදුසුකම් ලබන **Centrelink** අඩු ගාස්තු කාඩ්පත් ඇති අය හට නොමිලේ ලබා දෙන සීමිත දන්ත සෞඛ්‍යය සේවාවක් ප්‍රාන්ත සහ සන්තක ප්‍රදේශ මගින් ලබාදේ. ලබා දෙන සේවා අතර මූලික වශයෙන් වේදනා සමනය සහ කෘතීම දත් ඇතුළු මූලික දන්ත සෞඛ්‍යය රැකවරණය ඇත. ඔබගේ ප්‍රදේශයේ ඇති සේවාවන් සඳහා ඔබට ප්‍රභූ ඇති වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථානය හෝ රෝහල හා සම්බන්ධවන්න. ඉන් පසුව, ඔබ අඩු ගාස්තු සඳහා සුදුසුකම් ලබයිද යන්න සොයා බැලීමට **Centrelink** හා සම්බන්ධවන්න (8 වන පරිච්ඡේදය, *සමාජ ආරක්ෂණ* බලන්න).

වයස අවුරුදු 18 තෙක් රජයේ පාසැල් වලට යන ළමුන් නොමිලේ දන්ත රැකවරණ සඳහා සුදුසුකම් ලබන අතර රජයේ දන්ත සායන විවිධ පාසැල්වල ඇත. ඔබගේ පළාතේ සායන සොයා ගැනීමට, [White Pages](#) දුරකථන නාමාවලියේ 'SA Dental Service' යටතේ බලන්න.

වයෝවෘද්ධ රැකවරණ (aged care) ලබා ගැනීම

නේවාසික වයෝවෘද්ධ රැකවරණ (**Residential aged care**) ඇත්තේ අසනීප, ආබාධිත බව, වයසට යාම, හදිසි අවස්ථාවක්, සිය රැකවරණකරුගේ, පවුලේ සහ මිතුරුන්ගේ අවශ්‍යතාවයන් හෝ උපකාර නොමැතිව ගෙදරදොර කටයුතු තනිවම කර ගත නොහැකිවීම ආදී විවිධ හේතු නිසා නිවසේ තවදුරටත් ජීවත්විය නොහැකි වශයින් වැඩි අය සඳහාය. වයෝවෘද්ධ රැකවරණ මගින් ලබන රැකවරණයට වඩා අඩු රැකවරණයක් අවශ්‍ය අය විසින්, ස්වාධීනව ජීවත්වීම සඳහා තට්ටු ගෙවල් හෝ විශ්‍රාමිකයන් සඳහා වූ ගම්මාන (**retirement villages**) සලකා බැලිය හැක.

Aged Care Assessment Teams (ACATs) මගින් ඔබ තව දුරටත් ඔබගේ නිවසේ ජීවත්වීම සඳහා ඕස්ට්‍රේලියානු රජය මගින් ලබාදෙන කුමන ආකාරයේ සේවා ඔබට ලබා දිය යුතුද යන්නත් එසේ නැතිනම් ඔබ වයෝවෘද්ධ රැකවරණ නිවෙසකට යා යුතුද යන්නත් සම්බන්ධයෙන් උපදෙස් ලබාදේ.

ඔබ වයෝවෘද්ධ රැකවරණ නිවෙසකට යාමට පෙර අනුගමනය කලයුතු පියවර 5 ක් ඇත. එනම්:

- ඔබගේ හිමිකම තක්සේරු කිරීම
- නිවෙසක් සොයා ගැනීම
- විශද මග්‍යන් බැලීම
- ඉල්ලුම් කිරීම
- නව ස්ථානයට පැමිණ ස්ථාපනය වීම.

ඕනෑම වයෝවෘද්ධ රැකවරණ උපකාරයක් සඳහා පහත විස්තර බලන්න:

Aged and Community Care InfoLine
Seniors වෙබ් අඩවිය

1800 500 853

www.seniors.gov.au

Commonwealth Carelink Centres මගින් වැඩිහිටියන් සහ ආබාධිත අයට රැකවරණය සපයන අය හට තොරතුරු සහ සහාය ලබාදේ. වැඩි විස්තර සඳහා පහත විස්තර බලන්න:

Commonwealth Carelink Centres
Carelink Centres website

1800 052 222

www.commcarelink.health.gov.au

වයසින් වඩා වැඩි අය හට පුජා රැකවරණ සේවා (සිය නිවසේ හෝ පුජාව තුළ ජීවත්වන අය සඳහා රැකවරණය) සහ නේවාසික රැකවරණ සේවා (සාන්තු නිවාස හෝ නේවාසිකාගාරවල ජීවත්වන අය සඳහා රැකවරණ) රැසක් ඇත. සවුත් ඕස්ට්‍රේලියාව තුළ වයෝවෘද්ධ රැකවරණ සංවිධාන සහ සේවා රැසක් (ග්‍රූප්පි කථා නොකරන පසුබිම්වලින් පැමිණෙන අය සඳහා සේවා ඇතුළුව) සම්බන්ධ දුරකථන අංක විස්තර **White Pages** දුරකථන නාමාවලියේ 'Aged' යටතේ දක්වා ඇත.

Commonwealth Carelink Centres මගින් ඔබගේ පළාතේ ඇති සියළුම වයෝවෘද්ධ රැකවරණ සේවා සම්බන්ධ සෑම තොරතුරක්ම ලබාදේ. අමතන්න:

Commonwealth Carelink Centres (Toll free)

1800 052 222

Multicultural Aged Care මගින් සංස්කෘතික සහ භාෂාමය වශයෙන් විවිධවූ පසුබිම්වලින් පැමිණෙන පුජාවන් සඳහා යෝග්‍ය වයෝවෘද්ධ රැකවරණ සේවා සම්බන්ධ තොරතුරු, උපදෙස් සහ උපකාර ලබාදේ. අමතන්න:

Multicultural Aged Care

8241 9900

Ethnic Link Services යනු පුජාව තුළ ජීවත්වන සංස්කෘතික සහ භාෂාමය වශයෙන් විවිධවූ පසුබිම්වලින් පැමිණෙන අය හට වයෝවෘද්ධ රැකවරණ සේවා සඳහා සමාන අවස්ථා ඇති බව තහවුරු කිරීමේ අරමුණු කරගත් ප්‍රාන්තය පුරා ඇති සංවිධානයකි. මෙම සේවාව මගින් ද්විභාෂා සහ ද්වි සංස්කෘතික සේවකයන් යොදවා ගන්නා අතර මොවුන් විසින් සේවාදායකයන් හට සිය අවශ්‍යතා හඳුනා ගැනීමට සහ හිසි සේවා සමඟ සම්බන්ධ කර දීමට උපකාර කරයි. අමතන්න:

Ethnic Link Services

8241 0201

ගම් පළාත් සිට අමතන්න

1800 648 598

වැඩි විස්තර

වෙනත් සෞඛ්‍ය සේවා සම්බන්ධ වැඩි විස්තර සහ තොරතුරු සඳහා, ඔබගේ පළාතේ වෛද්‍යවරයා, වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථානය, **Community Health Centre**, රෝහල හෝ **chemist** යන අයගෙන් විමසන්න.

12 විනෝද ක්‍රියා සහ ජනමාධ්‍යය

එළිමහන් ක්‍රියාකාරකම්

ගමන් කිරීම (travelling), කැළැවල ඇවිදීම (bushwalking), කඳවුරු බැඳීම (camping), ක්‍රීඩා වැනි එළිමහන් ක්‍රියාකාරකම්වලට ඕස්ට්‍රේලියාව ඉතා හොඳවේ. එළිමහනේ සිටිනවිට මහක තබා ගත යුතු ආරක්‍ෂාකාරී රීති කිහිපයක් ඇත:

- මුහුදු වෙරළේ ජීවිතාරක්‍ෂකයන් (lifesavers) මුරසංචාරයේ යෙදෙන ප්‍රදේශවල පමණක් පිහිටීමට යන්න. සැමවිටම කොඩි සිටුවා ඇති ප්‍රදේශ අතර පිහිටන්න. සෑම වෙරළකම ජීවිතාරක්‍ෂකයන් මුරසංචාරයේ නොයෙදේ.
- තනියෙන් පිහිටීමට හෝ මසුන් ඇල්ලීමට නොයන්න.
- හිරු ඇති දිනවල හිරු එළියෙන් පිලිස්සීම (sunburn) සහ සමෙහි පිලිකා ඇතිවීම වැළැක්වීමට තොප්පි හෝ හිස්වැසුම් පළඳින්න. මෙය තරුණ ළමුන් සම්බන්ධයෙන් විශේෂයෙන් වැදගත් වන අතර ශ්‍රීතම (summer) මාස පුරා හිරුපළඳනා පාවිච්චි කරන ලෙස පාසැල් මගින් උනන්දු කරනු ඇත.
- ආරක්‍ෂාකාරී හිරුආලේප (sunscreen) පාවිච්චි කරන්න. බෙහෙත් සාප්පුවලින් (chemist) හෝ සුපිරි වෙළඳසැල් (supermarket) වලින් මේවා මිලට ගත හැක.
- **Total fire ban** (හිනි ඇවිලීමට ඇති සම්පූර්ණ තහනම) ඇති දිනවල විවෘත ස්ථානවල හිනි ඇවිලීම සහ බාබෙකුච්චි (barbeques) අනුමත නොකෙරේ. Total fire ban දින සම්බන්ධයෙන් විස්තර සඳහා පහත තොරතුරු බලන්න:

Weather forecasts	1196
Bureau of Meteorology website	www.bom.gov.au/weather/
The Royal Life Saving Society Australia	www.royallifesaving.com.au
Swim Australia	www.swimaustralia.org.au
Kidsafe	www.kidsafe.com.au

පහත දුරකථන අංක උපකාර විය හැක:

National Parks and Wildlife SA	
Department of Environment and Heritage (helpline)	8204 1910
Fisheries Licensing	8347 6107

ජනමාධ්‍යය

ප්‍රධාන සාප්පු මධ්‍යස්ථානවල ඇති බොහෝ නිවිස් එජන්සිහි විවිධ භාෂාවලින් ඇති පුවත් පත් ඇත. කෙසේවුවද ඔබට අවශ්‍ය පුවත්පත ඔවුන් ලග නැතිනම්, ඔබ වෙනුවෙන් එය ගෙන්වා දෙන ලෙස ඉල්ලා සිටින්න.

[**Special Broadcasting Service \(SBS\)**](#) රූපවාහිනී සහ ගුවන්විදුලි මධ්‍යස්ථාන විසින් විවිධ ප්‍රජා භාෂාවලින් වැඩසටහන් විකාශනය කෙරේ. සතිපතා වැඩසටහන් ප්‍රධාන පුවත්පත්වල පළකෙරේ. වාර්ගික ගුවන් විදුලි මධ්‍යස්ථාන ලැයිස්තුවක් **National Ethnic and Multicultural Broadcasters' Council (NEMBC)** වෙබ්අඩවිය වන www.nembc.org.au හි ඇත.

Radio station 5EBI FM ගුවන් විදුලි මධ්‍යස්ථානය මගින් ගුවන් තරංග 103.1 KHz ඔස්සේ බහු භාෂා වැඩසටහන් විකාශනය කෙරේ. The community radio station 'Radio Adelaide' 101.5FM ප්‍රජා ගුවන් විදුලි මධ්‍යස්ථානය මගින් බහු සංස්කෘතික, තරුණ සහ කාලීන සිදුවීම් සම්බන්ධ ගැටළු ප්‍රවර්ධනය කරන අතර UniSA හා එකාබද්ධව ක්‍රියාත්මකවේ.

Communication services (සන්නිවේදන සේවා) සඳහා කිසියම් ගිවිසුමක් අත්සන් කිරීමට පෙර, තමාගේ ජීවන රටාවට එම සේවාව අත්‍යවශ්‍යද යන්න සියළුම පාරිභෝගිකයන් විසින් සොයා බැලිය යුතුය. සමහර අවස්ථාවල නොමිලේ බැලීමට විකාශනය කරන රූපවාහිනී සේවා සඳහා ගෙවිය යුතු බව විශ්වාස කරමින් ගෙවීම් කරන රූපවාහිනී සේවා (**pay television**) සඳහා දායක මුදල් ගෙවීමට සමහර අය සත්සන් කර ඇත.

ගුන්ටනෙට්

වැඩසටහන් ගණනාවක් මගින්ම ගුන්ටනෙට් පහසුකම් නැති අයට නොමිලේ හෝ ඉතා සහනදායී ආකාරයේ ගුන්ටනෙට් පහසුකම් සහ පුහුණුව ලබාදේ. වැඩිදුර විස්තර සඳහා ඔබගේ පළාත් පාලන ආයතනය හෝ පළාතේ පාසැල (ග්‍රාමීය හෝ ප්‍රාදේශීය ස්ථානවල) හා සම්බන්ධවන්න. මහජන පුස්තකාල වෙතින් නොමිලේ ගුන්ටනෙට් පහසුකම් ලබාගත හැකිය.

Australian Library Gateway

www.nla.gov.au/libraries

Australian Internet Cafes

www.gnomon.com.au/publications/netaccess/

Service SA Customer Contact Centre යනු ප්‍රාන්ත රජයේ ඕනෑම අංශයක් සම්බන්ධයෙන් අමතන සෑම අයෙකුටම තොරතුරු ලබාදෙන සියළු අරමුණු සපුරාලන මධ්‍යස්ථානයකි. අමතන්න:

Service SA Customer Contact Centre

13 2324

13. Department of Immigration and Citizenship

Department of Immigration and Citizenship (DIAC) යනු ඔබගේ සියළුම විසා බලපත්‍ර සහ ඕස්ට්‍රේලියානු පුරවැසිභාවය සම්බන්ධයෙන් ඔබ යායුතු ස්ථානයයි. ඕස්ට්‍රේලියාවේ ජදිංචිවීම ඇතුළුව වෙනත් බොහෝ සාමාන්‍ය තොරතුරු **DIAC Living in Australia** වෙබ් පිටුවල ඇත.

DIAC enquiries **131 881**

DIAC වෙබ් අඩවිය www.immi.gov.au

Living in Australia වෙබ් පිටු www.immi.gov.au/living-in-australia

DIAC ප්‍රාදේශීය කාර්යාල මගින් විසා සහ බලපත්‍ර, තාවකාලික සහ ස්ථිර ලෙස ජදිංචිය සඳහා අයදුම්පත්‍ර වැනි බොහෝ කරුණු සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කරයි:

South Australian DIAC Office
3rd Floor East
55 Currie St
ADELAIDE SA 5000

ඕස්ට්‍රේලියානු පුරවැසිභාවය

බොහෝ ස්ථිර වාසීන් හට ඕස්ට්‍රේලියානු පුරවැසිභාවය ලබා ගැනීමේ ප්‍රථම අදියර වන්නේ පුරවැසිභාවය සම්බන්ධ විභාගය සමත්වීමයි. විභාගයට සුදුසුකම්වලට සඳහා පහත සඳහන් වෙබ්අඩවියේ ඇති **citizenship resource book** කියවිය යුතුය.

ඔබ විභාගය සමත්වී ඕස්ට්‍රේලියාවේ නිශ්චිත කාලයක් ජීවත්වීම සහ මනා චරිතයකින් යුක්තවීම වැනි ඕස්ට්‍රේලියානු පුරවැසිභාවය සම්බන්ධයෙන් ඇති වෙනත් අවශ්‍යතා සපුරාලීමෙන් පසු ඔබ විසින් ඕස්ට්‍රේලියානු පුරවැසිභාවය ලබා ගැනීම සඳහා අයදුම්පත්‍රයක් ඉදිරිපත් කළ යුතුය. ඔබගේ අයදුම්පත්‍රය සාර්ථක නම්, පුරවැසිභාවය ලබා දීමේ උත්සවයකට (**citizenship ceremony**) පැමිණෙන ලෙසට ඔබට ආරාධනය කරනු ඇත. උත්සවයේදී, බොහෝ වැඩිහිටියන් විසින් පුරවැසියන් වීමට පෙර කැපවීමේ පොරොන්දුව (**Pledge of Commitment**) ලබා දිය යුතුය. සුදුසුකම් සහ අයදුම් පත්‍ර සම්බන්ධයෙන් විස්තර ඇතුළුව වැඩිදුර විස්තර සඳහා පහත තොරතුරු බලන්න:

Citizenship Information Line (ඕස්ට්‍රේලියාව තුළ) **131 880**

Citizenship වෙබ් අඩවිය www.citizenship.gov.au/

ඔබ ඕස්ට්‍රේලියානු පුරවැසියෙකු වීමෙන් අනතුරුව, ඕස්ට්‍රේලියානු ගමන් බලපත්‍රයකට අයදුම් කළ හැක. ඔබට ඕස්ට්‍රේලියානු පුරවැසිබව මෙන්ම වෙනත් රටක පුරවැසිබවද ඇතිනම්, ඕස්ට්‍රේලියාවෙන් පිටතට සහ ඕස්ට්‍රේලියාව වෙතට ගමන් කිරීමේදී ඕස්ට්‍රේලියානු ගමන් බලපත්‍රය භාවිතා කළ යුතුය.

වයස අවුරුදු 18 හෝ ඒයට වැඩි ඕස්ට්‍රේලියානු පුරවැසියන් සඳහා ජන්දය ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා ලියාපදිංචිවීම අනිවාර්යයවේ. ඔබගේ ඕස්ට්‍රේලියානු පුරවැසි උත්සවයේදී ඒ සඳහා ලියාපදිංචි විය හැක. ඔබගේ වයස අවුරුදු 18 දී ජන්දය ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා ඔබට අවුරුදු 17 දී ඉවදි ලියාපදිංචි විය හැක.

ලියාපදිංචිවීමේ පොරොන්දු තැපෑල කාර්යාල, **Australian Electoral Commission (AEC)** කාර්යාල සහ AEC වෙබ් අඩවියෙන් ලබා ගත හැක. එක පොරොන්දු පිරවීම මගින් ඔබ හට ෆෙඩරල් මැතිවරණ, ප්‍රාන්ත/සන්තක ප්‍රදේශ මැතිවරණ සහ බොහෝ පළාත් පාලන මැතිවරණ සඳහා ලියාපදිංචිවීම සිදුවේ. ඔබගේ ලිපිනය වෙනස් කළ සෑම අවස්ථාවකම ඔබ විසින් නව ලියාපදිංචිවීමේ පොරොන්දු පිරවිය යුතුය. වැඩිදුර විස්තර වෙබ් අඩවියේ ඇත (ඉංග්‍රීසි හැර වෙනත් භාෂාද ඇතුළුව), නැතිනම් ඔබට වෙනත් ගැටළු ඇතිනම් AEC අමතන්න.

Australian Electoral Commission (AEC) **13 23 26**

AEC වෙබ් අඩවිය www.aec.gov.au

Resident Return Visas (තේවාසිකයන් නැවත පැමිණීමේ විසා බලපත්‍ර)

ඔබ තාවකාලිකව ඕස්ට්‍රේලියාවෙන් බැහැරව ගොස් නැවත පැමිණීමට බලාපොරොත්තු වන ඕස්ට්‍රේලියානු නිත්‍ය වාසිකයෙකු නම් ඔබ හට **Resident Return Visa** බලපත්‍රයක් අවශ්‍ය විය හැක. ඔබට ඕස්ට්‍රේලියාවට පැමිණීමට විසා බලපත්‍රයක් අවශ්‍යද යන්න සොයා ගැනීම සඳහා DIAC හා සම්බන්ධවන්න.

ආදාන වැටුප මිසිට්‍රේලියාවට පැමිණීම

පැමිණීම

මෙහි පැමිණෙන අය සඳහා මිසිට්‍රේලියාවේ සිටින මුළු කාලය සඳහා වීසා බලපත්‍රයකට අයදුම් කිරීමට සිදුවේ. විවිධ ආකාරයේ සංචාරක වීසා බලපත්‍ර සඳහා විශේෂ කොන්දේසි ඇති බැවින් වැඩිදුර විස්තර සඳහා ප්‍රභූ ඇති **Australian Overseas Immigration Office** (පහත බලන්න) හා සම්බන්ධවන්න.

Electronic Travel Authority (ETA) ක්‍රමය බලයලත් ට්‍රැවල් එජන්සි සහ ගුවන් සේවා සහ බොහෝ මිසිට්‍රේලියානු තානාපති කාර්යාල මගින් රටවල් 30 කට අධික ගමන් බලපත්‍ර හිමියන් හට ලබා ගත හැක. **ETA** මගින් මිසිට්‍රේලියාවට කෙටි කාලයකට පැමිණෙන සංචාරකයන් හට සිය ගුවන් ගමන පිළියෙල කර ගන්නා අවස්ථාවේම මිසිට්‍රේලියාවට පැමිණීමට අවසරය ලබා ගත හැක. **ETA** පහසුකම ඇති අය විසින් වීසා බලපත්‍රයක් ලබා ගැනීමට අයදුම් පත්‍රයක් පිරවීමට අවශ්‍ය නැත. වැඩිදුර විස්තර www.eta.immi.gov.au/ හි ඇත.

සංක්‍රමණය වීමට

මිසිට්‍රේලියාවේ සංක්‍රමණය වැඩසටහන තුළ මූලික කොටස් තුනක් ඇත:

- **Family migration.** අයදුම්කරු හට අනුග්‍රහය ලබා දීමට ආදාන මිසිට්‍රේලියාවේ සිටිය යුතුය.
- **Skilled migration.** මිසිට්‍රේලියාවේ ආර්ථිකයට හෝ මිසිට්‍රේලියාවේ ජීවිතයට වෙනත් ආකාරයකට දායක විය හැකි නිපුණතාවයන් හෝ විශේෂ හැකියාවන් අයදුම්කරුට තිබිය යුතුය.
- **Refugee, Humanitarian, Special Humanitarian** සහ **Special Assistance** වැඩසටහන්.

එක් එක් සංක්‍රමණ කාණ්ඩ සඳහා ස්ථීර අවශ්‍යතාවයන් ඇති අතර ඔබගේ ආදාන ඒම අවශ්‍යතාවයන් සපුරාලිය යුතුය. සංක්‍රමණ රෙගුලාසි සංකීර්ණ අතර නිතර වෙනස් වන බැවින් තමාගේ පුද්ගලික තත්වය සම්බන්ධයෙන් විස්තර දැන ගැනීමට **DIAC** හා සම්බන්ධවීම වඩා යෝග්‍යවේ. විස්තර සඳහා පහත බලන්න:

Migrating to Australia

www.immi.gov.au/immigration.htm

Australian Overseas Immigration Office මැයිස්තුවක් සඳහා

www.immi.gov.au/contacts/overseas/index.htm

14. පළාත් පාලනය සහ ප්‍රජා සේවා

ඕස්ට්‍රේලියාවේ රාජ්‍ය පාලනය මට්ටම් තුනක පවතී: කොමන්වෙල්ත, ප්‍රාන්ත හෝ සන්තක ප්‍රදේශ සහ පළාත් පාලන මේවායේ. ඔබගේ ප්‍රදේශයේ පළාත් පාලන ආයතනය මගින් ඔබ ජීවත්වන ප්‍රදේශය රැකබලා ගන්නා අතර පළාතේ ප්‍රජාවට වැදගත් සේවාවන් රාශියක් සපයයි. පළාත් පාලන ආයතනවලට ප්‍රධාන වශයෙන් මුදල් ලැබෙන්නේ පළාතේ දේපළ හිමි අය විසින් ගෙවනු ලබන වරිපනම් බදු මගිනි. ඔබ හට මෙම සේවා ලබා ගැනීමට දේපළක් හිමිව තිබීම අවශ්‍ය නැත.

ප්‍රජා සේවා

පළාත් පාලන ආයතන මගින් බොහෝ අවස්ථාවල ප්‍රජා කණ්ඩායම්වල ක්‍රීඩා, විනෝද ක්‍රීඩා සහ සංස්කෘතික කටයුතු සඳහා භාවිතයට පොදු ශාලා පහසුකම් ලබාදේ. පළාත් පාලන ආයතන මගින් ළමා සෞඛ්‍යය මධ්‍යස්ථාන, ළමා රැකවරණ මධ්‍යස්ථාන, තරුණ සේවකයන්, සහ වයෝවෘද්ධ රැකවරණ සහ ආබාධිත සේවා වැනි විවිධ ආකාරයේ උපකාර සේවාද ලබාදේ.

බහු චාරිතික සේවා

බොහෝ පළාත් පාලන ආයතන සතුව ඔබ ඕස්ට්‍රේලියාවේ ජීවිතයට හුරු වන අතර වටිනා උපකාර සහ උපදෙස් ලබාදිය හැකි බහුචාරිතික හෝ ප්‍රජා සේවකයන් ඇත. සමහර සේවා සංස්කෘතිකමය සහ භාෂාමය වශයෙන් විවිධ පසුබිම්වලින් පැමිණෙන ජනතාව පුරවැසියන්ගේ විශේෂිත අවශ්‍යතාවයන් අරමුණු කරගෙන සම්පාදනය කර ඇත.

පුස්තකාල

බොහෝ ප්‍රදේශවල මිනිසුන් හට සාමාජිකත්වය ලබාගෙන නොමිලේ පොත් බැහැර ගත හැකි මහජන පුස්තකාල ඇත. පුස්තකාල සතුව ඉංග්‍රීසි හැර වෙනත් භාෂාවලින් ලියවුණු පොත් ඇත. නැතිනම් ඒවා ඇණවුම් කර ගෙන්වා ගත හැක. බොහෝ පුස්තකාලවල ඔබට ඉන්ටර්නෙට් පහසුකම් ලබා ගත හැක.

වෙනත් සේවා

පළාත් පාලන ආයතන මගින් පළාතේ මාර්ග නඩත්තු කිරීම, පොදු වැසිකිළි පහසුකම් ලබාදීම, සාප්පු සහ හෝපන ශාලා නිසි සෞඛ්‍යය සම්මතයන් පවත්වාගෙන යන බවට වග බලා ගැනීම ආදිය සිදු කරයි. ඔවුන් විසින් ගොඩනැගිලි සංවර්ධනය පාලනය කරන අතර ඔබගේ දේපළට යම්කිසි වෙනසක් සිදු කිරීමට අවශ්‍ය නම්, ඔබට ඒ සඳහා අනුමැතිය ඇතිද යන්න ඔබගේ පළාත් පාලන ආයතනය සමඟින් සොයා බැලිය යුතුය.

කුණු කසළ එකතු කිරීම සහ වක්‍රියකරණය සම්බන්ධයෙන් පළාත් පාලන ආයතන වෙත වගකීම ඇත. ඔබගේ පළාත් පාලන ආයතනය හෝ අසල්වැසියන්ගෙන් විමසා කුණු කසළ එකතු කරන වේලාවල් දැනගන්න.

වැඩි විස්තර

ඔබගේ වටපිටාවේ ඇති සේවා සම්බන්ධයෙන් වැඩි විස්තර ලබා ගැනීම සඳහා ඔබගේ පළාත් පාලන ආයතනය හෝ පළාතේ පුස්තකාලය වෙත යන්න. පළාත් පාලන ආයතන දුරකථන අංක සහ ලිපිනයන් [White Pages](#) දුරකථන නාමාවලියේ පළාත් දිස්ත්‍රික්කය යටතේ දක්වා ඇත. ඔබගේ පළාත සම්බන්ධයෙන් විශේෂඥයන් ඔවුන් බව මතක තබා ගන්න! පළාත් පාලනය සම්බන්ධ තොරතුරු www.gov.au වෙබ් අඩවිය මගින්ද ලබා ගත හැක.

Local Government Association මගින් ඔබ කුමන පළාත් පාලන ආයතන බල ප්‍රදේශයේ ජීවත්වේද යන්න උපදෙස් ලබා දිය හැක.

Local Government Association

වෙබ් අඩවිය

8224 2000

www.lga.sa.gov.au